

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főszerkesztő
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

Darányi és Mezőssy.

Írta: Bede Jób.

Azt mondják, hogy a mai nap témája Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter és mellette Mezőssy Béla államtitkár munkálkodásának méltatása legyen az idej termésköről kiadott minisztériumi becsléssel kapcsolatosan. A kapcsolatot nehezen tudnám megmagyarázni, mivelhogy magamfajta ember a terméskörrel úgy vélekedik, hogy azt nem Darányi ő exczellenciája, se Mezőssy őméltósága adja, hanem az a földből származik és az isteni gondviselést dicsérjük érte, ha jó, haragját panaszoljuk miatta, ha csapások érik. Azonban Darányi és jeles munkatársa ettől eltekintve is aktuálisak lehetnek, mielőtt Magyarország mezőgazdasági dolgai kerülnek tárgyalásra és ha elgondolkozunk azon az óriási haladáson, ami a gazdasági élet valamennyi ágazatán a Darányi-korszak óta folytonosan nagyobb mértékben tapasztalható. És ha most az idej termés be van hordva és megbecsültetett, ám fogadjuk el kalendáriumi dátumnak és tekintjük, miként a gazdember a maga portáján, úgy a földmivelésügyi hivatalos vezetői részére is ünneppnapnak. A gazda csak a maga számadását tartja szem előtt, a miniszter az egész országot. Az csak a saját háza népének a javára ügyel és aszerint kontemplál, hogy mire telik nekik a föld ugynevezett eredményéből, a miniszternek ellenben az ország összes gazdaságaira kell gondolnia és ennek megfelelő politikát csinálnia, úgy azonban, hogy az érintkező és néha ellentétes érdekeket is figyelembe tartsa.

Gazdasági politika! Hosszu időn át ez volt nálunk a legelhangyaltabb téren. A földmivelésügyi minisztériumban volt a legkevesebb dolog. Drasztikus (avagy gazdasági) hasonlattal élve, olyan volt ez a minisztérium a többihez képest, mint a szekérben a lógós ló, a harmadik, a melyik nem huz, hanem csak a többi mellett halad. A miniszterség csak rang volt s leginkább arra ügyeltek, hogy birtokos urat nevezzenek ki. Aztán jött 1895-ben Darányi. A nagy liberális politikus, akinek ezenkívül korábbi pályafutásából leginkább azt jegyezték meg, hogy ügyvédi gyakorlatot folytatott Budapesten. Akkoriban mi is hajlandók voltunk, bizonyos tendenciózus információk alapján megkérdezni, hogy mit fog csinálni az ügyvéd ur az ország ökreivel? Az ügyvéd ur azonban napról-napra újabb meglepetéseket szerzett. „Beleélt” magát a gazdasági problémákba és nemcsak fáradhatlan szorgalommal, hanem egyúttal a magyar föld iránt rajongó szeretettel, dolgozott, agitált, tanult, tanított és reformált. Átformálta és átalakította

az egész gazdasági életet, ennek munkakörét, belső berendezését, fokozta jövedelmezőségét, gazdagította felszereléseit s míg eleinte arra kellett törekednie, hogy a külföldi bevált vívmányokat meghonosítsa, hovatovább elérte, hogy a külföld jött hozzánk tanulni Darányizmust. (Tudniillik Darányizmusnak nevezzük a nagy koncepcziók mellett a gazdaság minden részletére kiterjedő aprólékos figyelmet és gondoskodást, hogy semmi a megszerzhető javakból el ne kallódjék és minden, a mi fejlődésre képes, fejlesztesék és használata biztosítva legyen.) Nagy sor ez minálunk, ahol azelőtt csak közkéletű frázis gyanánt használták, hogy „Magyarország per excellenc mezőgazdasági ország”, de semmit se tettek, hogy az ősi állapotból kiemelkedjék s ha úgy marad vala a régi rendben, hát ebben az országban a mezőgazdasággal foglalkozók azóta koldusbotra jutottak volna, kivéve a hatalmas latifundiumosokat. És ime Darányi a korszakos és praktikus alkotások nagy sorozatának létesítésével oda emelkedett, hogy manap sikereiben oly gazdag multra tekinthet vissza, a minőnek megfelelő dicsőséget győzelmes hadvezérek is irigyelhetek volna. A mint-hogy hadjáratot is kellett indítania Magyarországon a nemtörődömség, a maradiság és a restség ellen. Néha burjánt, gízgázt kellett gyomlálnia, csalánt irtania és mérges kutyatejjel ellepett vidékeket termékeny talajokká változtatnia a közfelfogások területén. Most aztán, amikor a nagy eredmények még nagyobb munkásságot igényelnek, különös szerencséje volt, hogy maga mellé vehette első munkatársának Mezőssy Bélát, akit szint-egy kételkedéssel fogadtak hivatala elvállalásakor és aki pár hónap alatt már bebizonyította, hogy hivatottság, önfeláldozó lelkiismeretesség, tudás és fáradhatlan munkabírás egyesül benne. A nemzeti ellentállás eredményei tölték előtérbe Mezőssy Bélát s akit azelőtt tartalmas és lendületes parlamenti szónoklatai révén kedveltek meg, abban felfedezték a tetterős ambíciót, mely a köz részére maradandó alkotásokra vágyik. Az ellentállásban szerzett érdemei Szabolcs megye áldozatkészségének és példaadásának felkeltésével nem merültek ki, Mezőssy nagy szolgálatai most látszanak meg s amikor azt hitték, hogy őt ama küzdelemben való vezérszerepért jutalmazták, kitűnik, hogy munkásságával dusabban hálálja meg a kitüntetéset, mintsem őt lehetne megjutalmazottnak tekinteni. Mint egyszerű képviselő és birtokos, kellemesen, gond nélkül élhetett volna az ifju-kor passzióinak. Mint államtitkár ifjan, megszükkült fejvel beleveti magát a folytonos munka örlő malmába. Darányi legjobban tudja,

hogy mit jelent ő mellette Mezőssy. Soha egy beszédében sem mulasztja el, hogy államtitkárának tevékenységét kiváló dicsérettel ne honorálja. És tudják mindannyian, akiknek gazdasági élethez valamely közük van, akik beláthatnak a műhelybe, igen, bizonyosan tapasztalhatják, mennyi gondnal és fáradozással jár a Darányi és Mezőssy emberfeletti munkája.

Kívül levőknek csak a szemlélődés jut. És a szemlélődők igen könnyen hajlandók valamennyi olyan minisztériumot, amelyik elsősorban anyagiakkal foglalkozik, egy ostromlott várnak tekinteni. Tessék csak megfigyelni a folytonos deputációzást s a kilincselők tömegét. Akik mind a minisztert és az államtitkárt keresik. Akik valamennyien akarnak valamit, kivételet, különlegest, helyi érdekűt, avagy egyéni érdekűt. Ha mindezzel tárgyalni kell, amint-hogy Magyarországon kikerülni e foglalkozást nem lehet, az ember alaposan csodálkozhatik, hogy honnan jut ehez türelem és ezenkívül honnan jut a nagy országos és közérdekű teendőkhöz nyugodtság és idő! Ebből következik, hogy aki rászánja magát ily hivatásra, az feláldozza érte az életét. Elvész — szokták mondani. — Lehetetlen, hogy a fizikuma kibírja. És e meggyőződés tudomásul vévése mellett, ha megnézzük a mindennap gyarapodó alkotásokat, csak arra a konkluzióra juthatunk, hogy a közélet és a hatalom vezetésére a gondviselés ad nekünk ilyen férfiakat és soha a legnagyobb dicséretnek, az elismerés és méltánylás legszebb kifejezése sem lehetnek tulzottak, ha őket a közönség részére mint az ország hálájára érdemeseket, be akarjuk mutatni.

Tehát (hogy visszatérjünk a kiindulási ponthoz) nem az idej terméskörrel szóló jelentés és a minisztériumnak erre vonatkozó munkálata lehet a lényeges kapcsolat. Sőt — amint mondtuk — ez tán leginkább mellékes. Hisz a gazdasági politikában a reform-irányzat főképpen abban érvényesül, hogy az egyoldalúság rendszerének megváltoztatásával a többi ágazatok fejlesztése érvényesüljön. Hogy egy gyenge buzatermés már ne legyen országos csapás, hanem a gazdálkodó embernek más termelési ágban lehessen kárpótlást találnia, ezenkívül pedig rendelkezésére legyenek olyan eszközök, melyekkel a gazdálkodás eredményeit a természet mostohaságával szemben is lehetőleg megoltalmazza és az értékesítést megnövelje. Amikor Darányi az elpusztított szőlőket helyreállította; amikor az állattenyésztés kiterjedésére, nemesítésére és gondozására segítséget nyújtott; amikor az öntözési és csatornázási munkálatok megalkotását és tökéletesítését legelső feladatai

közé sorozta; amikor a földtani tanulmányokkal a talajgondozás és felhasználás részére utmutatásokat igyekeznek juttatni az érdekelteknek; amikor értékesítési szövetkezeteket létesít a tejtermékek részére; amikor a külföldi szak tudósítók rendszeresítésével a kivitel kérdésében törekszik minden termelő részére hasznos információkat szerezni; amikor a gazdasági tudásokat modern eredményeivel együtt a nép legszélesebb rétegeiben terjeszti: hát akkor csakugyan inkább arra a konkluzióra lehet jutni, hogy a földművelésügyi politika (ha ugyan ezt is politikának kell nevezni) inkább függetleníteni akarja az aratási eredményektől az ország sorsát, semhogy azt számítaná a maga érdemének, ha esetleg jó termés van. És amikor a szociális kérdések egy vonalban jelentkeznek a megoldandó, elsősorú fontosságú problémák között, tán az sem lényegtelen, hogy Darányi és Mezőssy ezen a téren a hatáskörükbe tartozó feladatokat a birtokos-világ és a kisemberek, valamint a munkásnép kölcsönös érdekeinek a kiegyenlítésével és a békeségre való törekvéssel végzik el.

De viszont minden alkalomnak örvendünk, amikor előjáró munkásférfiak igaz érdemeinek a publikálásához hozzájárulhatunk. Annyi kellemetlen kérdéssel kell naponta foglalkoznunk, annyi elkedvetlenítő jelenség fordul elő és oly sokszor kell slendriánságokat és visszaéléseket ostorozni, hogy szívesen fogadjuk a zurnalisztikai feladatok között az ily ünnepnapot.

Budapest, augusztus 5.

A miniszterelnök Ischlben. Wekerle Sándor miniszterelnök ma reggel a 7 óra 55 perczkor induló vonattal Bécsen keresztül Ischlbe utazott, ahova ma este érkezett meg. A király holnap délelőtt fogadja külön kihallgatáson a miniszterelnököt, aki a politikai helyzetről fog jelentést tenni és elő fogja terjeszteni a két napos minisztertanács határozatait.

Veturia Febronia.

Irta: báró Nyáry Albert.

(Utánnovás tílos.)

A régi rómaiak egy késői utódjáról van szó. Veturia Febronia nem a forum közelében született már, hanem valamelyik kis oláh faluban ringott a bölcsője. Abban a kis fehér falu házában, amelyet csak akkor tataroztatott ki a szegény népség, mikor nem tudja már hallgatni a pápa könyörgését.

Az öreg tisztelendő ur maga nevelte a leányát. Arra, hogy intézetbe küldje, vagy hogy nevelőnőt tartson a háznál, nem tellett az eklézsia jóvedelméből. De hiszen rá is ért Burdia Alimpius, hogy leánya oktatásával foglalkozzék. Esketni nem igen volt alkalma, pap nélkül is megcsinálták hűvei, egy-egy keresztelő, vagy elvétele egy gyóntatás, ha akadt nagy néha. Más ember elpusztult volna az ő helyében az unalomtól, de Alimpius tisztelendő ur talált magának társaságot, amelyben hasznosan töltse el az időt. Az asztalra ritkán került puliszkanál egyéb, de a régi római autorok köteteli egyre szaporodtak a polczon. Mellettük szépen megérték a régi görög bölcsök is, sőt a francziáknak is jutott hely. Igaz, hogy csak a legszárzabb hitvitázók kerültek a tisztelendő ur kezébe, amint hogy ez így is illett.

És Veturia Febronia sorba ismerkedett meg a római autorokkal, a görög bölcselőkkel, a franczia hitvitázókkal. Mikor más leányok vi-

A karlóczyai patriarcha-választás után. A patriarcha-választás ügyében, amely hetek óta izgatja a közvéleményt s amely iránt az érdeklődés a választás után sem csappant meg, utban van a döntés. A kormány a kétnapos miniszteri tanácskozás során erről az ügyről is határozott s a határozattal ma reggel Wekerle Sándor miniszterelnök Ischlbe utazott a királyhoz. A király döntése, amelyet a kormány előterjesztése értelmében hoz, — mint már ismételten megírtuk — Zmejánovics Gáborra kedvezőtlen lesz. A verseczi püspök patriarchátusa ellen nemcsak magyar részről merültek föl alapos aggodalmak. A zágrábi Szrbobran, az önálló szerb párt lapja azt írja, hogy a szerb püspöki kar tagjai Zmejánovics Gábor verseczi püspöknek patriarchává történt megválasztása ellen tiltakozó óvást adtak át írásban Günther Antal királyi biztosnak. A püspökök ebben az iratban a patriarchai székre méltatlannak mondják Zmejánovicsot s a választást szégyenletes botránynak nyilvánítják. A szerb püspökök kijelentették ebben az óvásban azt is, hogy Zmejánovics elnöklése alatt nem vehetnének részt a szent zsinat tanácskozásában. Politikai körökben elterjedt hírek szerint a király, miután megtagadja Zmejánovics megerősítését, főszojtatja a szerb egyházi kongresszust, új kongresszusi választást rendel el és ez az új kongresszus fogja majd megválasztani a patriarchát.

Horvát képviselők választása a magyar országgyűlésbe. Abból az alkalomból, hogy a horvátországi sajtó most élénken foglalkozik Supilónak azon javaslatával, hogy a horvát országgyűlés ezennel ne válasszon képviselőket a magyar képviselőházba, a jogpárt egyik előkelő tagja a következő remisz-czenziát mondta el:

1906-ban a horvát választások után történt. A horvát-szerb koalíció, mely óriási többséggel győzött értekezletre gyűlt össze, hogy követendő magatartását megbeszélje. Elsősorban szóba került a magyar képviselőházba küldendő képviselők választása. A jogpárt egyik vezető tagja erre azon indítvánnyal állott elő, hogy a képviselőküldés kérdése tartassék függőben mindaddig, míg a Magyarország és Horvátország között fennálló sérelmek nem orvosoltatnak. A koalíció túlnyomó többsége ezen az állásponton volt, csak Supiló és néhány híve érveltek amellett, hogy a képviselők választását okvetlenül meg kell ejteni, mert annak a felfüggesztése határozottan bizalmatlanság lenne a magyar kormánnyal szemben, melynek tagjai, mint egyszerű képviselők, e sérelmek szanálását megígérték.

Határozatot akkor nem is hoztak, de Supiló Bu-

dapestre utazott, hogy megtudja, hogy milyen benyomást keltene az a magyar illetékes körökben, ha a horvát országgyűlés nem küldene képviselőket a közös országgyűlésbe. Supiló felkereste Kossuth Ferencz kereskedelemügyi minisztert és azzal jött vissza Zágrábba, hogy Kossuth határozottan kívánja, hogy a horvát képviselők közvetlenül feljöjjenek, nehogy a magyar országgyűlés csomka maradjon, de ezt a maga részéről hajlandó előzékenységnek tekinteni, melyért a horvátok ellenszívességekre számíthatnak. Mindennek dacára a koalíció többsége ragaszkodott ahhoz, hogy előbb a függő kérdések tisztáztassanak és csakis Supiló rábeszélésének és kapacitálásának sikerült elérnie azt, hogy a horvát képviselőket már akkor megválasztották. És most ugyanaz a Supiló az, aki amellet kardoskodik, hogy a horvát országgyűlés ne küldjön többé képviselőket a közös országgyűlésbe.

A fentiek kiegészítésül a jogpárt illető tagja még elmondta azt is, hogy mily szenvedelmes viták folytak ugyancsak akkor azon kérdés felett, vajjon a nemzeti párti képviselőket beválasszák-e, vagy sem? A többség már illendőség szempontjából a mellett volt, de a jogpárt egynéhány tagja határozottan ellenezte ezt, sőt miután álláspontjuknak érvényt szerezni nem tudtak, az értekezletből kivonultak azzal, hogy a koalícióból kilépnek és független csoportot fognak alkotni. Alig távoztak el azonban a teremből, Krassojevics radikális párti képviselő már is utánuk szaladt azon üzenettel, hogy szükségtelen kilépniök, mert a többség elfogadja nézetüket. Így történt azután, hogy kellő számu képviselő hiányában virilis tagokat is választottak be a magyar országgyűlésbe, többek között a körösi püspököt is. A jogpárt ugyanis attól tartott, hogy a nemzeti pártiak már korábbi összeköttetésükkel fogva abban a helyzetben lesznek, hogy a koalíció pozícióját folyton gyengítsék, esetleg tathatatlaná tegyék és éppen ezért akarták a volt nemzeti pártiakat kizárni. Már ezekből is látható, mily nagy változáson ment át a horvát politika ezen két esztendő alatt. Szemrehányást is eleget kap Supiló, hogy következtelenségével bajba sodorja az országot.

A romániai kereskedelmi szerződés. A Romániával meginduló kereskedelmi szerződés tárgyalások határidejéül szeptember 20-át tűzték ki. Nincs azonban kizárva annak a lehetősége, hogy e hatánapot későbbre fogják halasztani, mert a delegacionális ülészek szeptember 25-ike körül kezdődik. Ebben az esetben az Ausztria-Magyarország és Románia közötti kereskedelmi szerződés tárgyalások csak később fognak megindulni.

rágót szednek, majd mikor virágot kapnak, akkor a papkisasszony ott ült az atyja társaságában az unalmas könyvek mellett. A folytonos együttlétt miatt, amely a tisztelendő ur nevelésének legelső pontja volt, atyján kívül alig ismert másvalakit a leány. És ha embereket nem ismert, nem volt fogalma az életről sem. Az ilyen nevelés mellett el lehet mondani, hogy alig tudta, hogy miért jár az emberiség egyik fele szoknyában s miért nevel bajszot a másik. Csak valami ösztön volt benne, mint akár az ágon csiripelő madárkában, amely szemérmét, amely szerelmet parancsolt a férfivel szemben.

De a szerelem, a leányszív életető eleme, nem nyílhatott ki a Veturia Febronia számára. Nem volt senki, aki lángra lobbanthatta volna ezt a szunnyadó tüzet. És mert kitörni nem tudott, lassanként az elfojtott vágyódás, az öntudatlan epekedés emészteni kezdte a leányt s az amugy is egyoldaluan nevelt papkisasszony testben, lélekben beteggé lett. Eltűntek időnek előtte arczának rózsái s míg keble napról-napra vesztette ingerlő kerekdedségét, a szegény leány mindezt valami titkon lappangó testi bajnak kezdte tartani. Nem tudta, hogy mi ingerli, hajtja vérért, feszíti idegeit s ilyenkor miért vannak buja káprázatai, amelyekre pirulva mer csak visszagondolni, mikor tompa kábultság váltja fel a kéjes pillanatot. Az örök kárhózzától való félelem remegtette meg ilyenkor, érezte, hogy vétkezett, bárha vétke öntudatlan volt is. Hisz józan perczeiben vissza sem tudott jól emlékezni azokra a káprázatokra, amelyeknek az imént tehetetlenül vergődő rabja volt. Csak az önkívület varázsol-

ta elje olyan világot, amelyet ébrenlétben nem is ismer. A kimerültség, idegeinek tompa lehangoltsága a mind gyakrabban ismétlődő rohamok után, eleinte aggasztották, aztán ebben is valami gyönyört talált. Ugy érezte, hogy egy-egy lépéssel közelebb jutott a megváltás felé, amely csak az élettől való megszabadulásakor következhet be. Gyakorta gondolt a halálra s bizonyos negédes vágyódással várta az elmulást. Rögeszméjévé kezdett válni, hogy neki meg vannak számálva napjai s ezeket még tökéletesbülésére akarta fordítani.

Minden igazabb ok nélkül festőtehetséget fedezett fel egy napon magában. Megnézte ablakában a telető muskátlik korán kinyílt virágjait s úgy érezte, hogy csak látnia kellene, miként szokták lefesteni a művészek a virágokat s már ő is vászonra tudná varázsolni a vörös virágokat. Majd titokban atyja vonásait kezdte nézegetni s mikor felhasználva a perczeket, amelyekben az öreg tisztelendő könyvei fölé hajolt, egy vázlatot készített a jóságos öreg fejről, örömmel látta, hogy valóságos szakáll az, ami az ő rajzán köríti a ránczos arczot s a fejnek minden részét a maga kellő helyére sikerült tennie. Festő akart e percztől kezdve lenni. S mivel ezt atyjától meg nem tanulhatja, képesnek érezte magát egyedül a nagyvilágba menni. Nem vette észre, hogy beteges vágyakozás az, ami kilúzi az emberek közé. Titkolta önmaga előtt is, hogy ezerszer elátkozott izgalmas álmának folytatását várja ott a nagyvilágban.

Az öreg tisztelendő egyedül maradt kicsiny parochiáján. Lánya elment idegenbe, ki az em-

A tanács főleg e Ami terpany e aktuális mány H is vála Nemcsa gyar á szaka f rek teg A A föltétlen szerez azok a lyek a láttak, találgat belügyv alapján hogy e lyekkel gát kis nálára hogy a ján tör való ir gok gy utolsó tak a v sitások az egy kezdett reform teni? M Gyuláh kezetté galmoz sorozat egyéni tanulm keretein ezzel a

berek k dezte eg az ő kis nek-e v gonosz nak tart Veturia

A kájába iskola" volt sza vissza, volt ez jobban küldeni ronía ig ját riki fakó ha szál s Szalóko kisassz nyezeté volt a gás, ar untalan badabb meddig vető pi Ilyenkor gunyolt szervez dését, k buja vo mi szem

Választói jog, adóreform, létszámemelés, fuzió.

Budapest, augusztus 5.

A kétnapos hossza nyult minisztertanács legfőbb témája tegnap és tegnapelőtt főleg e körül a négy kérdés körül forgott. Ami természetes is, közvetlenül az őszi kampány előtt, amikor mind a négy probléma aktuális napikérdéssé válik, a magyar kormány hivatalos megbeszélései tárgyául nem is választhatott fontosabb témát ezeknél. Nemcsak a közel politikai jövő, hanem a magyar állam fejlődésének legközelebbi korszaka függ attól, hogy a magyar miniszterek tegnap és tegnapelőtt mit határoztak.

A választói reformot illetően föltétlenül megbízható, autentikus forrásból szereztük azt az értesülésünket, hogy mindazok a hírek és azok a kombinációk, amelyek a választói jog kérdésében napvilágot láttak, teljességgel szilárd alap nélkül való találgatások s nem a munka kohójából: a belügyminisztériumból eredő információk alapján kerültek közlésre. Természetes, hogy ezek után azok a részletek is, amelyekkel egyes lapok a jövőndő választói jogot kiszínezték, meddő találgatások színvonalára süllyednek le. Tiszta kombináció az, hogy a választási reform a pluralitás alapján történik, vagy hogy bármely nyelven való írni, olvasni tudás lesz a politikai jogok gyakorlásának elemi kriteriuma. Az utolsó két hét alatt lavina módra szaporodtak a választói jogról szóló cikkek és tudósítások. Ezt a lavinát az indította meg, hogy az egyik budapesti napilap cikksorozatát kezdett arról a témáról, hogy a választási reformot milyen elvek alapján kell fölépíteni? Miután pedig ez a napilap Andrássy Gyulához közel áll, ebből sokan azt következtették, hogy az illető lap ezikkeit ő sugalmazta. Pedig ez illetékes volt: az a cikksorozat, minden konkrét információ nélkül, egyéni véleményen alapuló szimpla politikai tanulmány óhajtott lenni az új választói jog kereteiről s azokról a kérdésekről, amelyek ezzel a problémával összefüggnek. Ez a

szöveg indította meg azután az „autentikus forrás”-ból eredő tájékoztató közlemények egész sorozatát, de amint mi valóban autentikus forrásból származó információink alapján egész határozottan kijelenthetjük, ezek közül a tájékoztatások közül egyetlenegy sem viseli magán a hitelesség próbáját. Két miniszteri tanácsoson s a kormány tagjain kívül a választói reform tervezetét ma még senki sem ismeri; ezek közül pedig senkiről sem lehet feltételezni azt, hogy a köteles diszkrecziót megszegte volna. Eljön az idő, amikor a választói reformot publikálni fogják, akkor helye és ideje lesz a tervezet megvitatásának; addig is azonban mindenki nyugodt lehet afelől, hogy Andrássy és Hadik nem lehetnek megalkotói olyan választói jognak, amelyik a magyar nemzeti érdeket sértené. A közvélemény bírálatában természetesen ez a nemzeti érdek lesz az irányadó és döntő szempont, addig is azonban, amíg erre sor kerül, megnyugvással vehetjük tudomásul, hogy Andrássy előterjesztéseit a minisztertanács egyhangúlag helyeselte. Ez garanciája annak, hogy a nemzet is bizalommal nézheti az előkészületi munkálatokat, hiszen valószínű, hogy abban, amit Andrássy és Hadik megalkottak, Kossuth, Apponyi és Wekerle pedig jónak találtak, a magyar nemzeti érdek szempontjából senki más nem találhat kivételt.

A létszámemelést illetően hiteles információink az, hogy ez a kérdés ismét napirendre kerül. A keserű orvosságot a kormány értékes nemzeti engedménnyel fogja garnírozni, ez a tetszetős körítés azonban nem bírhatja rá a közvéleményt arra, hogy eddig elfoglalt álláspontját — mely a kétesztendő nemzeti ellentállás rugója volt — föladja. A koalíció s különösen a függetlenségi párt nézete az volt, hogy magyar vezényszó nélkül nincsen létszámemelés; hogyha új véradó-áldozatot hozunk, megköveteljük azt, hogy a magyar nyelv és a magyar nemzet szuverénitása a közös hadsereg magyar felében érvényre jusson. Nincs ok arra, hogy ezt az álláspontot most elejtsük, mi a magunk részéről a legélesebb ellenzői leszünk minden létszám-

szaporításnak addig, amíg a nemzet jogos kívánságai nem teljeseznek. Kizárt dolog, hogy a mai parlamentben a létszámemelés keresztülvihető legyen s hogy ahhoz a függetlenségi párt hozzájáruljon. Wekerle megígérte, hogy az átmeneti idő alatt ezzel az ódiózus ügygyel nem fogják zavarni a közvéleményt. Az ország elvárja Wekerletől, hogy ezt az ígéretét beváltsa.

Az adóreform szintén egyik fontos pontja volt a kétnapos miniszteri tanácskozásnak. A kormány minden tagja érzi, hogy ez a javaslat még sulyos viharok magvát rejtheti magában. Az ez évi költségvetés százharmincz millióval nagyobb, mint a múlt esztendei. A jövő évi költségvetés keretei még ismeretlenek, de annyi mégis kiszivárgott róla, hogy ez ismét növekedést mutat, szemben az előző évekkel. Az adóreform indoklásában a pénzügyi kormány azt állítja, hogy az új adóztatási rend az állami bevételek husz milliós csökkenését vonja maga után. Ezzel szemben azonban bizonyos, hogy az egyre szaporodó állami terhekre való tekintettel a pénzügyi kormányzat nem szociális, hanem fináncpolitikai szempontokat követ, amikor az adóreformot forszírozza, pedig a nemzet immár elérte az adóviselőképeség legszélső határát s szigorú visszautasítással fogadná, ha bárki kísérletet tenne arra, hogy terheit növelje.

A fuzió volt a miniszteri tanácskozások negyedik s fontosságban talán legelső témája. Kellett, hogy a minisztertanács foglalkozzék ezzel a kérdéssel, mert a választói reformról szó sem lehet addig, amíg valamely szilárd pártalakulás nem veheti át a jövő fejlődésért a felelősséget. E nélkül a választói reform ugrás volna a sötétbe, mert könnyen megtörténhetnék, hogy nemzetelene, destruktív elemek kerítenék hatalmukba az államgépezetet. Fuzió nélkül már maga a választói reform tárgyalása is nagy akadályokba ütköznék, mert minden egyes párt a maga szempontjából s a maga jövője érdekében vizsgálná a fölmerülő kérdéseket. Mielőtt a választói reform vitája megkezdődik, egységes szervezetbe kell összeková-

berek közé. A szegény atya ezerszer megkérdezte egy nap a futó szellőt, hogy hozott-e hírt az ő kis lányáról. Hogy megy a dolga, nem élnek-e vissza gyermeki tapasztalatlanságával a gonosz emberek. Hiszen ő még mindig kis leánynak tartotta a több, mint harmincz tavaszt látott Veturia Febroniat.

A papkisasszony tehát eljutott vágyai Mekájába. A kanyargó Tisza partján egy „szabad iskola” növendéke lett ő is. A festőkolónia azért volt szabad iskola, hogy senkit ne utasíthasson vissza, aki növendékül jelentkezik. Bizony baj volt ez az alapszabály. Mindjárt első látásra legjobban szeretett volna a bohém népség visszaküldeni az új kollégát. Mert szegény Veturia Febronia igazán furcsa egy figura volt. Kiaszott alakját ríktó, szélesfodru ruhák fődtek, szintelen, fakó hajában folyton ringatózott egy-egy rózsaszál s vörös napernyőjét rövidesen megismerte Szalókon az utolsó gyermek is. A szegény papkisasszony azt hitte, hogy ezzel tartozik új környezetének. Amilyen félszeg volt a külseje, olyan volt a gondolkodásmódja is. A fesztelen társalgás, amely természete volt a kolóniának, minduntalan arcába szöktette a vért s egy-egy szabadabb kifejezés, amelyet pedig csak úgy félig-meddig értett meg a szegény öreg leány, megvető pillantások közt készítette az eltávozásra. Ilyenkor hahota kísérté, amely álszenteskedését gunyolta ki. Talán megsajnálták volna a betegszervezetű leányt, ha látják annak kínos vergődését, kigyúlt arcát, csillogó szemét s ajkának buja vonaglását, amely gyötrelmes-édes szerelmi szenvedését kísérté. Elég volt ennek felkelté-

séhez egy-egy bizalmasabb kézszorítás látása, amely pedig nem ment ritkaságszámba ott, ahol a csókot sem tekintették nagyon megbotránkoztató dolognak. Mikor pedig észrevették a neveléses vénkisasszony vonaglását, még olyanok is szerelmet mutattak egymás iránt, akik között az érzelmek különben nem lépték át a pajtáskodás határát. Csak azért tették, hogy megszabaduljanak időnként a Veturia Febronia kellemetlen jelenlététől. Talán nem is volt kegyetlenség e játékok fölött, hisz nem látták, mennyi gyöttrődést okoztak vele a szegény leánynak. Mindig volt annyi akarateréje ilyenkor ennek, hogy addig el tudja rejtetni rohamát, míg kicsiny szobája ajtaját magára zárhatta.

Arra nem igen vett fáradságot senki sem, hogy ennek a neveléses aggszűznek a lelkét akarta volna megismerni. A felületes, könnyelmű társaságban egy maréknyi humor, egy csomó jókedv nagyobb becsesl birt az összes római autoroknál, hozzájuk számítva a görög bölcselőket, meg az összes francia hitvitázókat is. Csak ásitottak egyet, mikor Veturia Febronia ezekből kezdett idézni s egyoldalú miveltsege által csak még komikusabbnak látszott.

A növendékek keserű gunyját lehetetlen volt észre nem vennie a szegény leánynak. De makacsul ragaszkodott ahhoz, hogy ő festeni tanul s ezért eltűrt mindent. Lassanként hozzászokott ahhoz, hogy kérdéseire csak úgy immel-ámmal felelnek, nem is fordult hát társaihoz s csak némán, csendesesen festgetett. Mégis volt kettő kollégái között, akiknek bizalmasan kiöntötte időnként szíve keservét. Egy leány és egy fiu. Elza

csendes, félénk természetű volt, nem olyan szabadszájú, mint a többi művész s emellett francziául is beszélhetett vele a papkisasszony, ami mindkettőjüknek örömet okozott. A fiu alig volt több tizenhatsz évessel s szeméi örökös lázban égtek, arcán pedig ott volt a tüdőbeteg halálrózsája. Nagy jövőt jósolt neki mindenki, de haj! Zádor Pistának nem lesz már ideje beváltani a hozzá fűzött nagy reményeket.

— És kisasszony, maga jól érzi magát ebben a légkörben? — kérde Veturia Febronia társnőjét.

— Ahogy vesszük, — felelt Elza. — És ha nem érezném is jól magam, reájuk utal a sorsom. Én már velük bolyongok évek óta s azóta bizony megszoktam sok olyan dolgot, ami kegyednek talán visszatetszik.

— Csodálatos, — mormogta a vén leány, — a kisasszony olyan fiatal még és máris közéjük szokott. Vagy talán éppen azért. Lehet, hogy én azért nem tudom szívelni őket, mert ők nem szívelnek engem. Ha talán fiatalon, üdén kerülök közéjük, én is úgy beszélnek, miként kegyed.

A két leány elhallgatott. Az idősebbnek olyan kérdés fojtogatta a torkát, amelyet előadni sehogyan sem mert. Aggodalmasan tekintett az ábrándos szemű fiu felé, aki csendesesen fityörészve vázolgatott. Pedig hallgatta a leányok beszélgetését, mert anélkül, hogy feltekintett volna rajzáról, kérde:

— És mi a kifogása leginkább ellenük a kisasszonynak?

— Zádor ur ellen alapjában igazán semmi, — felelt vissza Veturia Febronia zavartan

csolni a hazafias pártokat, hogy azok — mi helyt az új parlamenti rend beköszönt — nyomban szavatosságot vállalhassanak a jövő fejlődésért. Fúziós tervek konkrét formában ma nincsenek a közvélemény ítélszéke előtt. Egy azonban már is bizonyos: amennyire kívánatos az, hogy a nemzeti eszmének hódoló pártok egy kompakt szervezetbe tömörüljenek, éppen annyira kétségtelen, hogy ebben a tömörülésben a függetlenségi elveknek kell dominálnia. A függetlenségi párt nem pártfogolhatja egy ilyen pártalakulást anélkül, hogy az új párt követelései közt ne szerepeljen az önálló bank föllátása 1911-ben és 1917-ben az önálló vámterület életbeléptetése.

Az őszi meginduló kampány tehát elég izgalmasnak ígérkezik, különösen, hogyha számba vesszük azt is, hogy szeptemberben a delegációk is Budapesten ülészenek. Ezek a delegációs ülészen valószínűleg erősen felelősségre vonják Aehrenthal a revali kudarcért s egyéb baklövéséért, amiért is nem lehetetlen, hogy az őszi bukik meg először Budapesten külügyminiszter s ez a külügyminiszter Aehrenthal lesz.

Budapest, augusztus 5.

Darányi és a takarmányhiány. A földművelésügyi miniszter már azóta, hogy a folyó év május és június hava rendkívül csapadék-szegény volt, a szokott mértéken felül is behatóbb figyelemmel kísérte a mezőgazdasági helyzet fejlődését. Az utóbbi időben pedig a miniszter intézkedése folytán sok ezer statisztikai jelentés érkezett a miniszterhez, melyek egyrészt tiszta képet szolgáltatottak arról, hogy az ország egyes részeiben határozottan inséges takarmányviszonyok vannak, melyek kormányintézkedéseket is igényelnek — másrészt már ezek a jelentések is abba a helyzetbe juttatták a minisztert, hogy a folyó évi augusztus hó elején tartott minisztertanácsot megelőzőleg már saját hatáskörében is számos intézkedést léptessen életbe a helyzet enyhítése végett. A földművelésügyi miniszter előterjesztése folytán a minisztertanács is behatóan foglalkozott a helyzet megvitatásával és elhatározásában különös súlyt helyezett arra, hogy az ország egy részében nem sikerült takarmánytermés dacára a kisgazdák állatállománya megvédelmeztesse. E végre a

minisztertanács a földművelésügyi miniszternek az általa kért tágkörű felhatalmazást megadta s ebben a keretben a sulypont a vidéki gazdasági egyesületekre helyeztetik, melyek a magyar kir. állattenyésztési felügyelővel és a törvényhatóságokkal együttesen fognak eljárni.

A minisztertanács határozatából kifolyólag egyúttal a pénzügyminiszter és a kereskedelemügyi miniszter is szívesen felkarolták a szűk takarmányviszonyok folytán előállott nehéz helyzet orvoslását, amennyiben a pénzügyminiszter mielőbb intézkedni fog, hogy a mezőgazdasági szesziföldékből származó mosléknak általában kívánatos szabadabb forgalmát lehetővé tegye, a kereskedelemügyi miniszter pedig szállítás- és mindenemü erőtakarmányok vasúti szállítása tekintetében a legmesszebbmenő engedményeket teszi. A földművelésügyi miniszter egyúttal, ki az intézkedések egész sorát foganatosítja abból a célból, hogy a bürokratikus eljárás lehetőleg mellőztessék, Otlik Iván államtitkár elnöksége alatt ezeknek az ügyeknek intézésére bizottságot alakított, melynek tagjaivá Darányi Béla, Pirkwer János, Eberg János miniszteri tanácsosok, dr. Szomjas Lajos és György Lóránd miniszteri osztálytanácsosok nevezettek ki. Végül arról is értesülünk, hogy a földművelésügyi miniszter legelső sorban a leginkább sújtott törvényhatóságok területén levő gazdasági egyesületek elnökeivel személyesen is közvetlen érintkezésbe lépett.

KÜLFÖLD.

Az angol miniszterelnök és a szabad kereskedelem. Azon az ebéden, amelyet a Cobden-klub a nemzetközi szabadkereskedelmi kongresszus tagjainak tiszteletére rendezett, Asquit miniszterelnök beszédet mondott, amelyben örömet fejezte ki afölött, hogy egy véleményen van a külföldiekkel, akik hisznek a szabadkereskedelemben, amely a világ érdekeit legjobban szolgálja. A szabadkereskedelem a népek közti barátságot jelenti. Meg kell engedni a kereskedelemnek, hogy a maga természetes útján haladjon.

A kubai választások. A kubai választások a konzervatív teljes győzelmével végződtek, akik a legutóbbi forradalom alatt az amerikai intervenció ellen küzdöttek. A választás kimenetele az amerikai befolyás visszautasítását jelenti.

— **Hát ki ellen van panasza közülünk?**
— Egyenként talán senki ellen. De ugy egészében. A hang, a modor, a viselkedés. Nem úgy nevelték, hiába, nem úgy. Lehet, hogy az én neveltetésem volt rossz, de inkább hiszem, hogy az itteni neveltettség az oka. Még áldom a sorsomat, hogy kissé rövidlátó vagyok, nem veszek miadent észre azok közül, amelyeket nem kell észrevennem.

— **Nézzé kisasszony,** — mondá csendesen Elza, — ez nem is lehet másképp. Ha a művészt megbéklyózzák illemszabályokkal, akkor csenevész, szalonfigura lesz csak belőle. Aztán nekünk inspirálni, támogatni, kritizálni kell egymást, ezt pedig nem lehet megcsenevekedni folytonos udvariaskodások közt, amikor a formában rendesen el szokott veszni a lényeg.

— **Igaz, igaz,** — bólogatott az aggszűz, — de hát miért nem lehetne olyan mindenki, mint kegyed, vagy mint Zádor ur, — fejezte be mondatát szemérmesen.

A fiu nem szólt semmit, egykedvűen szivta rövidszáru pipáját, Elza felelt helyette:

— **Egyikünk sem különb a másiknál.** Vagy miért tart engem kevésbé szabadszellemeűnek, mint a többi társnőt? Azt hiszi, nem ért az én ajkam már férfiakhoz?

— **Kérem, kérem,** ne beszéljen ilyeneket, — könyörgött megrettenve a vén leány s arcán ideges rángás vonult végig.

— **Csak azt akartam vele mondani,** hogy nem érdemlem meg, hogy különbnek tartson a többinél. De azt mondhatom, hogy sohasem le-

hetnék művésznő, ha olyan elveim volnának, mint kegyednek. Hol hallott aktrajzolás nélkül igazi művészetet? — nevetett csendesen a fiatal leány.

— **Igazán szívből beszél a kisasszony?** Gondolja, hogy e nélkül nem lehet senki művésznő? Akkor nekem le kell mondani szép álmaimról. Mert én még ennek a kedveért sem fogok aktot rajzolni. Beteggé tesz a gondolat is — s már arcán gyuladoztak a rózsák — hogy valaki ruhátlan testét lássák szemeim. Isten önnkel, mennem kell, nem egészen jól érzem magam — s a szegény beteg leány sietett szobáskájába, hogy rohamának ne legyen tanuja senki.

Reggel nevetve hallgatta az egész iskola a Veturia Febroniával való beszédet. Még illet hogy megbetegszik valaki egy akt látásának a gondolatától is.

— **Pompás,** — kiáltott fel egy szeleburdi fekete fiu, — kitaláltam a módját, hogyan szabaduljunk meg ettől az unalmas maskarától. Vétközzön le, barátom, — fordult a modelhez, egy jól megtermett suhanczhoz. — ma délelőtt fogunk aktot festeni. Beleegyeztek? — fordult a társak felé. — Mindjárt jön Furia kisasszony s ha meglátja Ádám apánkat az ő első tavaszi kabátja nélkül, ugy elszalad, hogy meg sem áll hazáig.

A terv tetszett, különösen a fiuk már előre dülöngtek a nevetéstől, a sikerült csíny miatt. Egy kiállott hirt adni a Veturia Febronia jöttéről.

— **Felbukkant a pipacs-napernyő,** erre felé fujja már a szél a rózsaszín-fodrokat — rontott be a hírnök. Csakugyan a következő perczben

A török események.

Budapest, augusztus 5.

Törökországból ma ismét komoly hírek érkeznek. Az új-törökök tudvalevőleg nincsenek megelégedve a rekonstruált kormányval és azt követelik, hogy azok a miniszterek, kik szerintök nem felelnek meg hivatásuknak, hagyják el helyeiket. Különösen nagy az elkeseredésük Szaid pasa nagyvezér ellen, ki tudva választott oly férfiakat, aki iránt az ifjútörökök ellenszenvenvel viseltetnek. Emiatt most éles támadásban részesítik a nagyvezért, sőt egyesek már követelik visszalépését. Utódiául az új-törökök Kiamil pasát szeretnék, ki teljesen modern ember és igen nagy népszerűségnek örvend ifjútörök körökben.

Mai híreink a következők:

A kormányválság.

Az új-török bizottság elégedetlensége a nagyvezérrel szemben, a kormány tagjainak összeválogatása és az alkotmány életbeléptetésének elhalasztása miatt immár elérte tetőfokát. A nagyvezér mára összehívta a minisztereket, hogy döntsenek az új-törökök követeléseiről. E követelések a minisztérium radikális rekonstrukciójára és az alkotmány 27. szakaszának megtartására vonatkoznak, amely szerint a miniszterek kinevezése nem a szultánnak, hanem a nagyvezérnek jogkörébe tartozik. Holnapra fontos eseményeket várnak. Hír szerint a szultán Hilmi basát vagy Haki béget fogja nagyvezérré kinevezni.

Az új-török vezetők Kiamil basát szeretnék, akik nagy tekintélye van az új-törökök előtt, bár kétséges, hogy el fogja-e fogadni ezt az állást, mert a legutóbb tett ajánlatokat is elutasította.

A Fanun Szerveti című újság a nagyvezérhez intézett nyílt levelet közöl, amely a nagyvezér ellen azt a vádat teszi, hogy a kritikus napokban semmit sem tett, sőt magát az alkotmányt a szultán biztatása és esküje ellenére megváltoztatta. A levél azzal a felhívással végződik, hogy a nagyvezér legyen részvétel az ország iránt és lépjen vissza, hogy oly férfinak csináljon helyet, aki a helyzet követelményeinek megfelelni képes. Ugyanez a lap közli, hogy Ul-Izlam-seik, a hattí humajun olvasása közben a 10. szakasznál, amely a 27. cikkel ellentétben van, felhívta tanukal a jelenlevőket arra, hogy a szultán jó szándékai iránt többé bizalommal nem viseltetik. A porta bizonyos tájékozott részéről ezt az értesítést megczáfollják.

Késő éjjel jelentik Konstantinápolyból, hogy Said pasa nagyvezír állása tarthatatlan lett s ma

nagy robajjal megnyitott az ajtó s belépett a szegény öreg leány. Még a köszönését sem tudták fogadni, mindenki a nevetésének elfojtásával volt elfoglalva. Az megszokott udvariatságnak tartva a bizonytalan mormogást, előre furakodott, hogy szokott helyét elfoglalhassa. Nem is gondolt semmi csinyre, még kissé rövidlátó is volt, csak akkor vette észre, hogy modelcsere történt, mikor szemtől-szembe állott a szemtelenül vigyorgó suhanczcal.

A leány mindkét kezével belekapott a levegőbe, fellökve állványát s szemé meredten tekintett elő üregéből. A társak kacajja csak akkor szűnt meg, midőn hangtalanul összeesett a leány s ajka valami buja, érzéki vonaglás közt habzani kezdett. Már megbánták tréfájukat s gyöngéden felemelve vitték lakására. Elza ágya mellett maradt.

— **Kisasszony,** menjen, nem akarom látni, — suttogta csendesen a beteg, amint a roham után felnyitotta bágyadt szemét. — Kegyetlen, szivtelen tréfa volt és részes volt benne maga is. Sajnálom, hogy kegyed volt köztük a legkülönb. Nem tudnék többé a szemük közé nézni. Még ma elutazom. Mégis, hajoljon ide, kisasszony. Engedje megcsókolni magát. És ha érintette már férfi ajakát a magáé, kérem... kérem... adja át ezt a csókot Zádor urnak...

Másnap már szeretettel simogatta meg az öreg tisztelendő ur az ő hazarepült kicsiny galambjának a fejét.

beadta lemondását. Az ifju-török bizottság azt kívánja, hogy Haki bey, az új közoktatási miniszter legyen nagyvezír, akit a nép különösen kedvel. Tansin pasát elmozdította állásától a szultán. A helyzetet aggasztónak tartják, mert két hét óta tulajdonképpen semmiféle kormány nincsen. Tegnap este a tüzérségi katonák néhány tiszt vezetése alatt a katonai zenekarral, követve rengeteg néptömeget, tüntető felvonulást tartottak a városban. A tengerészeti katonaság is zenekarral ment a Yildizbe és lármásan követelte, hogy a szultán csapja el a tengerészeti minisztert. Said pasának azért kellett lemondania, mert hozzájárult ahhoz a rendelethez, amelyben a szultán magának tartotta fen a hadügyi és tengerészeti miniszterek kinevezésének jogát. Valószínűleg teljesedni fog az ifju-törököknek az a követelése, hogy a párt valamelyik tagját a szultán nevezze ki miniszterré.

Az új-török bizottság.

Az új-török bizottság vezetősége ez idő szerint Szalonikiben van, de azt tervezik, hogy a bizottság székhelyét áteszik Konstantinápolyba. A bizottság jelenleg tárgyalásokat folytat a kabinet rekonstrukciója dolgában. Az új-törökök vezére Hasszán Riza ezredes, aki tegnap Konstantinápolyban volt, ahonnan ma tér vissza Szalonikiba. Szalonikiban nagy ovációval készülnek őt fogadni. Hasszán Riza ezredes negyedfél estendeig a német tüzérségnél szolgált s visszatérése után a monasztíri tüzérezred parancsnokává nevezték ki.

A Tanin közli az egyetértés és haladás ottomán-bizottságának proklamációját, amely kijelenti, hogy a bizottság célja az ottomán nép dicsőségét alkotmányos és törvényes kormány felállítására, valamint az ottománi politikai és polgári jogainak helyreállítása által ismét megerősíteni. A bizottság elhatározta, hogy a legkorrektebb magatartást fogja tanúsítani. Sajnálattal látják, hogy néhányan személyes gyűlölettel vezetik magukat, tanácsolja, hogy minden személyes érzelem félretételével a kormányt legfőbb kötelességében, a közrend fentartásában támogatassák. A bizottság felszólítja a hivatalnokokat, hogy teljesítsék kötelességüket és minden akadálynál, amely előttük tornyosul, a bizottsághoz forduljanak. Felkéri továbbá a bizottság a lakosságot, hogy az ország érdekében hallgassa meg tanácsait. Azokat, akik a bizottság utasításaival ellenkezőleg cselekszenek, hazaárulóknak fogják tekinteni. Ne forduljon senki személyes óhajásokkal a palotához. A bizottság élénken óhajtja az alkotmány kölcsönös tiszteletbentartásával az egyetértést a kormány és a nemzet közt helyreállítani s ezért mindenkit felszólít, hogy a kormány minden törvényes intézkedésének engedelmeskedjék.

Genföli jelentik, hogy egy ott élő ifjutörök pártvezér táviratot kapott Konstantinápolyból azzal a hírrel, hogy hétfőn este egy alsóbbrendű hivatalnok a palotának behatolt a szultán hálószobájába s le akarta törni a szultán hálószobájában leliklott a szultán pánczélingéről. Csak egy kék folt maradt a szultán mellén, egyéb baja nem esett. A merénylet elfogták. Nyilván felbérelték a szultán meggyilkolására, mert nagy pénzösszeget találtak nála aranyban és bankjegyekben.

A macedóniai igazságügyi reformbizottság orosz tagjai Pétervárról rendeletet kaptak, hogy sürgősen tartsanak ülést.

A kegyenczek üldözése.

A rendőrség parancsot kapott Hasszán Rami pasa, volt tengerészminiszter, valamint Tachsin pasa, a szultán első titkára és Seik Eb Ul Huda szökésének megállítására.

Ata béget, aki eddig a pénzügyi bizottság török tagja volt és posta- és távirat-igazgatóvá nevezték ki, az ozmán bizottság rendeletére, miközben Konstantinápolyba utazott, feltartóztatták. A béget azzal gyanúsítják, hogy azelőtt a palota kéme volt.

Ujabb jelentések szerint ma délután öt órakor nagy rendőrcsapat vonult ki, hogy a kormány rendeletére letartóztassa Tachsin pasát, a szultán első titkárát, továbbá Raghib pasát, a szultán pénzügyi tanácsadóját és Memduh pasát, volt belügyminisztert, Resid béget, a főváros volt prefektusát és Hassan Rami pasát, a volt tengerészeti minisztert, akit menekülés közben tartóztattak fel. Letartóztatási pa-

rancsot adott még ki a kormány Seik Abdul Huda udvari csillagász ellen, Zekki pasa katonai akadémiai igazgató és Achmed Atta volt rendőrfőnök ellen. Mikor a rendőrség kocsin a központi fogházba szállította a volt belügyminisztert az egykori rendőrfőnökkel együtt, óriási néptömeg követte a menetet és a fogház előtt szidta a foglyokat.

A számkivetett Fehim pasát Brussában meggyilkolták. Fehim pasa a konstantinápolyi titkos rendőrség főnöke volt még egy év előtt s akkor a német nagykövetség sürgetésére csapták el s a szultán Brussába száműzte.

Monarchiánk és Törökország.

Pallavicini örgróf, osztrák-magyar nagykövet, Said basa nagyvezérrel folytatott beszélgetése során a külügyi kormány nevében újlag biztosította arról, hogy a monarchia külügyi kormányzata folytonosan élénk érdeklődéssel viselkedik Törökország sorsa iránt és azt remélik, hogy a szultánnak az alkotmány restitúciójára vonatkozó elhatározása ugyanolyan, valamint a török birodalom részéről szerencsés lépésnek fog bizonyulni. A nagykövet hangsúlyozta, hogy Ausztria-Magyarország az új viszonyok mellett is ugyanolyan baráti érzésekkel fogja Törökország ügyeit kísélni, mint eddig. A nagyvezér e kijelentést nagy meglepéssel vette, köszönetet mondott a török kormány nevében azért és kijelentette, hogy a szultánnak azonnal jelentést fog tenni a nagykövet kijelentése tárgyában.

A külföldi új-törökök.

A párisi új-törökök és örmény bizottságok tegnap a belügyminisztérium előtt impozáns tüntetést rendeztek Franciaország tiszteletére. Clemenceau miniszterelnök a kolonia küldöttségét fogadta és kijelentette, hogy a francia kormány őszinte rokonszenvvel kíséri a Törökország újjászülését eredményező mozgalmat.

A genfi új-török kongresszuson arról fognak tanácskozni, hogy vajon időszerű volna-e most, hogy a párt Abdul Hamid szultán lemondására törekedjék? Még bizonytalan, hogy mit fog a kongresszus ebben a kérdésben határozni.

Meggyilkolt alkotmánygyalázók.

Az utcák, különösen a porta környékén lassan-lassan visszanyerik régi képüket. Ezzel szemben tegnap délután egy tisztekből álló csoport megjelent a nagyvezéri hivatalban és ott a tett ígéretek teljesítését reklamálták. Tegnap délután különben egy másik incidens is történt, amely szerencsére az egyműlly az alkotmányos mozgalom óta. Három matróz részeg állapotban dülöngött az utcán és az alkotmányt gyalázta. Az utcán levő tömeg erre megtámadta a matrózokat, akik azonban négy embert megöltek. Erre a tisztek által vezetett tömeg megölte a három matrózt.

Görög látogatók Szalonikiben.

Az alkotmány proklamálása óta a több ezernyi görög turistának megérkezését lehet a legfontosabb politikai jelenségek közé sorolni. A szabad Görögország üdvözlése ez a felszabadult török nemzetnek. Már az alkotmány kihirdetésekor igen sok görög kereste fel Szalonikét s ezeknek tanácsára határozta el magát azután egy több ezer főre menő görög társaság, hogy szintén meglátogassa a diadalittas szomszédot. Tegnap, miután Adil bey főpolgármesterhez számos üdvözlő sürgőnyt menesztettek Thosszália notabilitásai, néhány ezer lelkesült görög kíséretében elhagyták Volót és ma reggel 9 órakor két külön hajóval megérkeztek Szalonikibe. A görög vendégeket az új-török bizottság, Adil bey főpolgármester, az itteni görögök s török notabilitások fogadták.

A Hákim a kormány nevében a következő üdvözlő beszéddel fogadta őket:

„Az örömet, amelyet ma az önök látására, kik az alkotmány visszaállítása alkalmából üdvözölni jöttek bennünket s eljöttek, hogy örömeinkben, boldogságunkban osztozzanak, átérzünk mindannyian, azt az örömet s hálát ecsetelni képtelen vagyok. Az, hogy önök látogatásukkal most tisztelnek meg bennünket, a hellén nemzet a szomszédos, bennünket egyesítő kötelékhez való ragaszkodásának legekleltánsabb bizonyítéka. Szívből jövő köszönetünket fejezzük ki tehát önöknek. Isten hozta mindnyájukat! Látogatásuknak emlékét meg fogjuk hiven őrizni s nem

feledjük el, hogy a boldogság s az öröm napjaiban önök is felkerestek bennünket. Midőn újból köszönetünket fejezzük ki önöknek barátaink, kérjük önöket, hogy egyesüljünk mindannyian e felkiáltásban: Éljenek Törökország és Görögország uralkodói! Éljenek a görögök és törökök! Éljen a szabadság!

Egetverő taps és éljenzés követte e beszédet, melynek befejeztével a vendégek a „Szabadságtérre" vonultak zeneszó mellett. Itt 25.000 ember várta őket. A kormányzósági épületben szintén díszes hivatalos fogadtatás várta őket. Török s görög részről számos, a török-görög barátságot életető beszéd hangzott el. Délben és este banket volt. A vendégek néhány napig maradnak Szalonikiben.

Ennek a látogatásnak azonban igen komoly politikai háttere van. A két szomszédos nemzet egymáshoz való közeledésének első lépése ez! A lelkesedés, a barátkozás a legmagasabb fokra hágott s az ellenségek jóbarátokká lettek. Innét pedig már csak egy lépés: a szövetség.

Izgalmak a Yildizben.

A szultán egészségét az utolsó izgalmak erősen megviselték. Már a viharos napok beállta előtt betegeskedett a padisah, testileg és lelkileg is volt törve, de az utóbbi napokban még inkább rosszabbodott állapota. Péntek óta külsején is meglátszik, hogy szenved. Alig képes lábán megállani, ájulás környékezi s szédül. Környezete nagyon aggódik érte, sőt el van készülve a legrosszabbra is. Az udvari orvosok nem tartják kizártnak, hogy agyszélhűdés fogja érni az uralkodót s teljes nyugalmat ajánlottak. A császári család többi tagját, különösen az asszonyokat, szintén megviselték az izgalmak. A palotában ki és bejárnak az orvosok s az alatt a legnagyobb titokban megtesznek minden előkészületet az esetleges katasztrófára és a trónváltásra. Gondosan ügyelnek arra, hogy valahogy megint ki ne rabollják a Yildiz-kioszk ritka becsü drágaságait, mint történt Abdul Aziz szultán halálakor. A trónörökös, Resad effendi olyan egészséges, mint a makk. A városban azt híresztelik, hogy az ifju-török párt szeretné az egész dinasztitát megfosztani a tróntól és Sala Budin herceget kívánna uralkodónak, aki női ágon unokaöccse a szultánnak, radikális érzelmű és az ifju-törökökkel rokonszenvez. Valószínű, hogy ez a híresztelés nem egyéb misztifikáczióval.

Legújabb hírek.

Hivatalos közlemény szerint Hasszan Rami basa tengerészetiügyi miniszter lemondott és lemondását elfogadták. A közlemény egyúttal megczáfolja a belügyminiszter és az államtanács elnökének lemondásáról szóló híreket. Lapjelentések szerint Arif basa altengernagyot bízták meg a hadügyminisztérium ideiglenes vezetésével. Az „Ikdam" azt mondja, hogy az a körülmény, miszerint a tengerészetiügyi miniszter lemondási kérvényét a nagyvezérnél adta be, megczáfolja azt a nézetet, hogy a hattí humajun rendelkezése szerint a hadügyi és tengerészetiügyi minisztereket közvetlen a szultán nevezi ki.

Érdekes, hogy a kaszárnyákban való eskütételnél az ifju-török bizottság delegátusai szintén jelen vannak. A tiszti bizottság is tagjai és hívei révén bizonyos ellenőrző szolgálatot teljesít, ami valóságos mellékkormányt teremtett és a közel jövő nagy, vesztélyét képezi, feltéve, hogy az ifjabb elemek nem mérséklék a mozgalmat és hozzászólnak az állami gépezet ezen ellenőrzéséhez. Riza basának külügyminisztériumi osztályvezetővé történt kinevezetése igaznak bizonyult s igen jó hatással van.

A mai lapok hangja és magatartása figyelemreméltóan nyugodt, ami egy a bizottság, mint a Yildiz befolyásának tulajdonítottatik. A „Gazette" egységre inti a különböző elemeket, elítélve a régebbi rendszert, amely a kibékítés helyett fokozni akarta a törökök és nem törökök közti ellentéteket. Amint a macedón-kérdés a fajok egyetértése által letűnt, úgy meg lehetne oldani a keleti Törökország égető kérdését. „Szervjeti Funun" is így beszél és a kormány, valamint a nemzet közti kibékülést sürgeti. A „Tanin" a hivatalnokok nagy fizetéséről szól és azt mondja, ha a régi rendszernek az alkotmány visszaállítása sem vetett véget, a kamara felvilágosítást fog kérni a nagyvezértől. Ahelyett, hogy Niazi bejnek és Enver bejnek diszkardot adnak, rendezzenek subskriptiót két cirikáló vásárlására, amelyek e két tiszt nevével viselnek. E subskriptió alkalmat fog adni a főméltó-

ságoknak, hogy multjukat feledtessék. A lap állást foglal azon hivatalnokok és tisztok ellen is, akik fizetésük növelésére törekcszenek.

Török lapok szerint a tegnapi sztambuli incidens alkalmával senki sem vesztette életét. A „Sabah” azt írja, hogy két részeg matróz késeket villogtatva, bejöttek a bazárba, ahol azt mondták, hogy hivei Ahmed basa altengernagynak, aki iránt meglehetősen ellenszenv uralkodik és azzal fenyegetőztek, hogy megölik mindazokat, akik Ahmed basa ellen foglalnak állást. Amidőn egy embert megsebesítettek, letartóztatták őket. A „Tanin” értesülése szerint igen sok matróz jelent meg a bazárban, ahol kettős-hármas csoportokat alakítottak és pánikot akartak kelteni, mely célra mindnyájan 5—5 fontot kaptak. Ahmed basát tegnap este letartóztatták.

A városligetben holnapután tisztikör alakítására gyűlést tartanak. A konstantinápolyi görögök a közelgő választásokra való tekintettel politikai klubbot alakítanak. Lapjelentések szerint a rendőrmiszter reorganizálta a rendőrséget és elrendelte a rendfentartását és az alkotmány tiszteletben tartását.

Berlinből jelentik, hogy az ottani török nagykövet azon kijelentése, hogy a szultán szilárdan elkötelezett a szándéka az alkotmányon mitsem változtatni, kitűnő hatással van és erősíti a török nagyhatalom politikai megfújódásába vetett bizalmat. Törökpartii lapok szerint a régi állapotba való visszaesés veszélyeztetné az ozmán birodalom fenmaradását. A rend és a szabadság meg fogják akadályozni a visszaesést. A „Köln. Ztg.” óva int attól, hogy idő előtt elejtsék a külföldi reformesendőrtisztek megbízatásának kérdését.

Konstantinápolyból jelentik, hogy a helyzet változatlan. Azt hiszik, hogy a mai minisztertanács határozatot hoz az ifjútörök-bizottságok által felállított követelések ügyében. Ezenkívül — hír szerint — a kabinet rekonstrukciója is a minisztertanács tárgyát képezi. Állítólag a keresztény elemek bevonása a politikai életbe nagy nehézségeket okoz. A befogadást a keresztények követelik, de a bizottság is kívánja, hogy a keresztényeket kielégítse és az egyetértést biztosítsa. A többi követelések nehezen lesznek teljesíthetők, így 2—3 keresztény miniszter kinevezését, más oldalon Macedónia szempontjából a nemzetiségi elv szemmel kísérését stb. követelik. A józan elemek szerint a kormánynak erősnek kell lennie, hogy teljesen ura legyen a helyzetnek és a választási harcot kibírja. A Yildiz és az ahhoz hű porta-tényezők buzgón és látszólag ügyesen is dolgoznak, bár egyes intézkedések, különösen az európaiak részéről helytelennek látszanak, ami azt bizonyítja, hogy a Yildiznek még mindig nagy erkölcsi és anyagi erő áll rendelkezésre.

Késő éjjel jelentik Konstantinápolyból, hogy a nagyvezér és az összkormány lemondását elfogadták. Az új kormány alakítására vonatkozó tanácskozások a Yildiznél még folyamatban vannak. Azt hiszik, hogy az új miniszteri listát holnap teszik közzé.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

A belügyminiszter a nyilvános árverés és parcellázás mellett. Érdekes leíratot intézett a belügyminiszter Arad városához, amely más városok által megszervezett fontos figyelemzetezéseket tartalmaz. A miniszteri leirat a következő:

Az 1907. évi márczius hónap 12-én tartott bizottsági közgyűlésben 154. sz. a. hozott határozatával kimondotta, hogy a Pichler János által eddig is haszonbérbe birt nagylegelőbeli 294., 136—1000 holdas terület bérletet 1908. október hó 1-től kezdve 25 éven át meghosszabbítja. Ezen határozatát az Oláh György és társai gáji lakosok részéről benyújtott felelkezés folytán felülbírálván, feloldom és felhivom a város közönségét, hogy az 1886. XXII. t.-cz. 120. szakaszának rendelkezése szerint és a bérlet tartamának rövidebb időben való megállapítása mellett nyilvános árverést tartasson s annak eredménye szerint hozzon újabb határozatot. Feloldandó volt a határozat, mert szemben az 1886. XXII. t.-cz. 120. szakaszával nem látszik indokoltnak, hogy nyilvános árverés mellőzésevel a határozatban feltüntetett bérösszegért, melyet az iratok tanúsága szerint az arad-gáji kiscgazdák is hajlandók megadni, sőt, amely úgy látszik, éppen az ő ajánlatuk folytán állapítottatott még mostani bérlővel szemben és jelen összegében,

a város ily szokatlan hosszú időre kösse le ingatlanát. A földjádék folytonos és fokozatos emelkedése mellett ugyanis valószínű, hogy ugyanezen területért magasabb bérösszeg is elérhető. Felhivom a város közönségét, hogy a birtokrész parcellázás kényli bérbeadásának kérdését is tegye megfontolás tárgyává, mert ez a módzat szociális előnyei mellett háztartási szempontból is kedvező megoldásnak látszik. Figyelemzetezem még, hogy az 1886. évi XXII. törvényzikk 164. szakasza azon rendelkezésére, hogy a városi vagyon szabadkézből való bérbeadását kimondó határozat kifüggesztendő s amely a határozatra vezetett kiadói jelentés szerint most figyelmen kívül hagyatott, a jövőben figyelemmel legyen.

Pozsony város törvényhatósági bizottsága most tartotta meg augusztus havi közgyűlését, amelynek napirendjén szerepelt a pozsonyi propeller-vállalat beadványa a Dunán létesítendő villamos kompporgalom tárgyában. A jelenlegi vállalkozó koncessziója pár év múlva lejár s akkor a propellerközlekedés helyett villamos kompot akar a forgalomba beállítani. A városi közgyűlés határozottan ellenzi ezt a tervet és minden eszközzel küzd annak megvalósítása ellen. A törvényhatósági bizottság utasította a városi tanácsot, hogy tanulmányozza a kérdést oly irányban, nem volna-e megfelelő a mostani propellerközlekedés helyett új gyaloghídat építeni.

Zeppelin léghajója felrobbant.

— Porrá égett léghajó. —

Budapest, augusztus 5.

Zeppelinnek, a már-már halhatatlan ősz generálisnak diadalutja ma hirtelen félbeszakadt.

Délután három órakor hirtelen vihar keletkezett, mely egy szempillantás alatt porrá robbantotta Zeppelin gögös léghajóját, mely majd huszonnégy óráig lázas izgalomban tartotta az egész világot és örömmámorba hangozta nagy Németországot. Ez a nagy izgalom és öröm ma hirtelen nagy megdöbbenésbe csapott át s egy hosszú, szorgalmas élet munkája egyetlen pillanat alatt egyenlő lett a semmivel.

A katasztrófa.

Délután négy óra felé érkezett a riasztó hír Echterdingenből Stuttgartba, hogy Zeppelin léghajója elpusztult. A távirat nagy rémületet keltett s eleinte nem adtak hitelt a híresztelésnek, de nemsokára megjött a katasztrófa megerősítése. Nagy vihar keletkezett és elszakította a léghajó köteleit. Az erős rázkódítás következtében az egyik motor benzintartálya felrobbant és meggyújtotta a léggömböt. Egy szempillantás műve volt az egész. Hatalmas lángnyelv csapott ki a ballontól, aztán sűrű füstoszlop gomolygott fel s néhány perc alatt a kormányozható léghajó megszűnt létezni. Ami megmaradt belőle, azt az orkán messze elsodorta. Zeppelin sértelesen maradt, de utitársainak egynémelyike állítólag megsebesült.

Javában dolgoztak a gépészek az elromlott motor kijavításán, amikor a nagy orkán magával ragadta a léghajót. Horgonyától 500 méter távolságra sodorta el a szélvihar a repülőgépet s két gondolája többször felborult, amikor beleütközött a földbe.

Későbbi táviratok szerint Zeppelin léghajójának katasztrófája délután két percczel három óra előtt következett be. Egy erős szélroham elkapta a léghajót, leszakította horgonyáról és délkeleti irányban ötszáz méternyire sodorta el. A gömb hátsó fele a földet surolta, másik csuca függőlegesen állott, a két gondolát pedig maga után vonszolta. Hirtelen fehér füstfelhő szállott föl s ugyanakkor iszonyu explozió történt. Egy lángnyelv csapott ki, majd sűrű füst takart el mindent s vége volt a kormányozható léghajónak.

Gróf Zeppelin a katasztrófa idején nem volt a léghajó körül, hanem Echterdingenben járt s ott értesült nagy művének megsemmisüléséről.

Halálsápadt lett és könyekre fakadt. Délután automobilon Friedrichshafenbe robogott. Vakmerőségének lett áldozata gróf Zeppelin. A tegnapi éjszakai uton nem egyszer 1800 méter magasra szállott föl és ez sok gázt emésztett föl. Ezért kellett Echterdingenben leereszkednie, nem pedig a motor csavartörése miatt. Ma korán reggel a tegnapi szélcsöndet déli szél váltotta föl, amely néhány óra múltán zivataros orkánná fajult. Valamennyi eddigi kormányozható léghajó, Zeppelin első repülő gépét, a francia Patriet és az angol Nulli secundust az tette tönkre, hogy nem a léghajócsarnok mellett, hanem mézőn szállott le s aztán a szélroham elszakította. Zeppelin léghajójának katasztrófája örök titok fog maradni, soha sem lehet majd kideríteni a pusztulás igazi okát, rejtély fog maradni, hogy azért semmisült-e meg, mert mikor a szélroham elszakította a gondolát, a rázkódítás következtében a motor gyuladt-e meg, vagy a benzintartó explodált-e, mivel a kosárban ülő két gépész egyike megégett s a másik is halálosan megsebesült.

Párisban még a sovinszta sajtó is elismeri Zeppelin diadalát. A Figaro azt írja, hogy a tegnapi és a mai próbautat a kormányozható léghajó problémáját majdnem teljesen megoldotta és a német rendszer bevált. A londoni lapok kivétel nélkül magasztalják Zeppelin alkotását.

Késő éjszaka nyert értesülés szerint több katonát, akik a csónak körül foglalatostoktak, a felszálló léggömb magával ragadott és ezek közül többen a robbanás alkalmával súlyosan megsebesültek. Zeppelin gróf mélyen megrendülve nézte élete nagy művének végpusztulását. A grótot automobilon vitték a városba. A katasztrófa idején a színhelyen álló tömeget 40—50.000 főre becsülik. A vihar az égő ballont a magasba vitte, ahol az teljesen elégett és elpusztult.

A belügyi államtitkár az összes reszortok főnökeinek beleegyezésével 500.000 márkát folyósított Zeppelin gróf mérnök dr., rendelkezési állományban lévő lovassági tábornok részére kártalanításul hosszú évi áldozatkész és alkotó munkásságáért, amelyet a kormányozható léghajó építése körül kifejtett.

Az utolsó út.

Zeppelin gróf tegnap éjjel tizenegy órakor folytatta útját Mainzából. A léghajót ma reggel Echterding közelében egy kis baleset érte, amennyiben motorja elromlott s kénytelen volt egy mezőn leereszkedni. A motor sérülését azonban előreláthatólag estig helyreigazítják s a gömb minden fennakadás nélkül folytathatni fogja útját.

Zeppelin gróf tegnap délután öt óra 15 perczig 500 kilométernyi utat tett meg. Az ut pontos iránya a következő volt: Manzell (Friedrichshafen mellett) reggel fél hét órakor elindulás; Schaffhausen (66 kilométer) 8 óra; Basel (182 kilométer) 9 óra 30 percz; Mühlhausen (216 km.); Strassburg (322 kilométer) 12 óra 10 percz; Speyer (433 kilométer) délután 2 óra; Mannheim (456 kilométer) 2 óra 50 percz; Oppenheim (körülbelül 500 kilométer) 5 óra 15 percz.

Zeppelin gróf tehát e kerek ötszáz kilométeres utat tíz óra negyvenöt percz alatt tette meg, vagyis óránként 46.5 kilométer átlagos sebességet ért el. Az ut első felében azonban a sebesség sokkal nagyobb volt, mert a Manzell és Strassburg között lévő távolságot, amely körülbelül 320 kilométer, 5 óra 40 percz alatt tette meg. Az ut első felében tehát az óránkénti átlagos sebesség ötvenhét kilométer volt. Az ut későbbi folyamán a felsőbb légrétegekben északkeleti légáramlás volt észlelhető s ez befolyásolta a léghajó gyorsaságát.

Mannheimban már tegnap kora délelőtt az egész város talpon volt, mihelyt hire járt, hogy Zeppelin gróf léghajója délután két óra tájban

el fog röpködni Mannheim városa fölött. Senki sem akarta elmulasztani a nagy pillanatot, hogy láthassa a léghajót. A kíváncsiak közül csak elenyésző kevesen tudtak helyet kapni a két rajnai gőzösen. A legtöbben gyalog siettek a város elé a Rajna partjához. Az üzleti forgalom teljesen megakadt. A kedvezőbb helyen levő pontokat, valamint a házak tetejét valóságos ellepték az emberek. Még a templomok tornyára is fölmásztak az emberek, hogy jobban lássanak. A Rajnának Ludwigshafen Mannheimal összekötő hidját teljesen ellepték az érdeklődők. Végül délután két óra husz perczkor messze délen föltűnt a szemhatáron Zeppelin gróf léghajója.

Kezdetben úgy látszott, hogy a léghajó csak lassan halad előre, de minél jobban közeledett a városhoz, annál tisztábban lehetett kivenni, hogy a röpködés nagyon is gyors. Mannheimnál a Rajna fölött Zeppelin gróf néhány gyakorlatot végzett a levegőben és kitűnt, hogy a léghajó föltétlenül engedelmessé válik kormányának. Általános csodálatot keltett, amikor a léghajó egyszerre hegyével az égnek fordult, azután ismét vízszintes állásba tért vissza. A városban egészen jól lehetett hallani a léghajó motorjának egyenletes zaját. Amint a léghajó a város fölé ért, a városból mozsárdurrogással üdvözölték. A rajnai gőzös fedélzetén a város polgármesterével elébe hajózott a léghajónak. A városnál a léghajó alig kétszáz méternyire lebegett a rajna fölött, ötven méternyi sebességgel. A Rajna két partján egybegyűlt óriás tömeg szünet nélkül lelkesen élenezte Zeppelin grófot, aki néhány kártyát dobott ki léghajójából.

Amikor Mainzban tegnap délután folyamán híre terjedt annak, hogy Zeppelin gróf léghajója Nierstein mellett a földre szállt, nagy néptömeg ment ki a szomszédos községbe. Ott megtudták, hogy a léghajó a Rajna másik oldalán, Oppenheim közelében szállt le. A csónakok alig tudták a rengeteg tömeget a Rajna másik felére szállítani. Szemtanuk állítása szerint a léghajó leszállásánál látszott, hogy elülső részén egyes rudak elgörbültek, sőt el is törtek, de azért látszott az is, hogy a léghajó sérülése nem lehet komoly. A leszállott léghajó körül nagy néptömeg gyűlt össze. Zeppelin gróf egyik kísérője a kérdezősködőknek azt felelte, hogy sem a csavarok, sem a motorok nem sérültek meg s a léghajó csupán azért szállt le, mert Zeppelin gróf látva a kedvező alkalmat a leszállásra, elrendelte, hogy a léghajó ereszkedjék a földre. Közben híre terjedt, hogy a léghajónak benzinre van szüksége.

Mainzból Zeppelin leszállásának hírére egy szakasz műszaki katonát küldtek ki Oppenheimba és ezek éppen jókor érkeztek arra, hogy a léghajó számára szükséges benzint megszerezzék. A toronyóra éppen elütötte a tízet s a tömeg a szabad ég alatt már készülődött arra, hogy ott tölti el az éjszakát, amikor Zeppelin gróf rendelkezése a műszaki katonák a léghajót behúzták a Rajna közepére. Néhány pillanattal később a léghajó mintha láthatatlan kezek emelték volna föl, lassan a folyó fölé emelkedett és mintegy harmincz méter magasságban a csavarok és a motorok elkezdtek dolgozni s alig néhány percz alatt a léghajó a sötétben eltűnt. Tíz perczel tizenegy óra előtt a léghajó elröpült Mainz fölött egészen Biberichig, ahol megfordult s néhány perczel tizenegy óra után másodszer is elröpült a város fölött. A rajnai hajók jeladásal üdvözölték Zeppelint grófot. Mainz lakossága már ekkor nyugalomra tért, mert senki sem gondolta, hogy a léghajó folytatni fogja útját.

Zeppelin gróf éjjel azonban háromnegyed kettőkor Mannheim fölött elszállt és nem, mint gondolták, a Rajna völgyén tért vissza, hanem ma reggel négy órakor a württembergi határon ment át. Öt óra tíz perczkor reggel Ludwigsburg fölött látták. Pár perczel nyolcz óra előtt motorhiba miatt Echterdingen mellett a sík mezőn leszállt. Valószínűleg este hat órakor fogja folytatni útját. Friedrichshafenből a léghajó javítására munkásokat rendeltek, Stuttgartból pedig táviratilag két század katonaság kiküldését kérték Echterdingenbe.

Zeppelin nyilatkozik.

A Berliner Zeitung am Mittag egy tudósítójának tegnap este alkalma volt beszélnie Zeppelinnel Niersteinban.

— A léghajó erős kötelekkel volt czövekelve erősítve. Este fél hét órakor beszéltem a gróffal, aki vidáman mondta a következőket: „Hosszabb ideig csak egy motorral repülhettem, mert a másik elromlott s ezért 600 méterről 800 méter magasságba kellett emelkednem, ami sok gázt emésztett meg. Remélem, egy óra alatt rendben lesz minden s újból felszállhatok.“

A kiküldött hírlapíró jelenti, hogy Echterdingenben leírhatlan nagy az izgatottság, Vilmos császár három huga, a görög trónörökösne, a meiningeni örökös hercegnő és Károly hesseni nagyherceg neje automobilon érkezett oda.

— Csónakomról messzelátón figyelem a repülőgép gondoláiban történő eseményeket. Látom, amint a kosarakból tutajokra szállítják ki a ballasttartókat, mint valami utibőröndöket. Zeppelin azt mondja, hogy keres olyan helyet, ahol a ballastot megőrizhessék. 12.000 kilogramm az önsulya a repülőgépeknek s így valami 100 kilogramm ballast kirakodása nem sokat számít. Valószínűleg néhány utasa a léghajónak itt fog maradni a fölszálláskor.

A most már mélyen lesújtott gróf, mikor azt a nyilatkozatot tette, még nem is sejtette, azt a nagy katasztrófát, mely életének nagy munkáját fogja megsemmisíteni. A katasztrófa, melyet csak a szkeptikusok sejtettek, megtörtént s ezzel a léghajózás történetének egyik legnagyobb-szerű tragédiája nyert befejezést.

Mozgó képek.

Zeppelinék utban.

Gróf Zeppelin magasán repült kormányozható léghajóján és alulról föllobogózt a német városok üdvözítő örömrivagással. És mialatt az ősz tábornok meghatottsággal nézte, hogy repül a léghajó körül-belül arra, amerre ő akarja, hangtalanul beszélgetni kezdtek a gép alkatrészei.

A NÉMET KORMÁNYKERÉK: Nézzetek le, lobogó-diszt öltött minden német város... Örömmámorban uszik Németország... Nemzeti himnusz ez...

EGY FRANCZIA CSAVAR: Még nem vagyunk kint a vízből, monsieur... Még úgy leeshetünk, hogy Önt egyenesen az ócskavasához viszik.

A NÉMET KORMÁNYKERÉK (epésen): Azt ugyis tudom, hogy ön szívesen potyogna le... Az ön nézete ott lenn áll a gránícson és néz minket... Hát abból, tisztelt uram, maga nem eszik, hogy mi lezuhanjunk...

EGY KIS HENGER (fájdalmasan): Ja... jaj... jaj... Itt engem valami rud folyton lök... Miféle gorombaság ez?

A NÉMET KORMÁNYKERÉK: Alattunk Konstanz, Waldshuf, Bazel, Mühlhausen, Mainz...

AZ ANGOL EMELTYÜ (morogva): Föltűntünk egy öreg generális, aki maga is kíváncsi, hogy hová viszi ez a gummicikó.

A NÉMET KORMÁNYKERÉK: Ön is, uram? Akkor hát ön is irigy és kaján, mint a földön mindenki.

EGY KIS HENGER (sirva): Ez a rud még mindig lökdös... Belém szalad, kiszalad belőlem... Hát mi lesz kérem, mi lesz?

AZ OLAJOSTARTÓ (dörmögve): Lesz-e ott csönd, adta csavargói? Telerakják a gyomromat mindenféle zsirral és nektek folyton jár a szátok... Maradjatok veszteg.

EGY KIS HENGER (sirva): Hát azt még se lehet tünni, hogy hátulról mindig belerugjanak az emberbe... Én szakszervezeti vagyok.

A NÉMET KORMÁNYKERÉK: Nincs bennetek semmi tisztesség... Egy világmegváltó fölfedezésről van szó.

A LÉGHAJÓ ELEJE: Könnyű Önnek ott hátul, de nehéz nekem itt elől, a szélben. Van fogalma arról, hogy mit tesz szél ellen röpködni. Ezt még a legügyesebb emberek sem tudják.

EGY MOTOR (türelmetlenül): Én ki akarok szállni... én ki akarok szállni...

A NÉMET KORMÁNYKERÉK (páthoszszal): Uram, a hazáért dolgoznak... Gondoljanak kötelességeikre...

A FRANCZIA CSAVAR: Erdemes is minket föl találni... Egy pár buta skribler ott lent vezércziket ket firkál és nagy hangon kürtöli, hogy mi a haladási vivmánya vagyunk és a legnagyobb dicsősége a kulturának, holnap pedig birtokába vesz a király, hogy a fényes hadseregnek szolgáljunk... Mintha bizony a fejlődés, a vivmányok a királyok miatti volnának.

AZ ANGOL EMELTYÜ: Rongyos republikánus. EGY KIS HENGER (nyöszörögve): Még mindig rug... Bizony, isten még mindig rug.

EGY MOTOR (verejtékezve): Én ki akarok menni, um Gotteswillen, aussí möcht i'...

A NÉMET KORMÁNYKERÉK (méltósággal): A hazáért meg kell halni...

A FRANCZIA CSAVAR: Frázis, uram, szintiszta frázis... Egyelőre unom már az egész társaságot.

A MOTOR (keservesen): Frázis...

(Csönd. Egy darabig némán repülnek, majd hirtelen megszólalnak.)

A NÉMET KORMÁNYKERÉK: Na...

A FRANCZIA CSAVAR: Na de kérem...

EGY KIS HENGER: Bizonyosan az a csirkefogó volt, aki folyton lökdösött.

AZ OLAJOSTARTÓ: Banda... csöcselék.

(Csak a kis motor nem szól. Zeppelin hirtelen leszáll a földre, megvizsgálják a bajt és másnap az összes uiságok megírják, hogy a motor — eltört.)

Ray.

Az olvasóhoz.

E hó eisején új előfizetést nyitottunk az „Egyetértés“-re, a legrégebb s legtekintélyesebb magyar függetlenségi napilapra.

Az „Egyetértés“ úgy politikai állásfoglalásában, mint társadalmi, közgazdasági, művészeti és irodalmi szerepében hi marad eddigi nagy múltjához, amely a magyar olvasóközönség előtt oly kedvelté, politikai és társadalmi életünkben pedig mindenkor döntő fontosságú tényezővé tette.

Az a függetlenségi politika, amely e lapot nagy hagyományaihoz híven, eddig irányította, ezentul is mindenben vezérelve lesz. A független, önálló nemzeti állam kiépítése, a magyarság állami erejének és mindenben parancsoló uralkodásának érvényesülése, ez az a cél, amelyért az „Egyetértés“ ezentul is törlhetetlenül és megújuló intenzívitással küzdeni fog.

Olvasóink ragaszkodása és szeretete egyedül erősségünk, amely ebben a nehéz feladatunkban megsegit. Viszonozásul a legváltozatosabban és a legmegbizhatóbban megszerkesztett nagy magyar napilapot adjuk, amely úgy irányelveinek szigorú betartásával, mint a napi események részletes és pontos feltárásával ezentul is a vezető helyen fog állani.

Olvasóink az „Egyetértés Vasárnapja“ című, gyönyörűen kiállított mellékletet is megkapják vasárnaponkint. Nyolcz oldalas, számos reprodukcióval tarkított mellékletünkön előfizetőink megtalálják a hét érdekességeit, a kül- és belföld nevezetes eseményeit. Kapnak ezenkívül elbeszéléseket, karczolatokat, színházi történeteket.

A magyar közönségnek az „Egyetértés“ a legkedveltebb lapja, ezt a szeretetet ezentul csak fokozottabb munkássággal fogja kiérdemelni.

Az Egyetértés előfizetési ára:

- Egy hónapra . . . 2 kor. 40 fill.
- Negyedévre . . . 7 kor. — fill.
- Félévre . . . 14 kor. — fill.
- Egész évre . . . 28 kor. — fill.

Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek előfizetése lejárt, sziveskedjenek az előfizetés megújításáról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

Vége az álomnak.

A német álomnak keservesen vége, a német nemzet, legalább a mai napon, nem íródik be dicsőségesen az emberiség fejlődésének történetébe: Zeppelin kormányozható léghajója, amely, mint a szárnyaló német dicsőség szelte a léget, fölrobbant, porrá vált és eltűnt a föld színéről. A kormányozható léghajó, amely tegnap még föllobogózott, örömtől ittas német városok üdv-rivalgása közt szántotta a levegőt, ma megszenesedve fekszik a mezőn, mint egy nagyratörő nemzet kormos, üszkös csalódása.

Büszkén, diadalmasan szelte a levegőt tegnap a kormányozható léghajó. Az egész emberiség keblét büszkeség dagasztotta, hogy ime, az emberi elmének és találékonyságnak behódolt a légszárny az ember, aki uralkodik mindenben, ami a földön van, birtokába vette az átlátszó semmit, amelyen eddig csak a madár volt az ur. És az üdvözölő tarackklövések még a levegőben hullámoztak, amikor híre érkezik, hogy Zeppelin léghajója, közvetlen azután, hogy nagy utját megtette, elpusztult, az elemek boszúja beteljesedett rajta.

Zeppelin gömbjét megölte a vihar, amelynek kijátszásával tépett babért homlokára az öreg tábornok. Az a vihar, amelynek pillanatnyi szünetelését a régiókban, használta fel Zeppelin, hogy csalóka dicsőséget szerezzen magának és a német nemzetnek. Diadala nem is lehetett, csak pillanatnyi, mert azt minden épeszü ember tudta, hogy a levegőben uralkodó rendes körülmények között Zeppelin munkája nem állja ki a tűzpróbát és mint a szeszélyes elemeknek ideig-óráig kegyence, visszahull a sáros földre, ahonnan az emberi elme emelte olyan magasra, amilyen az elemeknek tetszett.

Zeppelin léghajójának elpusztulása nem tragédiája a kormányozható léghajónak. Arra a robbanásra, amely a léggömböt elpusztította, a megdöbbenésnek egy fölkiáltását sem szabad elpazarolnunk. Gázal dolgoztunk, használtuk előnyeit, egy hanggal sem szabad nyilatkoznunk, ha a gáz is régi szokásához hiven megismertet hátrányaival is és robban. Amikor felhasználtuk előnyeiket, tudtuk jól, hogy mik a hátrányai és úgy látszik ezek ellen nem tudunk védekezni. És ez az erő, amely velünk szemben semmiéle regardra nem kötelezett, megtette azt, amirehöz joga van: mihelyt úgy fordult a sora: robbant. Hatalmas lángnyelv csapott ki a ballonnál és vége volt egy emberöltő munkájának.

Okosan van így, mert ha rossz volt a szisztéma — mint ahogy a pokol ballonnal kombinálva rossz volt — derüljön ki azonnal és az emberi elme gyarlóságaiért ne fizessenek ártatlan emberlétek sem. A fölhalálós sem, bárha éféle martíriumok elfogadására a társadalom berendezkedett. És ha nagy technikai kérdések megoldásánál néhány önkéntes emberáldozat nem is számít, sőt a maga heroizmusában — ha a gyakorlati ember előtt botor is — de szép, mégis örvendetes; hogy ebben az esetben is csak az emberi munka pusztult el és nem a naiv, hívő ember, akinek ambíciója, hogy keresse a súlyos föladatokat és birkózzék a látható és láthatatlan erővel.

Ismétlem, nem a kormányozható léghajó tragédiája ez a fölrobbanás, hanem az ősz Zeppelin grófé. Egy öreg és naiv embernek a tragédiája, aki — legyen az bár csodálatos — kevés hozzáértéssel, inkább mint amateur, összekombinált néhány már kitalált dolgot és ideig-óráig foglalkoztatta az egész modern, haladni akaró emberiséget. Megadott neki, hogy az elemek különös kegyelméből röpült — ő talán

főnt abban a kosárban tudta, hogy nem arra, amerre ő akar — röpült és ahol megjelent örömrivalgás csapott föl hozzá a magasba és megremegtette öreg szívét. S az utolsó pillanatban, amikor diadala oly teljes volt, hogy az emberiség fejlődésének főjegyzője kezébe vette vésőjét, hogy márványba vésse a gróf nevét, megsemmisült minden. Beteljesedett az, amit a naiv öreg talán előre tudott, amitől talán álmatlan éjszakákon rettegett. Mert bizonyos, hogy ő tudta, hogy feje fölött azzal a robbanó pokollal az ő találmánya semmit sem ér, de az öregségében kapzsi ember nem akarta elengedni ezt az egyetlen nagy sikerét életének és rettegve imádkozott, hogy bárcsak ki ne tudódnék a nagy hiba, ameddig őt a sir fogadja magába. Érthető egy öreg embernek az a gyengesége, hogy egy hosszú, gyötrelmes élet után, mint egy ünnepelet hős akart távozni, ha kell sietve, de mindenképpen úgy, hogy ne hallja a hozsannába vegyülő diszszonáns hangokat.

Nem adatott meg Zeppelinnek ez az öröm. Diadalából pottyant le és ezen nincs reparatura, akármennyire írják majd a lapok, hogy az ősz tábornok csakhamar kireperálja a hibát. A baj megtörtént és Zeppelin művére nem kaján és talán rosszakaratu királyi biztos mondott kritikát, hanem a valóság, az ellentmondást nem tűrő, rideg való.

Pár szó fürdőinkről.

— Maradjunk itthon. —

A magyar ember olyanformán van a magyar fürdőkről, mint a rossz feleségtartó férfi a maga aszszonyával. Folyton a hibáit látja, elhanyagolja és hűtelen hozzá.

Nem azt akarom állítani, hogy minden asszony tökéletes, ha a miénk, sem pedig azt, hogy minden fürdő kifogástalan, amelyik magyar, csupán arról a megdöbbenést, arról a kegyetlen közönytől kell megemlékezni, melylyel mi, magyarok a legszebb fürdőinket a tönkremenésbe kergetjük.

A magyar fürdők üresek. A publikum nagy és szebb része, főntetőleg távol tartja magát itthonról. Tévedés azt hinni, hogy ennek a hazai fürdőviszonyok az okai. Ez egy különös téves föl fogásnak az eredménye, egy tisztán magyar divatnak a kihatása, mely az utóbbi tíz esztendőben kapott lábra. Azok, kiknek a példáját követni szokás, azt hirdetik, hogy nyáron idehaza a pénz elkölténi sem nem célszerű, sem nem előkelő.

És megkezdődik minden nyár elején a nagy kivándorlás Ausztriába, Svájcba, Osztréába s német és olasz partokra. Itthon pedig, a mi erdeinkben, szomorú csönd van. A hoteljeink félig-meddig üresek és ambíciózus fürdőigazgatóink, kik energiával, tapintattal és tudással vették kezükbe egy-egy fürdőtelep sorsát, kedvüksegetten kénytelen lemondani arról a reményről, hogy egy-egy gyönyörű fürdőt európai színvonalra emeljék. Mert ne tessék ám azt hinni, hogy a mi primitív fürdőviszonyainkért csupán a vezetőségnek lehet szemrehányást tenni. Ez részben tévedés, részben igazságtalanság lenne. A nagyobbik hiba kétségkívül a magyar közönségé, mert nincs meg benne sem az erős jóakarát, mint a többi nemzetben, hogy fölkarolja, fejlessze a magyar vidékek gyönyörű pontjait, sem nem rendelkezik elég erős magyar érzéssel, hogy azért pártoljon valamit, mivel magyar, sem nem rendelkezik elég kereskedelmi szellemmel, hogy azért fejlessze a fürdőinket, hogy kihasználhassa.

Sokan a rossz gazdasági viszonyokban találják a megfajtását ennek a különös állapotnak, sokan a túlságig fokozott igényekben keresik a magyarázatát. Magam azt hiszem, hogy nagyban hozzájárul az a körülmény is, hogy az emberekből lassankint kihál a természet szeretete. A nagy fenyves váltakozó zöld föltaival, halk, rejtelmes susogásával, hűvös utával és sötét árnyaival nem az a mesét mondó barát többé, mint volt azelőtt. Az erdő csöndjét,

nagy bölcsességét és gyógyító harmóniáját kevesen becsülik. Ki érti meg a patak melódiáját? Kinek van ideje és türelme figyelni azt a finom és tanulságos beszédet, melyet a kő és a víz folytatnak egymással. A nagy nyugalom, mely mint bárányfelhő lebeg a hegyek fölött, gyötörő unalomként nehezedik az emberekre. Mert a mai ideges nemzedék nyáron is, pihenés közben, rohanva kergeti a szenzációt, a meglepőt, az újat, a rendkívülit.

Amint igaz az, hogy ritkán követik el a cselekedetet csupán a cselekedetért, éppen úgy ritkán utaznak fürdőbe tisztán fürdőzés szempontjából.

Különös ambíciók, remények, szenvedelmek csatlakoznak utitársul a külföldre vonuló csapathoz, mely mint a hólavina, évről-évre nő, míg azoknak a száma, kik itthon maradnak, félelmetesen apad. És az a kevés is, ki rászánja magát az itthon nyaralásra, elkedvetlenedik attól a nagy szomorúságtól, mely az agóniában levő fürdőkben tanyát ütött és megfogadja, hogy inkább takarékoskodik, inkább vár egy-két esztendőt, de ha megy valahová, akkor csak külföldre megy.

Sajnálatos dolog ez, hogy így van és azt hiszem, kötelességünk lenne mindönknek azon igyekezni, hogy ne legyen így.

Legkönnyebben ezeken a sajnálatos állapotokon a mi arisztokratáink segíthetnének oly módon, hogy minden esztendőben pár hetet a fürdőinkben töltenének el. Ők abban a szerencsés helyzetben vannak, hogy sikeresen támogathatnak egy-egy eszmét és ha támogatnak valamit, a legdemokratikusabb érzelmi polgár is kötelességének tartja, hogy utánozza őket.

Vándor Iván.

Parasztlázadás.

— Vértüdő Horvátországban. —

A Lika-Krbava vármegyeli Jósán helységben tegnap délután véres zavargás volt. Az illető község hatósága hivatalos helyen még nem közölte a forrongás valamennyi mozzanatát, nem értesítette körülményesen arról, hogy a harc hevében micsoda tény adott okot a fegyverhasználatra és hogy kik az áldozatok. De azért tisztán áll előttünk a történet képe.

Az igénytelen gondolkodású nép borzasztó kezdetlegességgel gondolkozik a neki tilos dolgokról. Ráhatározó kéréssel ellenségeskedést lát az olyan rendeletekben, amely ezt, vagy amezt nem enged meg neki. Csak a lenyűgöző béklyót érzi abban a fogalomban, amit ez a két szó fejez ki, hogy nem szabad és rendíthetetlen makacssággal nem akar arról tudni, hogy a tilalomnak valami fontos oka is lehet. Kivált azt nem hajlandó megérteni, hogy az erdőt, a rétet miért kerítik el előre, hogy miért ne szabadjon neki összegyűjteni a kopaszodó ágakról lehullott galyakat és hogy a jószága miért ne legelhessen akárhol a határban. Mikor aztán végzetessé válik az engedetlenség, azon csodálkozik, hogy néhány szál fadarabért, pár lépésnyi vadon benőtt területért minek is kellett súlyos szerencsétlenségnek következni.

Ilyen természetű önfajúság okozhatta a jósáni veszedelmet is. A parasztság szörnyen megbotránkozott a hatósági intézkedésen és szokásos eskönyösségével rá sem hederített. Továbbra is hajtották a marhákat legelni a tilosba. A mezőőrök napok óta csivakodnak a rendeletet megszegő paraszttal, míg végre tegnap délután a hatóság kénytelen volt csendőri segítséghez folyamodni.

Mikor a csendőrök kiértek az elzárt részre, a botokkal ellátott parasztok a gyepen heverték és nyugodtan őrizgették az állataikat. Az ezután következett mozzanatokról hiányosan számol be a Zágrábról küldött távirat. Csak azt adja elő, hogy a csendőrmester több ízben felszólította a parasztokat az elvonulásra, de a legerélyesebb parancsának sem lett foganatja és senki sem volt hajlandó eltávozni a marháival. Éles összetűzés támadt. A zavargók magatartása mind fenyegetőbbé vált, amely azzal végződött, hogy elhangzott a vezényszó a sortűzre és a csendőrök fegyverei eldördültek. Két ember holtan bukkott le a pázsitra, négyen meg-

sebesült, akik közül kettőnek válságos az állapota. A puskaropogás hallatára ijedten iramodtak el minden irányban a lázongók. A csendőrök utánuk rohantak és számosat letartóztattak.

A „Pokret“ című zágrábi lap ma reggeli száma a jósáni katasztrófával foglalkozó közleményében a községi hatóságot okolja a történetekért. Azt írja, hogy a népet, mint már annyiszor, úgy ezuttal sem világoztották fel a helyzetről. Nem értették meg vele, hogy a tiltó határozat nem egyszer és mindenkorra szól, hanem csak meghatározott időre.

Álarozos rablók az országuton.

— Eredménytelen nyomozás. —

Budapest, augusztus 5.

A Nógrád-Verőczen összpontosított csendőrség, élén Marschall Frigyes és Hunyadi József járásörmekkel, erélyesen folytatta a nyomozást a vakmerő rablóiak után. A bonyolult merénylet tetteseit azonban mindeztől nem sikerült kideríteni, mert az adatok igen kuszávalak és a nyomozóknak alig van egy-két bünjel a kezükben. Az őrzőjáratok állandóan czirkálnak a környéken, kihallgatnak minden gyanús alakot s minden lehető elkövetnek, hogy a tetteseket kézrekeríthessék. A csendőrség nagy és igen fárasztó munkát végez.

A tegnap este utnak indított őrzőjáratok mindeztől nem érkeztek be s így nem tudhatni, sikerült-e nekik valami újabb nyomot felfedezniük. A nyomozás azalatt benn Nógrád-Verőczen serényen folyik. A község egyik lakosa ma jelentkezett a csendőrsparancsnokságon s előadta, hogy azt a botot, melyről azt hitték, hogy Vrbanics elbocsájtott alvállalkozó tulajdona, egy Kovács Ferenc elbocsájtott munkánál látta. A községnek még több lakosa is látta a botot Kovácsnál. A csendőrség azonnal az elbocsájtott munkás keresésére indult s utközben megtudta, hogy Kovács a közelben levő Szob község felé vette útját. Jelentés azonban még nem érkezett az őrsparancsnoksághoz.

A merénylet áldozatai Grün fővállalkozó és Moser könyvelő, akik Nógrád-Verőczen fekszenek, már jobban érzik magukat. Moser állapota teljesen kielégítő. Grün a tegnapi nap folyamán levelet kapott hazulról s a levélben foglaltak nagy hatással voltak kedélyére. Az éjszaka erős láza volt, de komplikáció aligha fog beállani.

Ma reggel a váci csendőrség beszállította a pestvidéki kir. ügyészséghez a rablás színhelyén talált bünjeleket: egy meggyfabotot, egy skatulya gyufát és egy kilőtt revolvorgolyót. Behozták ezeken kívül bünjelekkül a kocsi fogott lovak elvágott kántárját, bőrstrángját és gyepölőszárait. Dr. Aczél Nándor vizsgálóbíró szabadságáról visszatérve, az ügyészséggel együtt erélyesen nyomoz a bonyolult ügyben. A vizsgálóbíró holnap délelőtt dr. Alapy orvostanárral együtt Nógrád-Verőczerre utazik, hogy ott — amennyiben az orvostanár a sérültek kihallgatását lehetségesnek tartaná — úgy Grün Ágostont, mint Moser Antalt kihallgassa a rablás részleteire.

A budapesti főkapitányságot ma reggel értesítették, hogy a Baross-utcai Kincsem-kávéházban néhány idegen nemzetiségű munkáskülsejű ember dorbézol és feltűnő módon szórják a pénzt. Állítólag több ezrest láttak náluk. A főkapitányságról azonnal több detektív sietett ki a Kincsem-kávéházba, de ott csupán egyetlen mulatozó idegent találtak. Ezresek annyira nem voltak nála, hogy még a mulatozás költségeit sem tudta kifizetni. Miután szabályszerűen igazolta kilétét s azt, hogy talán még a tájéklán sem járt Rétságának, szabadonboacsátották.

A verőcze-rétsági rablóiakossági kísérlet ügyében ma Weisz József, a vasutépítési vállalat főmérnöke telefonon közölte a főkapitánynyal, hogy a rablóiakossági kísérlet tettesének kézrekerítésére a vasutépítési igazgatóság 3000 korona jutalmat tűzött ki. A jutalmat az kapja meg, aki a rablómerénylők nyomára vezet a nyomozó hatóságokat, vagy letartóztatja a támadókat.

TÁVIRATOK.

Fallières jelentése.

Páris, augusztus 5. A mai minisztertanácson Fallières elnök utazásáról tett jelentést és meghatottan szólott arról a szívélyes meleg fogadtatásról, amelyben részesült.

A szerb költségvetést elfogadták.

Belgrád, augusztus 5. A skupstina első olvasásban elfogadta az 1908. évi költségvetést. A monarchiával kötött kereskedelmi szerződést holnap kezdik tárgyalni.

A skupstina ülése.

Belgrád, augusztus 5. (Saját tudósítónktól.) A skupstina ma első olvasásban elfogadta a költségvetést és második olvasás öt nap múlva lesz. Közben az osztrák-magyar kereskedelmi szerződést fogják tárgyalni. Az ifjuradikális párt nem akarja nyuitani a vitát. Csak Stojanovic fogja röviden körvonalazni a párt álláspontját, viszont Draskovic volt kereskedelmi miniszter alapos kritika tárgyává fogja tenni a javaslatot, míg Popovic jelenlegi és Pacsu volt pénzügyminiszter a kereskedelmi szerződés mellett fog sikra szállani. A kormány reméli, hogy öt nap alatt első olvasásban végezni fog a kereskedelmi szerződéssel.

Meggyilkolt orosz konzul.

Berlin, augusztus 5. (Saját tudósítónktól.) Pekingből jelentik, hogy ismeretlen tettesek a tiencsini orosz konzult a múlt éjszaka törsturásokkal súlyosan megsebesítették. A szurások a konzul máját érték s állapota reménytelen. A tettesek valószínűleg orosz alattvalók.

A belga kamara.

Brüsszel, augusztus 4. A kamara elfogadta a gyarmati alkotmány 3. és 4. pontját, amely a Kongó-kormányzó feladatává teszi, hogy a benschülöttek helyzetét megjavítsa, a többnejűséget megakadályozza, a birtokszerzést megkönnyítse és a tudomány, vallási, avagy gazdasági célból odaküldött keresztény missziókat védelmezze és támogassa.

Közgazdasági táviratok.

	Newyork,	aug. 5.	aug. 4.
Buza	locobuza	105 ³ / _s	103
	szeptemberre	104 ⁵ / _s	102
	decemberre	107	104
Tengeri	szeptemberre	88 ³ / _s	82 ¹ / ₂
	decemberre	74 ³ / _s	72 ¹ / ₂
	Csikagó,		
Buza	szeptemberre	94 ³ / _s	92 ³ / _s
	decemberre	96 ³ / ₄	94 ³ / ₃
Tengeri	szeptemberre	76 ¹ / ₄	75

New-York, aug. 5. Gyapot New-Yorkban helyben 10.70 (10.60 tegnap), gyapot szeptemberre 9.68 (9.52 gyapot novemberre 9.17 (9.27), gyapot New-Orleansban helyb. 10— (9.38), petroleum stand white Filadelfiában 8.75 (8.75), petroleum Stand white Filadelfiában 8.70 (8.70), petroleum Raffined in Cases 10.90 (10.90), petroleum Credit Balances at Oil City 1.78 (1.78).

Csikagó, augusztus 5. (Zárlat.) Zsir szeptem. 9.62 (tegn. 9.55), zsir októberre 9.70 (tegnap 9.62), szatonna short clear, 9.12 (tegnap 9.22), sertésus októberre 15.95 (tegnap 15.92).

UJDONSÁGOK.

NAPIREND. Naptár. Csütörtök, augusztus 6. — Róm. kat.: Urunk szíiv. — Prot.: Urunk szíiv. — Görög-orosz: jul. 24. Kriszt vt. — Zsidó: Ab. 9. Jer. alp. böjt. — A nap két reggel 4 óra 44 perczkor, nyugszik este 7 óra 26 perczkor. — A hold két dé után 2 óra 3 perczkor, nyugszik éjjel 11 óra 2 perczkor.

A miniszterek nem fogadnak. Allandó nyári kiállítás nyitva a Könyves Kálmán művészeti szalonjában Nagymező-utca 37. Belépő-díj nincs. — Nyári kiállítás nyitva a Nemzeti Szalonban. Belépő-díj 1 korona. — Az Uránia Kigyó-téri szalonja nyitva. Belépő-díj 20 fillér. — Egyenruházati kiállítás a Techn. Iparmúzeumban nyitva. Belépő-díj nincs. — A Nemzeti Múzeum állattára nyitva. — A Szépművészeti Múzeum nyitva. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva. — A Néprajzi Múzeum zárva. — A Fővárosi Múzeum zárva. — Az Iparművészeti Múzeum nyitva. — A történelmi képesarnok zárva. — A földtani intézet muzeuma nyitva. — A Közlekedési Múzeum zárva. — A Széchenyi-Múzeum zárva. — Az aquinumi muzeum nyitva egész nap. — A Technológiai Ipar-

muzeum nyitva. — A Ráth György Múzeum (Városligeti fasor 10.) nyitva. — Az Erzsébet-Múzeum nyitva. — Az orsz. levéltár oklevélkiállítás nyitva. — A nyilvános könyvtárak zárva. — A muzeumok, képtárak, kiállítások és nyilvános könyvtárak rendszerint délelőtt 9 órától vannak nyitva.

Öreg gyermekek.

Tulajdonképpen riportot kellene írnom erről az esetről, amelyet itt elmondandó vagyok, de hiába kényszeritem magam a száraz regisztráló hangra, nem tudom megállni, hogy egy-két szót hozzá ne fűzzek a dologhoz.

Maga az eset se nem új, se nem rendkívüli ma már, de éppen abban van a maga szomorú jelentősége, hogy kezd mindennapivá lenni.

Arról van szó, hogy egy apa a saját édes gyermeke ellen kéri a törvény büntető szigorát. Schreiber Viktor gurabonczí földbirtokos ma délután feljelentést tett a rendőrségen, hogy tizennégyesztendős Rezső nevű fia, aki az idén végezte el a negyedik gimnáziumi osztályt, feltörte iróasztalának fiókját és onnan hatezer koronát ellopva, megszökött.

A fiu egy öreg orfeumi énekesnő társaságában tűnt el a városból és vele volt egy Schleier Mór nevű iskolatársa is. A két tizennégy esztendős fiu Budapestre jött a leánnyal, innen Bécsbe utaztak, ahonnan valószínűleg Amerika felé vették útjukat.

Az apa állítása szerint az orfeumleány a nyáron ismerkedett meg a fiuval Besztercebányán és azóta folyton körülötte ólálkodott, amíg most rá nem vette a könnyelmű gyereket a tolvajlásra.

Ehhez most még csak annyit kellene hozzátennem, hogy teljes legyen a riport, ami minden kriminális ügyhöz refréknént jár, hogy a rendőrség megindította a nyomozást a szökevények kézrekerítésére.

Ez azonban engem ebben az ügyben már nem érdekel. A kisasszony valószínűleg kézrekerül apró barátjaival együtt és végig csinálja majd a rendőri eljárás egész skáláját. Ehhez ő is, én is hozzá vagyunk már szokva. Én zsurnalisztikailag, mint riporter, ő... ő mint grande dame...

De hát azok a fiuk!

Micsoda szomorú két kis legény lehet az, abban a vidám életben is, amelyet ez idő szerint élnek a festettarczu Circéjük társaságában.

Lehetetlen, hogy egészséges, piros legyen az orcájuk, lehetetlen, hogy fiatal, ruganyos legyen a kis testük és lehetetlen, hogy ezüstös, nyílt, őszinte legyen a kacagásuk. Nem gyermekek lehetnek azok, de öreg, cinikusok. Azokat csábitani sem kellett ebbe a kalandba, mert ezt feltétlenül meg kellett, hogy előzzék az éjszakai kiszökődések még a szülői háznál. Az a két fiu már ismerhette a bünt a maga sivar éjjeli tanyáján, mert az ismeretlen gyönyörök után ébredező vágy nem kerget gonoszítottak. A tavasz langyos napsugara nem rothaszt, hanem virágot, egészséges üde életet fakaszt.

Azon gondolkozom, hogy mi öregíthette meg azt a két kis fiut ilyen korán? Az átöröklés átka, vagy a szülők szerencsétlen nevelési rendszere? Alighanem mindkettőnek van része benne. Eddig legalább valahányszor egy-egy ilyen öreg gyermek az életben elébem került, mindig megtaláltam valahol vagy az atavisztikus aberrációt, vagy a nevelési fogyatékoságot.

Csodálatos dolog azonban, hogy a hiányos nevelés nem mindig a pinczelakások oduiban nevel tragédiákat, de sokkal gyakrabban a vagyon kiváltságosainál. A pinczelakásban csak nyomorúság a beteg lélek, de a pénz átokká teszi. Néró, ha rabszolgasorban nevelődik, soha nem lett volna belőle a vérszomjú öriöngője.

Én nem tudom, mi hibák történtek ennek a két gyermeknek a nevelése körül, nem tudom azt sem, vajjon a szülők multjában van-e benn a szerencsétlenségük. De azt tudom, hogy a pénz átka fekszik rajtuk, az öregítette meg őket, az tette elküket sivárrá és az adta kezükbe a feszítő vasat.

Ha szegény emberek gyermekei lennének, metát játszanának és nem ülnének egy bódítóan parfümös kurtizánna szemközt valamelyik robozó vonat külön ülkejében.

— **Edvárd király Ischlben.** Edvárd király e hónap 12-én délelőtt 10 órakor érkezik Ischlbe. A királyt Stanley Clarke vezérőrnagy, Ponsonby őrnagy és sir Haringe államtitkár fogják kísérni. Ezen kíséreten kívül még Goschen nagykövet, Teck herceg követségi attaché és a király rokona, továbbá Mensdorff osztrák-magyar londoni nagykövet is Ischlbe érkeznek. Fürstenberg herceg pedig Edvárd király díszkíséretét fogja képezni. Az ischli fürdőbizottság Edvárd király tiszteletére kerti ünnepélyt fog rendezni, amely késő éjjelig fog tartani. A színházban **Üszeladás** lesz, amelyen Milöckernek „Az elátkozott kastély” című operettje kerül színre. — Az „Evening News” illetékes részről úgy értesül, hogy Edvárd király augusztus 10-én utazik Marienbadba.

— **A császár tengeri útja.** Pétervárról érkezett távirat szerint a csári család újabb tengeri utra készül. A császár hajóját, a Sarkosillagot már előkészítették az elindulásra.

— **Kossuth Ferencz Pöstyénben.** Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter ma reggel 7 órakor hosszabb tartózkodásra Pöstyénbe utazott titkárra, Pallyay Sándor kíséretében. Pöstyénből jelentik, hogy a miniszter ma délelőtt 10 óra 55 perczkor odaérkezett. A szépen feldíszített állomáson nagy közönség várta, élén Machovich főtisztviselővel. A pályaudvaron megjelentek még Fodor Kálmán, Rudnyánszky György és Szunyog Mihály orsz. képviselők és Winter fürdőigazgató. Machovich főtisztviselő beszédében üdvözölte a minisztert, aki szívélyes szavakban mondott köszönetet a lelkes ovációkért. A fürdő tulajdonosa, Erdödy Imre gróf nevében Fodor Kálmán orsz. képviselő üdvözölte. A Pöstyénben fürdőző százötven vasutas testületileg jelent meg Gombás Károly vezetésével. Két kis leány csokrot nyújtott át a miniszternek, mire a miniszter a Grand Hotelben lévő lakására hajtattott. A város gazdagon fel van lobogóva. A fürdői zenekar Kerner Jenő, az itteni színház karmestere vezetésével Kossuth Ferencznek ajánlott Kossuth-nyitányt és a Kossuth-nótát játszotta.

— **Osztrák miniszterek kitüntetése.** Bécsből jelentik, hogy Fiedler kereskedelmi, Ebenhoch földművelésügyi, Gessmann közmunkaügyi, Georgi landwähr minisztereket, továbbá Prasche tárczanélküli minisztert titkos tanácsosokká nevezték ki.

— **Szterényi államtitkár Győrött.** A győri kereskedelmi kamara küldöttségét csütörtökön fogadja Szterényi államtitkár. A küldöttség a végrehajtási novella életbeléptetésének január 1-ig való elhalasztását kérelmezi.

— **A montenegrói trónörökös apai öröme.** Cettinéből táviratozzák, hogy Natália montenegrói hercegné, a trónörökös felesége anyai örömeknek néz elébe. A hercegi pár első két gyermeke, István és Miklós hercegek tudvalevőleg tavaly rövid időközben meghaltak tifuszban négy és három éves korukban.

— **Günther Antal Iglóüreden.** Günther Antal igazságügyminiszter tegnap este családja látogatására Iglóüredre utazott.

— **A dunántúli nagy gyakorlatok.** Most már hivatalosan is közzéteszik, hogy az idei nagy hadgyakorlatokat a Dunántúl fogják megtartani szeptember 16-ától 18-áig bezárólag. A király jelen lesz a gyakorlatokon, amelyekben részt vesz a budapesti negyedik és a pozsonyi ötödik hadtest. A király főhadiszállását Veszprémben fogják berendezni, ahova a felség már szeptember 14-én megérkezik. A következő napon szünet lesz. A bécsi helyőrségi csapatok közül a 42-ik tábori tüzérezred már e hónap 24-én indul el a Lajtha mentén Németkér felé, hogy a negyedik hadtesthez csatlakozzék. A bécsi 2. és 3. lovassági gépfegyverosztályok pedig e hó 22-én indulnak el Bruckon át és az egyik a negyedik, a másik pedig az ötödik hadtesthez csatlakozik. A jelenleg Bruckban táborozó 19-ik gyalogezred, melynek Ferencz Ferdinánd trónörökös a parancsnoka, augusztus 25-én hagyja el Bruckot és Pozsonyon át Győrbe megy, ahol az ötödik hadtesthez csatlakozva, részt vesz a hadgyakorlatokon.

— **A zágrábi egyetemi bojkott nem szünetel.** Ha valaki vizsgát tesz az egyetemen, nevét az összes lapok közlik, hogy kiszolgáltassák a horvátok közmegegyezésének. Persze a komoly tanulók ez nem akadályozza meg, hogy nyugodtan vizsgálózzanak.

— **Főherczegek légi útja.** Az Ischlhez közel fekvő Strobl nyaralóhely vendégei tegnap különös eseménynek voltak tanúi. Reggel nyolcz óra után a Wolfgang-tó felett egy léghajó tünt fel, amely Strobl felett elszállva, Russbach felé mind lejjebb ereszkedett a földre. Ekkor már szabad szemmel is jól kivehették a Kosárban ülő katonatiszteket, akik közül az egyik fekete-sárga papiros-zászlócskát dobott le, majd erősen kiáltva kérte az embereket, hogy fogják meg a kosárból lecsingő kötelet és huzzák le a léghajót. Az odasiető emberek segítségével a leszállás gyorsan és simán végbement. Közben odaérkezett egy Ischlben nyaraló bécsi diák, aki vezetőnek ajánlkozott. A tisztek örömmel fogadták az ajánlatot és levetették inkognitójukat. Az egyik József Ferdinánd főherczeg volt, a másik pedig Henrik Ferdinánd főherczeg. Kísérőikben volt még a katonai léghajóosztály főnöke, Hinterstoisser kapitány. A ballont kiürítették és a vasútra szállították. József főherczeg és kísérei szintén a vasútra mentek és a legközelebbi vonattal elutaztak Salzburgba. A főherczegek reggel félhét órakor szálltak fel Salzburgban és eredetileg a Dachstein fölé akartak kerülni. A felső légrétegek alakulása azonban nem kedvezett a vállalatnak. A léghajó körülbelül 2000 méter magasra szállt és amikor ott sem akadtak kedvező légáramlatokra, elhatározták, hogy leszállnak. Amint hírlik, a főherczegek őszszel újra megkísérlik a Dachstein átrepülését.

— **Klotild főherczegnő új háza.** Klotild főherczegnő házat vásárolt Budán, a Disz-téren. A Disz-tér 2. számú házat, amely a kremsminsteri apátság tulajdonát képezte, vette meg a főherczegnő és a több száz éves házat most átalakítják úgy, hogy abból egy teljesen modern, lakályos palota válik. A régi, bolthajtásos épület még ma is oly erős és szilárd, hogy előreláthatólag még egy pár száz évig ellen tud állni az idő vasfogának és az új, czélszerű és modern berendezéssel, külső és belső átalakításaival a legszebb új palota benyomását kelti. Az új átalakított palota még ebben az évben elkészül s akkor Budapestre jön Klotild főherczegnő családjával állandó lakosnak s valószínűleg vele fog jönni Mária Dorottya főherczegnő is.

— **Drohobeczky püspök kára.** Drohobeczky Gyula körösi püspöknek, aki most legfőképpen csak gazdasággal foglalkozik, tegnap nagy kára volt. Ugyanis Körös és vidéke felett nagy vihar vonult el és a galambtojás nagyságu jég egész természetönkrete. A püspök kára meghaladja a tizenkétezer koronát.

— **Uj francia hadi-léghajó.** A Petit Parisien jelentése szerint Beauvalban, Meaux mellett a francia új léghajó-állomást építenek, melyek a modern technika minden vívmányával el lesz látva. A hadvezetőség számára építendő léghajót Bordeaux város után fogják elnevezni. Clement Bayard készíti az új modellt, amely az eddigi rendszerektől jelentősen különbözik. Az új léghajó utjától nagy sikert várnak.

— **Joachim herceg szerelmi regénye.** A szerelmen minden akadályt legyőz és a legszelebb áldozatokra is képesé teszi az embert. Ezt bizonyította be újból Joachim Albrecht porosz herceg. Közöltük, hogy rangján alul fog nősülni s hogy az irói pályára akar lépni. Most meg arról szól a Zürichből érkezett híradás, hogy a szerelmes herceg le akar mondani minden címéről s rangjáról, nehogy közte és felesége közt valami rangkülönbség legyen. Joachim herceg ugyanis arra kérte a német császárt, engedje meg neki, hogy kilephessen a családi kötelékből s fölvehesse a Joachim Albrecht polgári nevet. Még kérdés, hogy a császár hozzájárul-e a kéréshez.

— **Hazatért magyarok.** A Carpathia kivándorlasi gőzös tegnap érkezett meg Newyorkból. A hajó a múlt hó 16-án indult el Amerikából 174 első, és 1142 fedélközi utassal. Az utasok közül 881-en Nápolyban szálltak partra, míg a többiek Triestben hagyták el a hajót. Az utasok között 260 magyar honos volt, akik a vonaton jöttek át Fiuméba, és innen folytatták tovább útjukat az ország belsejébe. A Carpathia szombaton 8-án hagyja el a fiumei kikötőt. Eddig mintegy 200 utas jelentkezett a tengerentúli utra.

— **A düsseldorfi nemzetközi sakkverseny.** A mestertorna mai harmadik fordulóján kiküldött tudósítónk távirata szerint dr. Bródy vezércselben nyert Przepiorka ellen. Fritz bécsi játszmaiban nyert Miesestől, Johner vezércselben megverte Swiederskyt, Spielmann spanyol játszmaiban győzött Bardeleben ellen.

Eldöntetlen eredménnyel végződött Marshall—Salve (vezérgyalogmegnyitás), Treybal—Fritz (spanyol játszma), Jakob—Gottschall (vezércsel), Süchting—John játszmaja.

A verseny mai állása a következő: Spielmann 3, Süchting 2½, Marshall 2, John (1), Mieses, Wolf, Salve 1½, Treybal, Fritz (1), 1, dr. Bródy, Johner, Jakob, Przepiorka 1, Bardeleben (1), Swiedersky ½.

Az A) főversenyen Gajdos János, lapunk sakkrovatának vezetője vezércselben győzött Göhler ellen.

— **Tosellikéről.** Tosellikének egy jóbarátja, aki most érkezett Rómába Riminiből, ott azt beszéli, hogy a Toselli-pár Rimini közelében Bisertában egy szép nyaralóban lakik, jó egyetértés van közöttük s rajongóan szeretik kis gyermeküket.

Vizsont Münchenből táviratozzák, hogy a Toselli házaspár között csakugyan beállott a szakadás. Toselliné még utolsó gyermekének születése előtt néhány nappal hirtelen faképnél hagyta férjét s Toselli akkor alig tudta visszatérésre bírni. Nem is békültek ki azóta se a házastársak s Toselliné levelet írt anyjának, hogy szabadítsa meg türehtelen helyzetéből s ha nem is fogadja vissza a nagyhercegi palotába, engedje meg, hogy a lindai kastély közelében várhassa be a nagy eseményt. A nagyherczegasszony még csak nem is válaszolt leányának s hallani sem akar arról, hogy ő legyen szószólója a drezdai udvarnál. De ha meg is tette volna, bizonyosan visszautasítás lett volna a válasz a szász udvar részéről, mert Drezdában már unják az egykori Montignoso grófné gyakori alkalmatlankodását.

— **Tolsztoj és az orosz egyetemek.** Az orosz kormány és az egyetemek között konfliktus támadt a Tolsztoj nyolczvanadik születésnapja alkalmából készülő jubileumi ünnepek miatt. Miután rendre elítélték azokat a lapokat, amelyek közölték Tolsztojnak „Nem tudok tovább hallgatni” című cikkét, a kormány rendeletet intézett a városi tanácsokhoz, hogy ne türejenek és ne engedélyezzenek semmiféle jubileumi ünnepet. A kazáni egyetem tanári kara mégis elhatározta, hogy disztagiává választja Tolsztojt. Ez ellen tiltakozott az egyetem kurátora s jelentést tett az esetről a közoktatási miniszternek. A miniszter vizsgálót rendelt el a renitens tanárok ellen. Saratowban a községtanács elhatározta, hogy szeptember 10-én, Tolsztoj nyolczvanadik születésnapján szünet legyen minden iskolában s ünnepeket tartsanak, amelyekben a tanárok Tolsztoj jelentőségét és érdemeit méltassák. A kormányzó megtiltotta az iskolai ünnepeket és a népoktatási miniszter megerősítette a tilalmat.

— **A londoni békekongresszus.** A londoni nemzetközi békekongresszus tagjainak tiszteletére vasárnap az angol kormány nagyszabású bankettet adott a Cecil-hotel pazarul díszített, fényes termében. A házigazda tisztjét Harcourt miniszter töltötte be, aki az első pohárköszöntőt mondta az angol királyra, mint a békemozgalom támaszára. Nagyszabású beszédet mondott Asquith miniszterelnök. A lakomán ötszázan vettek részt. A lakoma előtt az angol püspökök tartottak értekezletet, amelyen a béke eszméjének megvalósításáról tanácskoztak. Tegnapelőtt tartotta zárülését a kongresszus. A különféle bizottságok számot adtak tevékenységükről s azután előkészítették a következő hágai békekonferencia programját. Impozáns befejezése volt a kongresszusnak a Trafalgar-square-en tartott négyülés, amelyhez ezerszámra vonultak fel az emberek. Este a nemzeti liberális klub bucsutalálkozót rendezett. A jövő évi kongresszust Stockholmban fogják megtartani.

— **Boszuból gyujtogatás.** Laposnya községben a csendőrlaktányát az éjjel ismeretlen tettesek felgyujtották. Az épületet csak részben sikerült megmenteni. Ugy látszik, hogy a gyujtogatás boszú műve. A vizsgálat megindult.

— Szerencsétlenül járt egyetemi tanár. Sternberg Miksa bécsi orvostanár — mint Madonna di Campiglióból jelentik — vasárnap egy vezetővel kirándult a Cina di Brenta-csucsra. Az éjszakát a hegyoldalán levő menedékházban töltötték és hétfőn reggel elérték a csúcst. A leszálláskor a Szinella-gleccseren mind a ketten megcsuszta és körülbelül száz méternyire lezuhantak. Bár mind a ketten súlyosan megsérültek, mégis elérték a menedékházat, ahol Sternberg tanár bekötözte a maga és a vezető sebeit. Onnan leszállították őket Madonna di Campiglióba, ahol most mind a ketten ágyban fekvő betegek.

— Vanderbilték a dobsinai jégbarlangban. Vanderbilték gróf Széchenyi László kíséretében megtekintették tegnap a dobsinai jégbarlangot. Tátrafüredről délből kocsin megérkeztek özv. Vanderbilt Kornélné, gróf Széchenyi László anyósa és felesége, szül. Vanderbilt Gladys, akiket a jégbarlang két igazgatója, Hanvai Ede és Fejér Endre fogadtak. Rövid villásreggeli után felmentek a tenger színe felett 957 méter magasan fekvő jégbarlanghoz, hol a bejárat mellett lévő tágas várócsarnokban félórai lehelés után lementek a pompás jégvilágba, ahol Hanvai Ede igazgató kalauzolta őket. Az amerikai hölgyek nem győztek eléggé csodálkozni: ilyen természeti csoda hazájukban, Amerikában egyáltalán nem található. Utközben hosszabb ideig időztek a jégbarlang tágas nagytermében, ahol az ottlévő nyaralók gyermekei vig. vidám hangulatban korecsolyáztatnak és lebecsátkoznak nyilsebességgel az ótani nagy jéghegyről. Itt a nagyteremben Vanderbilt Gladys kérdést intézett Hanvai igazgatóhoz, hogy évente hány látogatója van a jégbarlangnak. Midőn megtudta, hogy ha szép meleg a nyár, ötezernél is többen látogatják a barlangot, Széchenyi grófné megjegyezte, hogy az ő hazájában legalább százezer ember keresné fel.

— Magyar szó egy román ünnepen. A világsíri új román templomnak vasárnap végbement felavatási ünnepségének lefolyása nagy zugolódást okoz a túlzó románok körében. A felavatásra ugyanis Pap János aradi román püspök is Világosra érkezett, kit Novák Kornél szolgabíró természetesen magyar nyelven üdvözölt. Az üdvözlő-beszédre a püspök hosszabb magyar beszédben válaszolt és a többi tisztelgők beszédére szintén magyar nyelven mondott köszönetet. A Tribuna e miatt hevesen támadja az aradi püspököt, kinek eljárását menthetetlennek tartja. Azt elismeri a lap, hogy Novák szolgabírónak, bár román származású, már hivatalos állásánál fogva a magyar nyelvet kellett használnia, de a püspöknek kötelességében állott volna a román egyházi ünnepség jellegére való tekintettel román nyelven válaszolni. A püspök egyébként a helység előkelő polgárainál is tett látogatásokat és a magyaroknál mindenütt a magyar nyelvet használta.

— Rákóczi-emléktábla. Szép hazafias ünnepségen volt részük a nyitrazerdahelyieknek. Az ottani kastélyon ugyanis II. Rákóczi Ferenc emlékére reliefet helyeztek el s azt nagyszámú közönség jelenlétében leplezték le. Gróf Wilczek Frigyes főispán mondta az ünnepi beszédet. Az emléktábla felállításának eszméjében kedves kis történelmi esemény vezérelte a nyitrazerdahelyieket. II. Rákóczi Ferenc a trencsényi csata után 1708. augusztus harmadikán a nyitrazerdahelyi várba vetődött s a következő éjszakán itt kötözték be sebeit s itt részesítették gondos, odaadó ápolásban. E történelmi emlék felelevenítésének s az emléktábla felállításának érdeme Szerdahelyi Béla nyitrai megyei földbirtokosé, aki saját költségén készítette ezt el, hogy még egy emlékművel szaporítsa nemzeti kincsünket.

— Nemzetiségi arczatlanság. Segesváron a székesfehérvári nemzeti hősöknek halála évfordulója alkalmából nemzeti ünnepélyt rendeztek. Az ünnepély szép lefolyásának és sikerének harmóniáját egy kellemetlen incidens bontotta meg. Az ünnepség programját ugyanis magyar nemzetiszíni falragaszokon tudatták a közönséggel. Ezeket a plakátokat ismeretlen tettek ismételtelen letépték. Valószínűleg éretlen suhancozoknak műve volt ez az arczatlan merénylet, mely különben nemcsak a magyarok, hanem a hazafias szász intelligencia körében is nagy megbotránkozást keltett.

— Kossuth és Petőfi szobrának megkoszorúzása. A siófoki fürdőközönség tegnap kirándulást tett Almádiba és a nagyszámú kirándulók megkoszorúzták ott Kossuth Lajos és Petőfi Sándor szobraikat. Ugyanebből az alkalomból üdvözlő sürgönyöket küldtek Kossuth Ferencz és Darányi Ignác minisztereknek.

— Izgalom a Vatikánban. Nagy izgalmat keltett tegnap, így jelenti Rómából egy tudósítás, a Vatikánban egy lelkész, akit a Vatikán falai közt senkisé ismert. A lelkész felment a Vatikán első emeletére és ott azt kérdezte a szolgálattelvő testőrtől, vajjon a pápa visszatért-e már abból a tereből, melyben a zarándokokat fogadta. A testőr felszólította, hogy távozzék. Közben a pápa udvarával közeledett. Amidőn a testőr látta, hogy a lelkész nem engedelmes, kedik felszólításának, erőszakkal eltávolította. A pápa jelentést tett az incidensről. A lelkészt közben a testőrpáncsnokságra vitték, hol kijelentette, hogy neve Félix Savigny le Havikaly és Trebizondából ment Rómába, hol azt remélte, hogy igazságot talál. Ugy látszik, örüléssel állunk szemben. Szabadon bocsátották.

— Vasut az óceánon át. Észak-Amerikában most fejezik be a világnak egyik legnagyobb művét. Miami-ból, Florida első kikötőjéből vasut vezet a Key-szigeteken át, amelyek hosszú sorban helyezkednek el Florida és Cuba között. Az egyes szigetek hatalmas hidak kötik össze. A grandiózus tervet már javarészből végrehajtották. Ezen a nyáron már a Knigts-Key-szigetig közlekednek az East Coast Railway vasúttársaság vonatai, de ha teljesen kész lesz, 238 kilométert fog a vonat az óceánon haladni. Key-West-en, az utolsó Key-szigeten gőzhajó fogja a forgalmat továbbítani. A Florida és Cuba közötti ut időtartama így 10 órával megrövidül.

— A székesfehérvári tragédia. Arról a rejtélyes drámáról, amely a székesfehérvári pályaudvar közelében lejátszódott, már adtunk hírt. Egy gyászruhás hölgy került a kerek alá s holttestét összezúzva, összetörve huzták ki onnan. A kiküldött vizsgálóbizottság tegnapig nem tudta a szerencsétlenül járt hölgy személyazonosságát megállapítani. Most már kiderült a titok. Még a múlt szerdán eltűnt ugyanis a fővárosból Csury Etel nevű tizenöt éves leány, aki a József-utca 51. szám alatti vegytisztító-intézetben dolgozott. A leánynyal úgy látszik rosszul bántak és azért szökött meg. Anyja csiütörtökön jelentette be a leány eltűnését a budapesti főkapitányságon, de ott bővebb felvilágosítást nem adhattak neki. Tegnap aztán a főkapitányság, amely időközben értesült a székesfehérvári esetről, figyelmeztette erre az anyát. Az leutazott Székesfehérvárra és ott az öngyilkosban saját leányára ismert. A szerencsétlen véget ért fiatal nőt tegnap temették el Székesfehérváron a városi halottasházban.

— Az Erzsébet-híd új táblái. Az Erzsébet-híd pesti részén a két híd külső oldalára most kerültek rá az emléktáblák. A jobboldali táblán a következő felirat van: „E hidat tervezték és a hidépítést vezették Czekelius Aurél miniszteri tanácsos, Szánó Albert miniszteri osztálytanácsos, Nagy Virgil műszaki tanácsos, építész, Beke József, Gállik István, Gruber Antal, Pischinger Gyula és Viczmány Tamás főmérnökök.” — A baloldalon elhelyezett márványtáblán ez a szöveg áll: „E hid vasszerkezetét készítette a m. kir. államvasutak gépgyára, Vaikay Károly miniszteri osztálytanácsos igazgatása alatt. Seeffehner Gyula főfelügyelő és Gottlieb Ferenc felügyelő művezetése mellett. — A hidőket és pillérekét építették Gross E. és Társa és Fischer Henrik társvállalkozó cég, a Schlick-féle vasöntőde és gépgyár részvénytársaság és Zsigmond Béla mérnök.” A táblák még nem láthatók az eltakaró állványok miatt, de néhány nap múlva az állványokat lebontják s akkor elővashatók lesznek a táblák.

— Házasságok. Lengyel Ödön, a Pesti Napló kiadóhivatalának főtisztviselője és hó 9-én Gelsen tartja esküvőjét Kálmán Jolánval.

Schwartz Gusztáv egyetemi tanár, udvari tanácsos ma délelőtt özv. Vadnay Andorné, született Siklóssy Irma urhölgygel házasságot kötött.

Brassói Császár Nusika és Haber Ernő és hó 9-én délután hat órakor tartják esküvőjüket a kispesti róm. kat. templomban.

— Nászajándékok. Jegygyűrűk legelőnyösebben Polgár Kálmán műorás ékszertelepén, Budapest, VII., Erzsébet-körút 29., I. em. szerezhették be. Nagy képes album-árjegyzék bérmentve küldetik.

— Az Erzsébet-királyné örökimádás templom felszentelése. Az Üllői-ut vége felé már készen áll az arányaiban kicsi, de megkapó szépségű templom, amit a kegyelet emelt Erzsébet királynéknak tiszteletére. A templom a kórházak közé van építve és köröskörül fogja az apácák zárdája, amely már egy év óta a használatnak van átadva. Dicsőrejtőre válik a tervező művészeknek, hogy a templom belsejének díszítésénél a magyar művészetnek adtak helyet. A falfestés motivuma mindenütt magyar és megkapóan művészi. A templom belseje egész készen áll, csak a belső berendezés hiányzik belőle, amit igen rövid idő alatt elkészítenek, úgy, hogy ennek a hónapnak a vége táján a munka véget ér. A templomépítő bizottság már a felszentelés napját is kitűzte. Szeptember 8-án, kedden, kisasszony napján lesz az ünnepélyes felszentelés, amelyen nemcsak az egyház, a társadalom fog résztvenni, de valószínűleg maga a király is lejön Bécsből ez alkalomra, hogy ő tegye le a zárókövet arra az épületre, amelynek alapjára ő tette az első ütést. A templomépítőbizottság most állítja össze a felszentelési ünnepség sorrendjét.

— Megrágalmazott huszárkapitány. Babics Sándor József nyugalmazott huszárkapitány ellen két hónappal ezelőtt több feljelentést tettek a rendőrségen család címén. A vizsgálatot most fejezték be s megállapították, hogy Babics ártatlan s a vád magánboszu műve. Zsebmetszők ellen való óra- és pénztárca-védőszerkezetet talált föl, szabadalmaztatta s az értékesítés körül támadt afféje szülte az alaptalan feljelentést. Babics most viszonyvát emelt rágalmozás miatt.

— Kettős halál fürdés közben. Megrendítő szerencsétlenség híre érkezik Zürichből. Champez Valisban három angol fürdővendég, valamennyien egy család tagjai fürdtek a tóban, amikor egyszerre elvesztették a lábuk alól a talajt és elmerültek. Kettő, egy husz esztendő fiatal leány és huszonöt éves fiatal ember belefuladtak a vízbe és holttestüket sem sikerült még megtalálni. A harmadikat, egy tizenéves esztendő leánykát még élve, de eszméletlen állapotban kimentették. Mégis azt remélik, hogy sikerül a leánykát életre kelteni.

— Közrekerült lóköltők. Veszedelmes bandát fogott el a hajduböszörményi csendőrség. A banda sok lovat lopkodott már évek óta, míg most rajta vesztett. Julius 26-án a tiszatarijáni országos vásáron Sívágó Imre hajduböszörményi földbirtokosnak hatszáz koronás lovát éjjel ellopták. Sívágó jelentést tett a csendőrségnél és több napi fáradság után sikerült Dávid József tiszakeszi lakos személyében a tolvajt elfogni. Dávid hirhedt lóköltő és hat lopott ló volt akkor is vele, amikor a dedéhati csárdában elfogták. Majd Keszin tovább nyomozott a hajduböszörményi csendőrség és tizenkét lopott lovat talált Dávid Józsefnél és társainál. Dávid egy ízben hasonló büntetés miatt már öt évig ült fegyházban. A lóköltőket letartóztatták.

— A szerelem halottja. Ujvidéken a Dunába ölte magát egy viruló szép fiatal leány, Heimann Aranka, Heimann János fényképész leánya. Csak néhány héttel ezelőtt költöztek át Ujvidékre Nagyszentmiklósról, ahol a leány apja visszamaradt, míg ügyeit lebonyolítja. Azalatt Ujvidéken az anya és a leány vezette az üzletet. Tegnapelőtt este a leány eltávozott otthonról, kiment a vasuti hidra és a Dunába ugrott. Édesanyja, mikor értesült leánya végzetes tettéről, öngyilkosságot kísérelt meg, de megmenették. A szerencsétlen fiatal leány szerelmi bánatában követte el szomorú tettét.

— Öngyilkosság a tengeren. A magyar-horvát hajóstársaság Gödöllő nevű gőzösén a napokban egy fiatal ember öngyilkosságot követett el. A hajó szombatban indult el Fiuméből. Amikor Curzola szigetéhez ért, az egyik utas átvette magát a hajó korlátján és a tengerbe zuhant. A parancsnok rögtön megállította a hajót, de két órai keresés után sem tudták az öngyilkosnak holttestére bukkanni. Megállapították, hogy az öngyilkos Luksich Mátyás 23 éves spizai illetőségű egyetemi hallgató, aki Prágában végezte tanulmányait. Nem tudják, mi kergette a halálba, de hozzátartozói már napok óta észrevették, hogy a fiatal ember rendkívül ideges, magába zárkózott és folyton komor gondolatokkal télődött.

— Gondatlanságból összegett. Az aradmegyei Kerüls községben Zsombó Jánosné földművesasszony négy éves Mária nevű leányát a tűzhely elé állította, míg ő az udvarban dolgozott. A leány ruhája közben egy kipattant szikrától meggyuladt s a leány oly égési sebeket szenvedett, hogy csakhamar belehalt sérüléseibe. Anyja mentés közben ugyan csak halálos sebeket kapott s most az aradi közkórházban ápolják.

— Megcsipett tolvaj. Valamikor czipészegéd volt Buzgó József, de mivel a mesterség fölöttébb gyöngén jövedelmezett, lopásra szánta magát. Ez még évtizedekkel ezelőtt történt. Buzgó József azóta ötször ült börtönben lopás miatt. Most ötven éves már, de még mindig a lopásból él. Legutóbb márczius közepén szabadult ki a fegyházból, ahol két esztendeig raboskodott. Ma éjjel aztán ismét lopáson érték. A Nagymező-utca 41. számú házában bemászott Götz Gusztáv vendéglősnek a földszinten levő lakásába. A sötétben keresgélvén zsákmányt, de véletlenül feldöntött egy székot. A zajra felébredtek Götzék, mire a tolvaj az ágyukon keresztül ugrott az ablak felé, hogy meneküljön. Götz né megfogta a lábát, de a tolvaj kiragadta magát és kiugrott az ablakon át az utcára. Ott aztán a járőkelők fogták el és átadták a rendőrségnek.

— Megszökött vasuti pénztáros. A budapesti főkapitányság ma délben értesítést kapott Nagyszalontáról, hogy Olländer Gyula negyvenöt esztendőes államvasuti pénztáros még július 25-én eltűnt. Később megállapították, hogy több ezer koronát sikasztott s ezért körözö-levelet adtak ki ellene. Olländer magas termetű, hosszukás arcú, őszbevegyült, barna bajuszu, kopaszfejű ember. Szürke ruha s nagy fehér szalmakalap volt rajta, amikor megszökött.

— Halálozások. Bihari Sándornak, a harmadfél éve elhunyt kiváló magyar festőművésznek egyetlen gyermeke, Bihari Mária Magdolna 4 éves korában három napi szenvedés után Budapesten a Szent László-kórházban skarlattban elhunyt, végtelen szomorúságban hagyva szerető édesanyját, özv. Bihari Sándornét. A kis halottat pénteken délután öt órákor helyezik a Kerepesi-uti temetőben apja sírjába.

Turócszentmártonban a főt nemzetiségiek legagilisebb vezérének, Dulla Máténak neje hosszabb szenvedés után elhunyt. Temetése tegnap ment végbe nagy részvét mellett.

Gera József takarékpénztári igazgató 78-ik évében Monoron meghalt.

— Akik a halált keresik. Baller Róza, aki férjétől elváltan a kőbányai Központi szállóban lakott, ma minap eltűnt. Egyik ismerősének levelet írt, hogy öngyilkossá lesz. — Horváth Mihályné, született Grosz Erzsébet, ötvennégyesztendőes varrónő a rákospalotai Iskola-utca 44. száma alól tűnt el szintén öngyilkos szándékkal. — Fibinger Tódor negyvenéves „bonczszolga”, aki a lipótvárosi elmeegógyintézetben volt alkalmazva, eltűnt a tébolydélben. Azt mondta, hogy a halálba megy. Azt is lehetségesnek tartják, hogy megőrült.

— Rendőri hírek. Tolvaj kereskedőség: A rendőrség letartóztatta Ungar Izidor kereskedőjét, aki gazdájának, Kertész József Harminczad-utcai divatárkereskedőnek a rakatárát dézsmálta meg. Összesen ezerkétszáz korona értékű holmit lopott el s tovább adta több kicsinyben árusító kereskedőknek. — Hamisító szolga: Leimmer János boltiszolga, aki a Kann és Heller cégnél volt alkalmazva, több nyugtára ráhamisította Maislis Manónak, a cég hivatalnokának aláírását és így a pénztárból több ízben pénzt és bélyeget vett ki. Több száz koronát csalt ki ilyen módon s a pénzt elmulatla. Leimmert a rendőrség ma letartóztatta.

x Nino versenytársa. A Beketow-czirkusz tegnapi előadásán Bernhard István lakatossegéd, aki az egyik budapesti pénzszekevénygyárnál dolgozik, jelentkezett az igazgatóságnak, hogy fel akarja emelni Nino erőművész 500 kilogrammos súlyát. Daczára annak, hogy emelőkészüléket hozott magával, a súly egyik oldalát is alig tudta megmozdítani. A közönség kacagott és tapsolt — Nimonak. Óriási sikere van minden előadásán a Veron a kerékpáros-csoportnak. A legtekélyesebb és legművésziesebb mutatvány, melyet eddig kerékpáron végeztek. Az augusztusi műsor többi számai is nagyon tetszenek, a czirkuszt esténként ismét meglátjuk.

x Zászlók, czimerek minden kivételben kaphatók Linhart színházi festőnél és diszítónél Budapest, VIII., Hunyadi-utca 27 szám. Árjegyzék ingyen.

x Fodor-lélekvivóterem a Koronaherezeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vivóterme, különös gond fordították a gyermektorna- és vivásra.

x Bob-hashajtó a legkeltetősebb, 10 fillér.

x Bőrbajok, hajhullás és kopaszság sokszor évekig makacsul daczolnak minden orvosi kezeléssel. Dr. Höning Izsó elektroterapeutikai intézetében (Károly-körút 24.) magas feszültségű árammal (D'Arsonvalisatio) kék fényvel és Röntgen-sugarakkal lesznek ezen és hasonló természetű betegségek teljesen fájdalomtalan és kényelmes módon (mert az áram a ruhán keresztül is hat) sikeresen kezelve.

x A bártfafürdői fürdővendégek arról tudatnak, hogy teljesen légbőlkapottak azok a híresztelések, mintha Bártfafürdőn Baccarat folyna. A kaszinói napi vendégek nem hazárdjátékok, hanem kávéházi italok mellett mulatnak, a kaszinói helyiségek tárva vannak, onnan évek óta teljesen ki van irtva a hazárdjáték. Egyik fővárosi napilapba boszúból kiadották be egy bártfai kereskedő neje a minden alapot nélkülöző, hamis ismertetést, amelyért a kaszinó bérletje is és az igazgatóság is megtorlást keresett.

Régi magyar színészek vándorlásai.

(1790—1860)

— Egressy Gábor feljegyzései nyomán. —

I.

Az a rendkívüli életosztón és törhetetlen ellenállási erő, melylyel a magyar nemzet évszázadok során át magát fentartotta, fényesen igazolta létjogát, hivatottságát, mikor a kiküzdött béke után aránylag rövid időközben mintegy varázsiúttal emelkedett fel csodás erejével a közművelődés, az előhaladottság mai színvonalára.

Amde a küzdelmeiben kifáradt, megfogyott nemzet, százados ellenőrködése után mindenekelőtt nyugodni vágyott, hogy erőt visszaszerezze, hogy az anyaföldbe mélyített gyökerei az elpusztult sudarak helyén új hajtásokat nyerjenek.

Ez az önkénytelen nyugalom hosszantartó, mély álmat, már-már lethargiát szült, melyből csupán az égi gondviselés ébresztette fel nemzetünket.

Még alig múlt száz éve, hogy tevékenységre serkent éberebb hazafiak példaadását néhány évtized alatt a szellemi erők oly dus rajzása követte, mely a fogékony nemzeti talajt a civilizáció legjobb áldásaival árasztotta el.

Az általános ébredés első időszakában, a tizen-nyolczadik század második felében fogant meg hazánkban a színészet állandósításának eszméje is, mely az elkorosító idegen áramlat ellensúlyozására, a magukat befészkelni német színtársulatok kiküszöbölésére és a magyar irodalmi nyelv fejlesztése céljából szorgosan foglalkoztatta az oly hazafiak elméjét, mint Kazinczy, Bessenyei, Simai, Dugonics, Verseghy, Bárány, Horváth és másoké, akik legelsőként állottak elő, részben eredeti, részben fordított színműveikkel, hogy a szervezendő magyar színművészetnek kész anyagot szolgáltatassanak s a legszükségesebb szellemi táplálékkal jövelevé elláthassák. Ezért az eredeti szindarabokon kívül, melyek a nemzeti érzelmek felkeltésére és ébrentartására, többnyire történelmi tárgyak voltak s linkább tetszettek, a jelesebb idegen színműírók termékeivel is folyvást gazdagították irodalmunkat. Shakespeare, Molière, Voltaire, Calderon, Goethe, Schiller, Goldoni, a kornak megfelelő legjobb fordításban, már az első magyar színpadokon képviselve voltak.

Hazánk keleti részén, a fennkölt nemzeti érzés a tiszta magyarság oázisán: „kincses” Erdélyben ringott a magyar színészet bölcsője.

A letűnt századok viharában Erdély őrizte meg leghívebben anyanyelvünket, melynek legerősebb támaszai az erdélyi előkelő családok voltak. Ezek magyarságát a külső áramlat bomlasztó miazmája nem érihette. Emé feltékenyen őrzött nemzeti szellem hatása alatt született, hazai kulturánk föltényezőjeként, a magyar színészet.

Erdélyben már a tizennyolczadik század második felében alakultak kisebb magyar színtársulatok, melyek közül a legnagyobbat és legtehetségesebbet, 1790-ben, Kolozsvár lelkes közönsége vette szárnyai alá s pártatlan gondozással, kiváló műveléssel nevelte, fejlesztette, hogy aztán állandósíthassa.

Igy, az eszme, melyet azidőben Magyarország

Rendje, a felállítani tervezett Tudományos Akadémia fölötti vitában hangoztattak, hogy: „a magyar nyelv művelését az ily intézetnél jobban elősegítené a nemzeti játékszin”: legelőbb is Erdélyben öltött testet. Az innen felhangzó lelkesedés keltett vizsgangot a magyar színészet létesítésére Pesten is.

Ugyancsak 1790-ben alakult Pesten, az ügybuzgó és rendkívül tevékeny Péczeli kezdésére, gróf Ráday és Kazinczy pártfogása mellett, egy nagyobb magyar színtársulat. Ennek törzstagjai közül: Kelemen, mint az első önálló igazgató, lankadatlan erélylyel szállt sikra a magyar színészet jogaiért, hogy társulata számára az ország szívében állandó helyet biztosíthasson.

Azonban, az akkori főváros, melynek nemzetellen, korcs társadalmát állandóan német színészek szórakoztatták, Kelemennek és csekély számú pártfogóinak minden törekvését közönyvel, sőt ellenszenvvel fogadta. S míg az alkalmas színházi helyiséget csakis a protegált német színészek tartották elfoglalva, addig a magyar színtársulat, mostoha helyzetében, kénytelen volt szűk bérházakban huzni meg magát.

Vége is, Kelemen, a kellő részvét hiányában, társulatává Pestet idehagyva, — száműzöttén a saját hazájában — vándorutra kelt.

Hasonló sors érte, Kelemen után, a többi vándortársulatokat is, melyek ugyanoly törekvéssel, időnként a fővárosba vetődtek.

Ekként bolyongott a magyar színészet muzsája évtizedekig hazánkban; noha jelentősége, mint fő-fő nemzeti érdek, nőttön-nőtt s a tizenkilencedik század elején, már országszerte elismert volt.

Az erdélyi magyar színészet kultuszát azonban az előkelőbb hazafiak egy tömör falánksza tartotta fenn, kiket nem a külsőségek hódoló divat szalmalángja, hanem a hazai színművészetért izzó benső tűz hevitett, melynek égre csapkodó kékéit mintegy önmagából szóllrta szét Erdély bérces határain túl az anyaföldre, hogy meleget árasztson s a jó, szép és igaz igéit nemzeti szellemben megtermékenyítse.

E nemes hévvel tört utat a kolozsvári színtársulat egy része, melyet 1806-ban, a honfiai tűz nagymestere: a lánglelkű báró Wesselényi, a legneembesebb áldozatkészséggel irányított utnak Magyarország területére.

Kezdetben szokatlanul terhes és rendkívüli küzdelmekkel volt egybekötve e nomádélet. Közönyt, részvétlenséget túrva, — megaláztatást, üldöztetést szenvedve, nélkülözés és nyomor közepett, folytonos harcban állani az országszerte felburjánzott és dődelgetett német színtársulatokkal, ezeknek gyakorlottabb és épp ezért tetszetősebb művészeivel...

Azonban uttörőinket, a magyar színészet eme lelkes apostolait, kiket azidőben tisztán a leglángolóbb hazaszeretet vezérelt a színi pályára, a szakadatlan küzdelem nem csüggesztette; ellenkezőleg, — crescit sub pondere, — az elnyomtatás, az egyenlőtlen verseny szülte akadályok, törekvésüket még inkább fokozták, vágyaikat erősítették s tehetségüket a fejlődés magas fokára emelték.

E művészt, természetesen, nem az anyagi érdek hajhászása, nem nyereszkedési vágy vezette vándorútjában, hanem a legrajongóbb lelkesültség: művészi sikerekkel hódítani tért a magyarságnak. Ezért művészetüket csupán csak a közérdek hatotta át, mely őket a cél elérésben, nem egymás fölé, hanem egymás mellé helyezte s testületüknek a közegyezéssel választott igazgatóik hatáskörében, mintegy köztársasági formát adott.

Első állomásuk: Debreczen, majd Szeged volt. E két helyen egy évet töltöttek.

1807-ben költöztek a fővárosba, hol a már régebben idefurakodott német társasággal felváltva tartották előadásait: hetenként kétszer Pesten, egyszer Budán.

E társulat tagjai voltak: Ernyei, Ernyiné, Láng, Kántor, Murányi, Murányiné, született Lefévre Teréz, kit kartársai a nagyhirű bécsi Schrödernénél is jelesebb művésznőnek tartottak; továbbá: Nagy János, Benke (Laborfalvi Róza — Jókainé atyja), Rehákné, Farkas Lajos, Simonfi, Éder, Fejes.

Rendkívül csekély jövedelmek mellett két év múltán oly sanyaru helyzetbe jutottak, hogy egy részük visszament Debreczenbe; — a megmaradtakat pedig 1809-ben az áldozatra kész művészbart:

Vida László karolta fel, mint igazgató, s részükre a Hacker-féle teremben, páholyokkal ellátott, állandó előadási helyet létesített. Az eltávozottak helyét pedig ifjabb tagokkal pótolta. Ezek voltak: Déryné-Széppataki (Schönbach) Róza, Takács Anikó, Mester Francziska, Juhász Julianna, Böösi Anna, Czagányiné, Thellerné, Balogh István, Divéki, Abonyi, Magyar, Ujvári Péter, a két Jankovics, Kőszegi, Görög, Komlósi, Vásárhelyi (Jancsó), Szilágyi Pál, Déry.

Ez ifju erőkből alakult társulat, a buzgó Vida László vezetése alatt, bámulatos szorgalmat fejtett ki s két év múlva már oly művészi előhaladást tanúsított, hogy 1810-ben Pestmegye maga vette pártfogásába s az igazgatást a vagyoniilag kimerült Vidától átvéve, Mérei János táblabíróra bízta. Vida Lászlónak csaknem minden vagyonát a színházi deficitiek emésztették fel.

Ez időszokban írta Katona József első színművét: a „Lucza székét”, melyben az ifju „Lázár gróf” szerepét ő maga játszta. Ugyanez időben fordította: „A doloki rablóvezér”, „A kinzó torony” és „Jeruzsálem pusztulása” című színműveket, melyek hangzatos címükkel fogva, a vegyesajku közönséget is vonzották s így a jövedelem gyarapodását hathatósan elősegítették.

Katona József tehát úgy színpadi fellépésével, mint színírodalmi munkásságával már ezidőben nagy színészbarátként mutatkozott be, aki mindenekelőtt a magyar színtársulat sanyaru helyzetén akart segíteni.

1811-ben nyílt meg Pesten, nagy pompával, az újonnan épült német színház. A magyar színészet alárendeltségét tanúsítja az a megalázó intézkedés a városi hatóság részéről, hogy a német színház megnyitási ünnepélyén a magyar színtársulat tagjainak néma szereplőként kellett a német színészek működéséhez statisztáskodniok. Csak ily föltétel alatt engedte át a városi tanács az ugynevezett „Rondella”-épületet, a német színészek elhagyott működési helyét, a magyar előadások tartására.

Azonban a kitünően szervezett magyar társulat minden buzgalma s a megye pártfogása daczára sem bírta magát a közönség részvétlensége miatt s a német színészek fényesen kiállított előadásai mellett, huzamosabb ideig fenntartani. S végre is, a megye kénytelen volt a magyar színtársulat igazgatását magánvállalkozónak, a rendkívül lelkes és ügybuzgó Kulcsár Istvánnak átengedni, aki aztán fáradhatatlan utánjárással, több vármegye segélyadományát kieszközölve, a tagok elmaradt fizetését pótolja, a Rondellát kijavíttatta, diszlettel s ruhatárral látta el. E felszerelés idejére a társulatot Székesfehérváron vendégszerezeltette, honnan, néhány jól jövedelmező előadás után, ismét Pestre hozta s a Rondellában folytatta — változó szerencsével — az előadásait, 1815-ig.

Ez évben a városi tanács, a német befolyás kényszerre alatt, a Rondellát eladatni határozta. Kulcsár gyűjtött ugyan bizonyos összeget a Rondella megvásárlására, de a magyar előadások ellenzőinek képviselőjében jelentkezett német versenyző: Neymeier tetemesen nagyobb ajánlatával a Rondellát birtokába vette s azonnal le is bontatta. Ezzel, a német fúrfang, a nemzeti színészetet hazája szívében hajléktalanná tette.

Igy a pesti magyar színtársulat előadási hely nélkül maradván, Miskolcra költözött, hová — erkölcsi elégtételül — Pestmegye dicséret ajánlatát vitte magával.

Ez utjában, egy hónapra, Egerben állapodott meg. De már itt ismét német színtársulatot talált, melylyel a színhely átengedéseért meg kellett osztania jövedelmét. Azonban a lelkes egriek kitartó pártolása mellett e jutalékrész így is elég volt arra, hogy a társulat existenciáját ittlétük idejére biztosítsa.

Egy hó eltelté után Miskolcra érkező, Borsodmegye tözsgyökeres magyarsága a legmelegebben karolta fel a színtársulat ügyét s helybenmaradását szívvél-lélekkel elősegítette. Kezdetben a színhely a Korona-vendéglő udvarán volt. Tágas, kényelmes, patriarchális helyiség, a város központján s a lakosság intelligenciájának megszokott, leglátogatottabb gyűléshelyén és így a színi előadásokra állandóan jövedelmező.

A társulat köztársasági rendszere mellett arányos jövedelmi osztaléokra volt szervezve. Tagjai három éven át, 1815-től 1818-ig, a következők voltak: Murányi, Murányiné Lefévre Teréz, Benke, Benkéné, Déry, Déryné, Nagy János, Komlósi, Kőszegi Alajos, Vásárhelyi (Jancsó), Ujváry, Németi Ferencz, Nagy Károly, Divéki, Koncz József, Bartha János, Győri József, Pápainé, Nagyné, Czegényi Eliza, Széppataki (Schönbach) Johanna (Déryné nővére).

E társulat nyaranta huzamosb vendégszerezésre Kassára rándult, hol a téli időszakon át ott működött jeles német társulatok művészi előadásai után is kitünő fogadtatásban s évről-évre nagyobb elismerésben, majd osztatlan tetszésben részesült. Ezzel egyengették utjukat a későbbi kedves, állandó otthonukba, melyet nekik a művelt, fogékonykeblű kassai közönség kész örömmel, őszinte nemzeti lelkesedéssel meg is nyitott. El-elrándult e társulat a nyári hónapokban hosszabb-rövidebb vendégtájkára Egerbe, Sárospatakra, Sátoraljaújhelyre is s mindenhol a magyar színészet iránt feléledt nagy rokonszenvvel, fokozatos tetszéssel fogadták.

A társulat fővezereje, valódi kincse: Déryné volt; a drámában pedig különösen a magas művészi színvonalon álló Murányiné Lefévre Teréz jeleskedett, aki intellektualitás, bensőség, báj és természetes játék tekintetében bármely külföldi nagy színpad művésznőivel versenyezhetett.

Benke és Murányi, a társulat nagyműveltségű vezértagjai, rendezői, oktatói voltak.

Nagy János „hős színész” oly hatalmas, mély és erős hanggal bírt, hogy szenvedélyesebb beszéde a színpadról a szomszédházakba elhallatszott; — így a Bartha Jánosé, azzal a különbséggel, hogy ennek a hangereje érzésteljesebb, zengzetesebb volt; alakja, arca: deli, férfias, kifejező; a tragikai szerepekben kiválóan jellemző, nagy színészi tehetség; páratlan „Lear”, „Zrinyi” és cigány-typus alakító. Komlósi Ferencz nagy intelligenciájú „kedélyes apa” és „intrikus” színész, rendkívül ügyszeretettel és szorgalommal, aki mintegy kétszáz színművet fordított s négy-öt eredeti darabbal gyarapította a társulat műsorát. Balogh István igen élénk szemű, jeles „burleszk komikus”, aki szintén sok szindarabot fordított s több jövedelmező színművet írt, melyek közül a „Mátyás diák” című boházata ma is irodalmi színvonalon áll. Ezidőben maga is színtársulatot alakított s Fehérmegyében folytatta vándorpályáját.

1818ban Székesfehérvárt buzdultak fel a lelkesebb hazafiak egy állandó magyar színtársulat fenntartására, melyet aztán Fehérmegye kormánya vett pártfogásába. E társulat igazgatását Balogh István vállalta el, ki a megye megbízásából a vándortársulatok jobb tagjait szerződésre hívta fel; — így Miskolcra: Déryné, Murányi és neje, Komlósi, Nagyné, Kőszegi csatlakoztak hozzá Székesfehérvárra. Bartha és Vásárhelyi-Jancsó Erdélybe kaptak meghívást Kilenyi igazgatóhoz. Benke József elemi tanítónak megválasztatván, állandóan Miskolcra telepedett le családjával. Déry szintén elhagyta a színészetet s kamarális hivatalnok lett Diósgyőrben. E szerint, az 1819-ik évben, már csak Nagy János, Divéki Imre és Németi Ferencz maradtak néhányadmagukkal Miskolcra s a hiányzókat kezdő színészekkel pótolva, 1821-ig folytatták ugyanott előadásukat. Ez idő alatt, Borsodmegye ernyedetlen buzgalommal törekedett egy nagyobb színtársulat állandósítására. Evégből külön színházat építtetett, melyet 1823-ban, az Éder György vezetése alatti tekintélyes vándortársulat ünnepélyesen nyitott meg. E társulathoz hívták meg Székesfehérvárról Déryné, Udvarhelyi Miklóst és Szilágyi Pált, kiket egy évvel később Kilenyi a Kolozsvárt felépült nemzeti színházhoz szerződtetett. Ennek a megnyitási ünnepélye, 1825-ben, a legelőkelőbb erdélyi családok körében alakult műkedvelő társaság — huszonkét nő és férfi — tagjainak a közreműködésével lett megtartva. Éder, hogy társulatát kiegészítse, Marosvásárhelyről Czelesztint hívta meg társigazgatónak, aki néhány tagtársával el is jött Miskolcra s Éderrel együtt sikerrel folytatta előadásait.

1824-ben Éder a társulat egy részével Debreczenbe távozott. Czelesztin a megmaradtakhoz Székelyt és Székelyné szerződtette Erdélyből s ezekkel

együtt működött Miskolcra 1825-ig. Ez évben pedig a székesfehérvári színtársulattal egyesülve, az országgyűlés idejére Pozsonyba költözött. Czelesztin távozása után, társulata tagjai közül egyedül Nagy János maradt Miskolcra, aki igazgató-társakul Keményt és Keménynért hívta meg Marosvásárhelyről, honnan ezek csaknem az egész társaságot magukkal hozták. — E színtársulatot a miskolci közönség lelkesen pártfogolta s igen jó jövedelmek mellett egy évig fenntartotta.

1826-ban a társulat Sárospatakra költözött; de itt részvétlenség miatt, nemsokára feloszlott.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) A Szabadságharc-szobor. A Szabadságharc-szobor alkotó művészei: Szamoviszky Ödön és Gách István a közelben elkészülnek hatalmas feladatuk első részével, a szobornak egyheted nagyságu segédmintájával, amelyet már szeptember havában bemutatnak az illetékes bizottságnak. A segédmintának megmintázásához mind a két művész még a tavasz alatt rengeteg adatot gyűjtött. Bejárták az ország magyar vidékeit és a régi tipikus magyarokról számtalan studiumot készítettek, mivel a szobron csupa karakteres magyar típusu alakot kívánnak elhelyezni. Ezeket már a segédmintánál is fölhasználták, amely magában véve is jókora szobornak illik be, amennyiben negyedfél méter magasságu, míg egy-egy alaknak a magassága meghaladja a hatvan centimétert. Maga a szobor huszonöt méter magas, alakjai pedig három métereseek lesznek. A segédminta művészi hatásában ugyanaz, mint az annak idején bemutatott pályatervé, amelylyel a művészek kezükbe ragadták a pálmát: a kivitellet való megbízatást. Azonban a mintázásnál különösen nagy gondot fordítottak a tömegek elosztására, úgy, hogy a szobornak egyes részei arányaikban és hatásukban immár gyönyörű harmóniában vannak egymással, egymással szervesen összefüggnek s az egész emlék egy organikus egészet képez. A segédmintának átvétele után Gách és Szamoviszky nyomban hozzáfognak az alakoknak életnagyságu megmintázásához, ami körülbelül egy esztendei munkát igényel s így azokkal is elkészülnek a jövő év végéig. Végül a teljes megoldásra két esztendei időt szántak s a főváros leghatalmasabb szobra öt esztendőn belül állani fog.

(*) Uj Idők. A londoni olympiai versenyről hoz egy csomó képet az Uj Idők e heti száma. Bemutatja a magyar világbajnokokat, a győztes kardvívó csapat tagjait. Az olympiai képeken kívül Pállik Bélának, az elhalt kiváló festőművésznek két festménye, humoros fejleccrajzok vannak a számban. A gazdag és változatos tartalmu szövegrészben Herczeg Ferencz, Szaboleska Mihály, Szilágyi Géza, Farkas Pál és mások írásait találni. Az idegen írók czimű rovatban ezuttal Zelma Lagerlöfötől hoz a lap egy gyönyörű legendát. Mindezt két regényfolytatás és aktuális mindenféle rovat egészíti ki. Az Uj Idők előfizetési ára negyedévre 4 korona.

(*) A M. I. É. N. K. kiállítása a Nemzeti Szalonban. A Magyar Impressionisták és Naturalisták Köre az idén rendezi harmadik kiállítását a Nemzeti Szalonban. A kiállításra több nagyszabásu mű készül. Így Iványi-Grünwald Béla egy nagy, hat méteres mitológiai tárgyú kompozícióban dolgozik. Ferenczy Károly és Csók István szintén nagyobb szabásu művet mutatnak be. Szinyei-Merse Pál tájképeket, Kernstock Károly Nyergesujfalun kompozíciókat, Fényes Adolf Szolnokon magyar tárgyú műveket, Vaszary János a Balaton mellett nagyobb zsánerképet, Magyar-Mannheimer Gusztáv tájképeket fest. Strobentz Frigyes, Rippl-Rónai József és Kann Gyula külföldi tanulmányuton vannak. A kiállításon M. I. É. N. K. körébe tartozó művészek mind részt fognak venni. A megnyitás 1909. február havában lesz.

(*) Hangverseny szegény tanulók felségélyezésére. Dunaföldváron az ifjuság augusztus 8-án hangversenyyel és színelőadással egybekötött táncmulatságot rendez a központi szálloda nagytermében, melynek tiszta jövedelmét a dunaföldvári illetőségű, vidéken tanuló szegény diákok segélyezésére fordítják. A színelőadásban közreműködnek: Günz Margitka, Urai Lidike, Bleier Margitka, Borovitz Gizike, Lövinger Rózi, Fischer Aranka, Grósz Sárika, Engelberg József és König Miksa. A hangverseny fény-

pontját Stauber Pál hegedűjátéka fogja képezni, aki Bloch Petite rhapsodie hongroise-át adja elő és zongorán Stauber Aranka kíséri. Közreműködnek még a hangversenyen: Lantos Irénke, Engelberg Vilmos és Dezső, Rosenzweig Elza és Berger Vilmos.

(*) **Színésziskolai beiratás.** Az Országos Színészegyesület színésziskolájában a jövő 1908/909. tanévre az iskolának azon növendékei, kik az első évfolyamot sikerrel elvégezték, bizonyítványaik alapján 1908. augusztus hó 21-én délelőtt 10—12 óráig iratkozhatnak be a második évfolyamra. Később jelentkezők nem vétetnek föl. Az új jelentkezők 1908. augusztus hó 27., 28. és 29-ik napjain jelentkehetnek felvételre; mindhárom napon d. u. 3—6 óráig. Az iskola helyisége: V. ker., Lipót-körút 1. sz. II. em. 2. ajtó. Itt említjük meg, hogy az iskola elnöke Ditrői Mór, a Vígsház művészi igazgatója, az iskola igazgatója pedig Balassa Jenő, a Vígsház művésze lett.

(*) **Színházvizsgálat a Király-színházban.** A színházvizsgáló-bizottság a Király-színházban, amely szombaton, e hó 8-án este 8 órakor a „100 év múlva” előadásával kezdte meg új évadját, a mai napon megtartotta a szokásos színházvizsgálatot. A bizottság megvizsgálta a színház egész berendezését, mindent a legnagyobb rendben talált és a nyitásra az engedélyt megadta.

6 **visit Fénykép 1 f. 50**
HUNNIA FÉNYKÉPESZ.
BUDAPEST, KAROLY-KÖRUT 6.

FŐVÁROS.

Uj beruházási kölcsön.

— A program —

Budapest, augusztus 5.

A közeljövőben új beruházási kölcsönt szándékozik felvenni a főváros. Hogy a beruházás programját megállapíthassák, a tanács felhívta az összes ügyosztályok vezetőit, hogy az ügykörükbe tartozó közigazgatási ágazat keretében és a hozzájuk tartozó intézményeknél, az 1920. évig terjedőleg, mi-féle új alakításra és beruházásra lesz szükség, továbbá, hogy az ügyosztályok milyen program szerint óhajtják a terveket végrehajtani és mennyi jövedelem várható az új beruházásból.

Az egyes ügyosztályok már elkészítették a programjukat. Ezek során a középítési ügyosztály részéről Buzáth János tanácsjegyző ma mutatta be a tanácsnak a legközelebbi tíz esztendő közmunka-és beruházó-programját. Az ügyosztály százharmincznyolcz millió koronát kér a legközelebbi tíz év beruházására.

Ebbe a programba föl van véve a gázgyárak megváltása és fejlesztése. A gázgyárakért tizen-nolcz és félmillió koronát kell a társulatnak fizetni és közel husz millió koronára rug a tíz év alatt építendő gázgyárak költsége. Az ügyosztály terve szerint meg fogják szüntetni a budai és józsefvárosi elavult gázgyárakat és helyettük a Kelenföldön és a pesti oldalon építenének egy-egy új gázgyárat. Ezeket az ügyosztály házilag kezelésbe kívánja venni. Ebből a beruházásból, a törlesztésen kívül, évi három millió korona jövedelmet remél az ügyosztály. A két villamos világító-vállalatot szintén meg akarja váltani az ügyosztály. Erre a célra harminczöt millió koronát irányoz elő, amelyre nézve reméli, hogy nyolcz százalékot fog jövedelmezni és ezen a czímen szintén mintegy három millió korona évi tiszta jövedelmet vár. Ezeket a telepeket az 1917. évben szándékozik az ügyosztály megváltani és szintén a házilag kezelést kívánja.

Vízvezetési beruházásra tizennygy és félmillió koronát kér az ügyosztály. Ebből a pénzből építenék meg a káposztásmegyeri vízmű-telepet, úgy, amint eredetileg tervezték, vagyis napi 240.000 köbméter vizszolgáltatással. A vízműveknél ugyanis eddigelé csak magának a főtelepnek a gép berendezését állították ki teljesen, a víztermelő berendezés azonban csak napi 170.000 köbméter vizszolgáltatásra készült el. Ezt akarja az ügyosztály most kiegészíteni a szentendrei-szigeten, négyezer folyóméternyi partszakaszon, harmincz darab vertikális kuttal, a Duna alatt levő csatornával és átemelő-teleppel. Mindez négy és félmillió koronába kerül. A budai vízműtelep

hasonlóképp átépítésre és meg bővítésre szorul; azon-kivül itt három új átemelő-telepet kell építeni és az egész budai oldalt felölelő erő-hálózatot létesíteni. A budai beruházások hét és félmillió koronába kerülnek.

Az ügyosztály a Hungária-köruton is tervez új nyomócsövet és elosztóhálózatot nyolczezer korona költséggel és át akarja helyezni a Markó-utcai vízmű-telep szivattyu-telepét, ami két millió koronát vesz igénybe. Ez a vízműtelep ugyanis csak ideiglenes felleggel épült, de oly kitűnő s állandó összetételű és bőséges vizet (naponta 24—26 ezer köbmétert) szolgáltat, hogy a megszüntetését nem lehetne megokolni. Minthogy azonban a fővárosi közmunkák tanácsa, amelynek a felkén épült ez a telep, ennek az eltávolítását kívánja, az ügyosztály — az erre a célra kiküldött vegyes bizottsággal egyetértőleg — akkép tervezi a dolog megoldását, hogy a telep víztermelő-berendezése meghagyassék, a szivattyutelep az Országház felől levő oldalán létesítendő parkban a föld alá helyeztessék és a telep primör-állomása a Margit-híd felett foglaljon helyet. Ezekkel az új berendezésekkel a főváros vízművei 300.000 köbmétert meghaladó napi termelő- és szállítóképességgel fognak bírni és belátható időre biztosítják a főváros vízszükségletének a kielégítését.

Az általános csatornázás befejezésére husz-negy millió korona szükséges. Ebben benne van az ó-budai fögyűjtő- és mellékesatornák, valamint a szivattyutelep költsége, másfélmillió koronával; az I. és II. kerületi fögyűjtő és mellékgűjtők, valamint a végső-kömlő költsége hat millió koronával; a pesti oldalon az általános csatornázás kiömlő-rendszereinek végrehajtása két és fél millió koronával. Ezeket kivül a Hungária-uton és Kőbánya külső részén nyolcz és félmillió korona költséggel fögyűjtőket kell építeni. Ezekkel az alakításokkal teljesen befejeződnék a főváros általános csatornázása és így az összes szennyvizeket mindkét oldalon a főváros alsó partjain szállítanák a Dunába.

Felmerült azonban már régebben az az észme, hogy ezeket a szennyvizeket — ahelyett, hogy nagy költséggel a Dunába ömleszték — inkább gazdasági célokra (öntözésre) használják fel. Ez a kérdés ugyan még beható tárgyalást kíván és nem is valószínű, hogy hamarosan meg lesz oldható, azonban mégis felemlíti az ügyosztály, hogy ennek a berendezése, a terület megszerzésével együtt mintegy huszonöt millió koronát kívánna.

Mindezeket kivül még a következő közmunkákat tervezi az ügyosztály: az Ördög-árok beboltozást a Csaba-utczától a Laszlovszky-vámig, 640.000 korona költséggel. Ugyancsak az Ördög-árok szabályozását a Laszlovszky-vámtól a határig, 600.000 korona költséggel. A lágymányosi kikötő védőtöltését egy millió költséggel. Az aranyhegyi árok szabályozását 300.000 koronával; a Filatóri-árok szabályozását 250.000 koronával; a Rákos-patak szabályozását 850.000 koronával és a Ferencz József-köpart átépítését 800.000 koronával.

Ezek a beruházások tehát összesen mintegy 138 millió koronába fognak kerülni. Az ügyosztály részletesen megokolja az előterjesztését, kifejtve azokat a kényszerű okokat, amelyeknél fogva közmunkára kívánja a főváros részéről tervezett kétszáz millió kölcsönnek több, mint felerészét.

(*) **Az új patikák.** Gróf Andrassy Gyula belügyminiszter tudvalevően három új gyógyszerterület engedélyezett a főváros VI. kerületének a területén. Ezek közül az egyiknek helyét a Podmaniczky-, Dalnok-utczra, Aréna- és Andrassy-utak által határolt területen, a másikat pedig a Vörösmarty és Aradi-utczák sarkán jelölte ki a miniszter. Ennek a két helynek a kijelölését Bayer Antal, Károly Ármin és Ladányi Zoltán gyógyszerterületadonokok saját érdekeikre nézve sérelmesnek találták és közvetlenül a belügyminiszterhez intézett fölterjesztésükben a helyek megváltoztatását kérték. Gróf Andrassy belügyminiszter a fővároshoz ma intézett leiratában felhívja a hatóságot, hogy hallgassa meg ebben az ügyben a tisztii főorvos véleményét és tegyen erről hozzá öt nap alatt sürgős fölterjesztést. Rózsavölgyi Gyula helyettes polgármester a miniszter leiratát kiadta a tisztii főorvos hivatalnak.

(*) **A gázgyári becsüösök tiszteletdíja.** A gázgyár ötagu becsüös-bizottságába a főváros a maga részéről három tagot küldött, akiknek a közgyűlés egyenkint 70.000 korona tiszteletdíjat szavazott meg. A 210.000 koronát tevő honorárium felét a főváros, felét a gázgyár viseli. A belügyminiszter ma értesítette a fővárost, hogy a tiszteletdíjra vonatkozó közgyűlési határozatot jóváhagyta.

(*) **A községi kenyérgyár.** A mérnöki hivatal a magánépítő bizottságnak tegnap tartott ülésén terjesztette elő a VIII. kerületi Juranics- és Százados-utczák sarkán építendő községi kenyérgyár tervét és költségvetését. A tervek szerint a gyár 1600 négy-

szögölnyi területen épülne föl 370.000 korona költséggel. A bizottság a tervekhez hozzájárult.

(*) **Uj iparsín.** A kereskedelmi miniszter a kelenföldi pályaudvart és a környékén fekvő ipartelepeket egy vontató sín párral akarja összekötni. A sinhez egy utnak a megépítése válik szükségessé, amelyre nézve már régebben folyt a tárgyalás a főváros és a miniszter közt. Az utóbbi időben azonban a tárgyalás megakadt. A miniszter ma a sín párhoz szolgáló ut megépítését megsürgette.

(*) **A Batthyány-téri hid.** A Batthyány-téri hid létesítése érdekében működő budai bizottság tegnapi értekezletén Bartha Mór, Martin Ottó műszaki tanácsosok, Schömer Ferencz, Palóczy Antal tanár, Pollák Manó, dr. Neuschlosz Kornél műépítészek, dr. Szekula Gyula tanácsos és dr. Lendl Adolf felszólalásai alapján elhatározták, hogy a Lánchíd elzárásával kapcsolatos új hid építése ügyében a Magyar Építőművészek Szövetségét, a Magyar Mérnök- és Építész-Egyesületet, a botanikai kert kellő elhelyezése tekintetében pedig a Kir. Magy. Természettudományi Társulatot fogja véleménynyilvánításra, illetőleg állásfoglalásra felkérni, minthogy mind a két ügy oly fontos fővárosi közügynek tekintendő, amelyet csakis a szaktekin-télyek véleményadása alapján lehet eldönteni. Egy-uttal felszólítják az összes érdekelt kerületek köreit, vezérferfiit, szintugy orsz. képviselőit, hogy a már nagyobb érdeklődést keltett mozgalmat támogassák. Legközelebbi gyűlését szombaton este a budai Vigadó vendéglőjében tartja a bizottság, melyre az összes érdeklődőket ez uton is meghívja.

(*) **Uj építkezések.** A főváros magánépítési bizottsága Wellisch Alfréd elnöklésével tartott ülésében, amelyen előadóként Haris Sándor szerepelt, a következő új önálló építkezésekhez adta meg az engedelmet: Schütz Rezső és nejeének VI., Szondi-utczában 2984. hrsz. alatt négyemeletes házra; özv. Láncz Sámuelnek I., Enyedi-utczában 1452/9. hrsz. alatt háromemeletes házra; dr. Dáni Mihálynak VIII., Néme-utczában 6153. hrsz. a. háromemeletes házra; Láncz Miklósnak I., Enyedi-utczában 1452/10. hrsz. alatt háromemeletes házra; Klinger Richárdnak VII., Angol-utczában 2285. hrsz. alatt emeletes és földszintes házra; dr. Roszner Aladárnak VII., Jókai-uton 1892. hrsz. alatt emeletes nyaralóra; Müller Albertnek VI., Petneházy-utczában 1646. hrsz. alatt földszintes házra; Ábrahám Jánosnak III., Pusztaszeri-uton 5951. hrsz. alatt földszintes házra; Kirchner Jánosnak I., Istenhegyi-uton 947/1. hrsz. alatt nyaralóra; Makszky Józsefnek X., Juhász-utczában 7599/23. helyrajzszám alatt földszintes nyaralóra; Máthé Károlynak VI. ker., Országbíró-utczában 1654. hrsz. alatt földszintes házra; Balla Zsigmond és társának III., Zöldmáli-uton 5882. hrsz. földszintes házra; Unger Lajosnak VII., Erzsébet királyné-uton 1959/74. hrsz. alatt földszintes házra; Paulheim Ferencznek VII., Kerepesi-uton 2521/4. hrsz. alatt földszintes házra.

Nyilt - tér

rovatban közzétételért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

THE GRESHAM

Eletbiztosító Társaság Londonban.

ALAPITTATOTT 1848.

Magyarországi Igazgatóság Budapesten

V., Ferencz József-lér 5—6. (saját palotában.)

Köt életbiztosításokat a legkülönbözőbb kombinációk szerint, előnyös díjak és feltételek mellett. A Gresham kötvényfeltételei kiválóan liberálisak.

Kölcsönök fedezetére szolgáló kötvényei

azonnal nyújtanak fedezetet
öngyilkosság vagy párba
ugyszintén bírói ítélet

folytán beállott halál esetében.

A kötvények megtámadhatlanok és el-
évülhetlenek.

Vagyonállás 1908. december 31-én 229,546,518.48 K
Érvényben levő biztosítások --- 800,000,000. —
Biztosított feleknek kifizetett --- 571,800,000. —
Magyar értékek, elhelyeztet díjtartalék 25,940,909.10

EGYESÜLETEK.

(—) **A F. M. K. E. évnegyedes gyűlése.** A F. M. K. E. központi igazgató-választmánya dr. Gyürky Geyza elnöke alatt nagy érdeklődés mellett tartotta meg évnegyedes gyűlést Nyitrán. A gyűlés elhatározta, hogy az idei nagygyűlést szeptember 3-án tartja meg Zsolnán a következő napirenddel: 1. Elnöki megnyitó. 2. Jegyzőkönyvhitelesítők kiküldése. 3. Ügyvezető-alelnök beszámolója az egyesület 1907/1908. évi munkásságáról. 4. Az évi jelentés. 5. Az 1907. évi zárószámadás. 6. Az 1909. évi költségvetés. 7. Az 1909. évi nagygyűlés helyének meghatározása. 8. Indítványok. A nagygyűlést megelőzőleg szeptember 2-án, délután 1/4 órakor a központi igazgató-választmány tart ülést, hogy a nagygyűlés tárgyait előkészítse. A gyűlés elfogadta Ivánka Pál indítványát a magyar társadalom szervezése tárgyában, elfogadta az Athenaeum ajánlatát, Szilágyi Sándor A magyar nemzet története című művének terjesztése iránt, ugyancsak Szeghalmi-Szenovitz Gyula polgári iskolai tanár ajánlatát, a Felvidéki Regék kiadása ügyében, ifjusági könyvtárat engedélyezett az egyházmaróthi evang. iskolaszéknek s végül a felvetelre jelentkezett új tagokat vette föl.

(—) **A Székelytársaság közgyűlése.** Az augusztusban tartandó székely kongresszus elé nagy várakozással tekint az egész székelység. Erdély minden részéről tömegesen jelentkeznek a részvételre. A kereskedelmi kormányt Csóka József miniszteri tanácsos, a székely ipari akció referense fogja képviselni. A vármegye törvényhatóságát Ugron Ákos főispán rendkívüli közgyűlésre hívta össze, amelyen a székelytársaságnak a kongresszus anyagi támogatására irányuló kérése dolgában fognak dönteni.

(—) **A Turóczenzmártoni Tót-Társaság.** Turóczenzmártonban a muzeumi tót-társaság ma tartotta közgyűlést Mudrony Pál ideiglenes elnök vezetése mellett. Az egyes jelentések felolvasása után a választásokat ejtették meg, megválasztották elnökül Missik Antal r. k. plébánost. A választmány kiegészítése után Bottó Gyula tartott előadást a gömörmezei régiségekről. A közgyűlés után a társaság a muzeum új épületéhez vonult, melyet Missik elnök hosszabb beszéd kíséretében adott át rendeltetésének, kiemelve, hogy a társaság csak akkor fel lehet hívásának, ha a politizálástól tartózkodik. Délben 170 terítékű közeled volt, melyen számos cseh, morva és lengyel, sőt délszláv vendég vett részt. Este táncmulatság, holnap kirándulás lesz.

A közönség köréből.

Az „Egyetértés” tekintetes szerkesztőségének Budapest.

Naponkint olvasom b. lapjokban a zug- és egyéb csaló bankárok ügyét, sajnos, ma — különösen mi vidéki emberek — nagyon ki vagyunk téve azoknak a manipulációknak, amelyeket a mostani időben a bankárfélék visznek véghez rajtunk.

Jó magam is vettem letétre egy pesti bankháztól (Ha Kernnél vennél nyernél) Pesti Hazai és Jelzősorsjegyet és pedig úgy, hogy a mindenkori tőke után 6%-os késedelmi kamatot fizetek. A legelső lejáratkor a múlt év elején be is küldöttem 5 koronát s néhány fillér kamatot, igen ám, de azt írták, hogy küldjek még 4 korona 80 fillér illetéket is és küldjem azt minden lejáratkor; egyszer meg eladták a sorsjegyeimet s azután újra visszavásárolták, persze rá kellett fizetnem. Egyszóval elkövettek velem mindent, amit csak lehet és amit valószínűleg elkövetnek más száz és ezer embertársammal, míg végre is kénytelen voltam körülbelül 100 korona veszteséggel otthagyni őket. Szerettem volna megtenni a feljelentést ellenük, de úgy gondoltam, még több bajt találok nyakamba venni.

Öcsöd, július 31.

Tisztelettel

Harza Ferencz.

SPORT.

Tátralomniczi versenyek.

— Harmadik nap. —

A Tátra-Lomniczi meeting holnapi utolsó napján dől el a meeting legjobban díjazott versenye, a 6000 koronás Hölgyek díja, melyben Andalgó és Vöröskirály között várunk érdekes küzdelmet. Érdekesebb verseny lesz még a Szepességi díj is, melyben Tell Vilmos távolmaradása következtében Pisano és Sprit indulnak a legjobb esélyvel.

Jelöltjeink:

- I. Ténsasszony - Claymore
- II. Vöröskirály - Andalgó
- III. Pisano - Sprit
- IV. Westminster - Czárán J. lov.
- V. Mazurka - Claymore

( ) **Ajándékok a marathoni futónak.** A londoni olimpiai játékok marathoni-futás diszkvalifikált győztesét, az olasz Dorandót, az angolok valósággal elhalmozták ajándékokkal. Az angol királyné értékes aranyserlegén kívül ajándékoztak neki aranyórát lánczsal, gyémánt-gyűrűt és egyéb számos értéktárgyat. A Daily Mail tekintélyes angol napilap pedig A. Conan Doyle, a hírneves angol regényíró felhívására 300 fontot, hétezer négyszáz koronát gyűjtött össze nyilvános gyűjtés útján Dorandónak és ezenkívül még egy művészi kivitelű arany cigaretta-szelenczét is adományozott neki. A boldog Dorandó lakóhelyén Carpi-ban, Modena mellett cukrászüzletet szándékozik nyitni ebből a pénzből.

( ) **Lawn-Tennis-verseny Ungváron.** Az Ungvári Lawn-Tennisz Egyesület augusztus hó 15-20. napjain megyei tennisz-versenyt rendez Ungvárt, a Széchenyi-kerti pályákon. Versenyfeltételek: Nevezni lehet folyó évi augusztus hó 14-én délelőtt 10 óráig. A nevezések Cornides Edith egyetemi pénztárhoz (Ungvárt) czimzendők a nevezési díjak egyidejű be- küldése mellett. A versenyszámok a következők: Férfi egyes bajnoki verseny Ung vármegye férfi tenniszbajnokságáért. Női egyes bajnoki verseny Ung vármegye női tenniszbajnokságáért. Férfi egyes handicap-verseny. Női egyes handicap-verseny. Vegyes páros-verseny, handicap. Férfi páros-verseny, handicap.

( ) **A löversenyeket látogató közönség figyelmébe** ajánljuk, hogy a versenytéri belépti-jegyeket — a jegypénztáraknál való nagy tolongás elkerülése s tehát saját kényelme érdekében — a versenyprogramokon megjelölt dohányszékben a versenynapok délelőttjén előre váltsa meg. Szintugy saját érdekében áll a közönségnek, hogy a belépti-jegyeket láthatóan viselje, hogy az ellenőrség felszólításait mellőzhesse.

DR. HÖNIG IZSO

Elektrotherapiai és Röntgen-Intézete. Elektromágneses gyógyítás

Budapest, IV. Károly-körút 24. sz. I. em. Lift

Telefon 102-39.

Gyógytényezők:
Elektromágneses gyógyítás.
Röntgen sugarakkal való kezelés.
Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalisatio).
Kék fényvel való kezelés.
Villamos hőfürdők (Elektrotherm).
Villamos fényfürdők.
Villamos massage (Vibratio).
Galván, Farad és Franklin árammal való kezelés.
Villamos vízfürdők.
Szénasavas fürdők.
Főbb javallatok:
 Általános idegesség (neurasthenia, hysteria).
 — **Rendelés d. o. 8-11-ig, d. u. 2-6-ig.**
 — **Kezelés egész napon át. — Kiváratra prospektum.**

Ideggyengeségi állapotok
 Almatlanság.
 Hűdések (Paralysis).
 Idegfájdalmak, Idegzsabák (Neuralgiák, Ischias).
 Gerincvelősorvadás (Tabes).
 Szívbetegségek.
 Véredényelmeszesedés.
 Kőszvény és csusz (Rheuma, húgysavas lerakódások, ízületi és csontbetegségek).
 Székrekedés.
 Anyagcserebajok. (Elhízás, cukorbetegség, vesebetegségek).
 Bőr-bajok. Bőrvizketeg.
 Hajbetegségek (Hajhullás, kopaszság).
 Aranyeres csomók.

TÖRVÉNYSZÉK

§ **A püspök zsarolói.** A szeptesi püspök ellen megkísérelt zsarolás miatt letartóztatott Kovács Klotild állapota a fogházban válságosra fordult. Dr. Ötvös József fogházorvos sürgős jelentést tett az ügyészségnek, hogy a letartóztatott nő tüdőbaja a fogház levegőjében annyira veszélyessé vált, hogy tartani lehet attól, hogy nem éli meg a főárgyalást. Ezenkívül Kovács Klotildon még az elmezavar tüneteit is konstataálta a fogházorvos. Az ügyészség a jelentést áttette érdemleges határozathozatal céljából a törvényszékhez.

§ **A szerajevói kirándulás.** Kerling Károly zsigmondéri gyárost kellemetlen meglepetés érte pár héttel ezelőtt. Szűsz Julia nevű szakácsnője feltörte ékszerszekrényét s több ezer korona értékű ékszerrel megszökött. Magával vitte ezenkívül a tolvaj szakácsnő a gyáros feleségének új ruháit is. Divatosan kiöltözködve, egyenesen Szerajevóba utazott, ahol magát R. gróf feleségének adta ki. Sikerült is ismeretségre szert tennie különösen katonatisztek között, akiknek társaságában éjjelente nagy mulatságokat rendezett. A gyáros feljelentése folytán a szerajevói rendőrség figyelme reáterelődött a „grófnőre”, akit egy éjszaka mulatás közben letartóztatott. Szűsz Julia eleinte tagadta, hogy azonos volna a körözött tolvaj szakácsnővel, de később beismerte bűnét. A szerajevói rendőrség a beismerő vallomás után Szűsz Juliát átkísértette Budapestre s itt most az Alkotmány-utcai fogházban ül vizsgálási fogságban lopás büntetése miatt.

§ **Bűn és bűnhődés.** Két évvel ezelőtt a Fröbel-egylet tikára, Fabora-Friedmann Gusztáv 40.000 korona egyleti pénz elsikkasztása után Amerikába szökött. A sikkasztót azonban még a partraszállás előtt elfogták s visszahozták. A büntető-törvényszéken megtartott főárgyaláson beismerte Fabora, hogy az elsikkasztott pénzt a löversenyeken játszotta el. A törvényszék két és fél évi fegyházzal honorálta Fabora turfszenvedélyét. Az elítélt ember ma föltölté ki ezen büntetését s az Alkotmány-utcai fogházból ma került szabadlábra, hogy új életet kezdjen.

§ **A gordisai rablógyilkosság.** Farsang utolsó napjára ígérte Báronek János alsószentmártoni faczér bognárségéd kedvesének, Reinhard Mariskának az arany-karikagyűrűt és a lagzit. Február 14-én volt az idén az utolsó farsang; de még február 16-án nem volt a legénynek sem munkája, sem pénze. Aznap vadászni járt Báronek, ily módon próbált pénzhez jutni, de mivel esteledett s még semmit sem lőtt, elhatározta, hogy lop vagy rabol, de okvetlenül pénzt szerez. Báronek vadászfegyverével és egy forgópisztolyval felfegyverkezve elgyalogolt a közeli Gordisára. Ott este 10 órakor belopódzott Hülfreich József boltjába, de midőn Hülfreich Józsefnő észrevette, az üvegajtón át belőtt puskájával. Az asszony halántékon találva, egy jajszó nélkül holtan rogyott össze. A lövés zajára Hülfreich Jolán, a legidősebb leány rohant a szobába s látván a gyilkost, rákiáltott:

— Mit akarsz gyilkos!

Báronek forgópisztolyával kétszer a leányra lőtt s elkiáltotta magát:

— Pénzt adjatok, sok pénzt!

Hülfreich Róza, a kisebbik leány a fenyegetőző gyilkosnak elhozott egy fatálban aprópénzt, Báronek azonban földhöz csapta az aprópénzt s újból fenyegetődzött.

— Bankópénzt akarok, mert különben mindnyájatokkal végzek.

Az öreg Hülfreich erre előadta a pénzesfiókot s Báronek ebbe belemarkolt s aztán távozott. Elemenő félben még megfenyegette a remegő boltos-iamiliát, mondván:

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidthauer-léle

Használata valódi áldás gyomorhajsaknak és székeszorulásban szenvedőknek

Igmándi keserűvíz

an elrontott gyomrot 3-8 óra alatt tel. leesen rendbe hozza. Kis üveg 40 fillér. Nagy üveg 60 fillér.

— Most fél óráig csend legyen!

Másnap már elfogták a gyilkost, aki a pécsi esküdtbíró előtt tagadta a gyilkosságot és rablást. A bíróság tizenöt évi fegyházra ítélte a vádlót szándékos emberölés és rablás miatt, amely ítélethez ma a királyi Kuria szüneti tanácsa is hozzájárult.

KÖZGAZDASÁG.

Az ipartörvény tanulmányozása.

Budapest, augusztus 5.

(M.) Amióta Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszter közzétette Sztterényi József államtitkár hatalmas alkotását, az új ipartörvény tervezetét, azóta közgazdászaink nyári pihenője feláldozásával serényen tanulmányozzák a hatalmas anyagot, mert a kereskedelmi miniszter már ez év októberében szaktanácskozmány elé akarja terjeszteni az egész törvénytervezetet. A miniszter sietsége valóban jogosult is volt. Iparos testületeink évek hosszú sora óta egyre hangosabban és hangosabban sürgették a revíziót; a szabadkai iparos-kongresszuson maga Kossuth Ferencz, ki akkor még nem volt szakminiszter, közvetlenül személyesen meggyőződött arról, hogy az ország kis- és nagyiparossága egyhangulag igen sürgős teendőként követeli az ipartörvény revízióját: csak természetes tehát, hogy amint Sztterényi József elkészült korszakalkotó művével, Kossuth Ferencz éppen az annyszor hangoztatott sürgősség érdekében lehető gyorsan a Ház asztalára is szeretné letenni a kész javaslatot, mely közvetve az önálló gazdasági berendezkedésünknek egyik leghathatósabb eszköze leend.

Ámde az ország iparossága nem képes az adott rövid idő alatt a szükséges alaposággal áttanulmányozni a revíziót. Mert ha kétségtelen is az, hogy általánosságban kiforrottak a vélemények arra nézve, hogy melyek azok a vezérelvek, amelyek a hazai ipar érdekében a régi ipartörvényvel szemben megvalósítandók: mégis ezeknek a hatalmas tervezetbe való bekapcsolása oly beható tanulmányozást igényel, hogy azt a kívánt rövid idő alatt sem szakembereink, sem a szaktestületek el nem végezhetik. Általános tehát az az óhaj, hogy a miniszter a tervezett ankétát tolja el néhány hónappal, hogy a kívánt szakvélemények elkészíthetők legyenek. Ez a véleménye például a Magyar Gyáriparosok Szövetségének is, melynek álláspontját e kérdésben a következők körvonalozzák:

Most már a gazdasági érdekképviseletek előtt fekszik az új ipartörvénytervezet egész nagy anyaga, mely törvényné válna a magyar ipar-élet — s közvetve az egész magyar közgazdaság — jelentős reformját fogja maga után vonni. Csak egy pillantás a tervezet fejezet-címeire és látjuk, hogy itt nem pusztán ipari közigazgatási intézkedések változtatásáról van szó, hanem mélyreható s következményeiben szinte kiszámíthatatlan reformról, új gazdasági irányok inaugurálásáról, új intézmények megteremtéséről, szóval nemcsak a létező állapotoknak kodifikáció utján való rendezéséről, hanem ugyyszólván a jövő fejlődésnek előre megszabott mederbe való szorításáról. „Az életnek készült, annak szükségleteit és jogos igényeit akarja kielégíteni”, mondja a tervezet előszava, holott nem kétséges, hogy a tervezet ennél többet ad: új irányokat jelöl meg és ez új irányok okozta szükségletek ellátására új intézményeket teremt. Hogy ebben mi helyes, mi nem, hogy ez intézmények fejlesztőleg hatnak-e iparunkra vagy fejlődésében megakasztják: ezt ma még pár nappal a tervezet vétele után — nem dönthetjük el. A tervezet első részének áttanulmányozása, de másrészt a tervezet szerkesztőjének a magyar iparral való egybeforrottsága és kiváló képességei biztosítékok arra, hogy nagyszabású művel van dolgunk. Amelyet egészében és részleteiben behatóan tanulmányoznunk kell, intézményeinek súlyát elbírálnunk, következményeit mérlegelnünk. Amelynek rendelkezéseit — legalább teoriában — alkalmaznunk kell ipari életünk ezer meg ezer mozzanatára s hatásukat kiszámítanunk. S amely tervezet intézkedéseiben épp oly szövevényes, mint a

gazdasági élet maga, melyet rendez, s amelyről csak beható és komoly tanulmány után alkothat magának az érdekeltség ítéletét.

A Magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége a tanulmányozás nagy munkáját meg is kezdte. Erre azt a módot választotta, hogy a tervezet főbb részeit nem egyes referenseknek adja ki tanulmányozás végett, hanem a főbb kérdéseket — előbb elvi szempontból — nagyobb bizottságokban tárgyalja, mely bizottságok állandóan üléseznek, a legkülönbözőbb iparágakat és érdeklőségeket hallgatják meg s igyekeznek valami egyöntetű megállapodásra jutni. A Magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége e munkára négy hónapot szánt s ez év vége előtt aligha lesz módjában a tervezetről magának végleges és helytálló véleményét formálni. A tulzott sietségek csak az ügy ártalmára lehet s könnyen előidézhetheti, hogy utólag az indokolt rekriminációknak se vége, se hossza nem lesz. Szövetségünk ilyen reformnál, mely hosszú időre szól s melynek jelentősége óriási, a nyugodt, beható, lelkiismeretes és elfogulatlan tanulmányozást tartja fontosnak, mely lehetővé teszi, hogy minden érdek alaposan informálódjon és véleményét nyilvánítsa. Elvégre, ha „a hazai kézművés osztály két évtizednél hosszabb idő óta tartja napirenden egy új ipartörvényre vonatkozó óhaját”, akkor még egy felszertendei késcselem nem jelenthet bajt.

Ötmillió bányászédelgés. E címmel megirtuk a minap, hogy egy szédelő párisi pénzeszoport Lemontière bankár vezetésével a Magyarországi Bánya- és Petróleum R.-T. cégére alatt mintegy ötmillió koronával csalta meg azokat a hiszékeny embereket, akik e valójában nem is létező vállalat részvényeibe fektették pénzüket. A milliós szédélgés igen nagy port vert fel s most már a rendőrség vette át az egész ügyet. A szédelők néhány magyarországi tőkepénzest is behálóztak s ezeket beválasztották a milliós részvénytársaság igazgatóságába. Most, hogy a szédélgés kiderült, ezek az igazgatósági tagok igen kellemetlen helyzetbe kerültek. Nemcsak hogy pénzüket veszítették el, hanem azonfelül még a család ódjuma rájuk is háramlott. Érdemetlenül, mert újabb értesüléseink szerint megállapítható, hogy a magyar igazgatósági tagok nem vettek részt a család részvénytársaság alapításában, hanem később, a társaság fennállása alatt választották be őket azért, hogy a bányaművelés megkezdése után a társaság érdekeit képviseljék idehaza. De a társaság pénzügyeinek vezetését a párisi alapítók teljesen maguknak tartották fenn. Arról, hogy ez a pénzügyi „művelet” miből áll, a magyar igazgatósági tagoknak sejtelmük sem volt, amit az is bizonyít, hogy a részvénytársaság párisi központja a magyar igazgatósági tagok jutalékait állandóan elfelejtette kiifizetni. Szóval, Lemontièrek őket is félrevezették.

A dunántúli gépbemutatók elmaradnak. Mint ismeretes, a Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesületének szándéka volt f. é. augusztus havában még két gépbemutatót rendezni, s így az egyiket Veszprém, a másodikat Zala vármegyében. Közbejött akadályok folytán most mind a két gépbemutató elmarad. A Veszprémi vármegyei Gazdasági Egyesület titkára megbetegedett s így az egyesület kérte a gépbemutatónak jövőre való elhalasztását. Ugyanekkor Zalaegerszegről azt az értesítést nyertük a Zalamegye Gazdasági Egyesülete részéről, hogy tekintettel a szőlő érése, a terembe vett szőlőtelepeket a géppróbák céljaira nem engedik át s így ott sem tartható meg a bemutató.

A Magyar Általános Kőszénbánya R.-T. tőkeemelése. Mint hírlik, a Magyar Általános Kőszénbánya R.-T. 12 millió korona alaptőkéjét 10.000 darab új 200 koronás részvény kibocsátásával 14 millió koronára fogja emelni. Az új részvények kibocsátási árfolyama valószínűleg 550 korona lesz. A régi részvényesek elővételi jog gyakorlásával 6 régi részvény után egy újat kapnak. Az utolsó tőkeemelést a vállalat új bányáinak beszerzése céljából 1898-ban vitte keresztül, amikor 6.8 millióról 12 millióra emelték az alaptőkét. Minden valószínűség szerint még az őszszel megvalósítja a társaság az említett tőkeemelést.

Ujítás a női kereskedelmi szakoktatás terén. A budapesti kereskedelmi akadémián tudvalevőleg a folyó év őszén kezdődő tanévben nőhallgatókat is felvesz a főiskolába. Az illetékes körök nagy örömmel fogad-

ták ezt az újítást, amely a nőtisztviselőknak régen hangoztatott óhaját teljesíti. A Nőtisztviselők Országos Egyesülete azonban mindamellett kénytelen volt rámutatni az akadémia vezérő bizottságához intézett átiratában arra, hogy ennek az intézkedésnek a gyakorlatban számbavehető előnye a kereskedelem női alkalmazottaira nézve csak akkor lesz, ha az akadémia felső kereskedelmi iskolai részét is megnyitja a nők előtt. A nevezett egyesület megkereste ez irányban az akadémia vezérő bizottságát.

Kassa város csatornázása. Kassa városának sok kalamitása van a csatornázási munkálataival. Az egyik vállalkozó cég a csatornázási munkálatok végzése közben csödbe jutott s fejetlen állapotokat hagyott maga után. A város törvényhatósági bizottsága ezután a Fried- és Adorján-czégnek adta ki a csatornázási munkálatokat bevezetés végett. A cég most különböző czimeken mintegy félmillió korona követelés erejéig indított pert a város ellen. A város szakértői szerint azonban a cég követelését jogosnak el nem ismerhetik és így a kassai csatornázási munkálatok előrelátható időn belül mégsem fognak befejezést nyerni.

Kereskedelmi tanulmányut a Keleten. A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara értesíti az érdekelteket, hogy a kereskedelemügyi m. kir. miniszter közlése szerint a Magyarországi Kereskedelmi Utazók Egyesülete egyik tapasztalt régi tagját ösztöndíjjal küldi ki európai Oroszországba, Törökországba, Görögországba, valamint Románia, Bulgária, Szerbia, Montegró és Egyiptomba abból a célból, hogy az ottani kereskedelmi viszonyokat tanulmányozza s a magyar közpénzügyi és középipar részére kiviteli piacokat teremtsen. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter utasítására felhívja ennél fogva a kamara az érdekelteket kereskedőket és iparosokat, hogy amennyiben a kiküldött ösztöndíjas közreműködését igénybe óhajtják venni, eziránt közvetlenül az említett egyesülettel (Budapest, V. Arany János-utca 29.) lépjenek érintkezésbe. Az ösztöndíjasnak szánt mintagyűjtemények lehetőleg azonnal az egyesület címére beküldendők.

A fiumei pályaudvar kibővítése. A MÁV. nagy beruházási programja során Fiume anyag-pályaudvara is megnagyobbodik. Az államvasutak igazgatósága elhatározta, hogy a már elrendelt és terbe vett kibővítési munkálatokon kívül a fiumei anyag-pályaudvart úgy a haditengerészeti akadémia, mint a tenger felőli oldalon feltöltéssel kibővített és Bucariban rendező pályaudvart épített. A kibővítési munkálatok közel 4.000.000 koronába kerülnek.

Utmutatás a vállalati betegsegélypénztárakra vonatkozólag. A Magyar Gyáriparosok Országos Szövetségének munkaadó-szakosztálya azokat a hazai gyáriparosokat, kik telepeiken legalább 300 munkást állandóan foglalkoztatnak, körlevélben figyelmezteti arra, hogy az új munkásbiztosítási törvény értelmében igényük van saját vállalati betegsegélypénztárt létesíteni, illetőleg timentani s e körlevéllel együtt megküldötte az érdekeltektől gyártulajdonosoknak a vállalati betegsegélypénztárak létesítése körül követendő eljárásra vonatkozó utmutatást is, mely az állami munkásbiztosítási hivatal által a múlt héten közzétett alapszabálymintát is tartalmazza és minden irányban kimerítő felvilágosítókat nyújt ama gyártulajdonosoknak is, kik már eddig is saját vállalati pénztárak utján látták el munkásaik betegsegélyezését és akik talán most csak az alapszabályok szerint pénztáraik átalakítása iránt kell hogy intézkedjenek. A szövetség munkaadó-szakosztálya a vállalati pénztárak létesítését a hazai gyáriparosok érdekében felettébb kívánatosnak és szükségesnek tartja és az érdekeltektől vállalatokat sajtó pénztárak létesítésére buzdítja, őket ideirányuló törekvéseikben támogatni óhajtja s ez uton is felhívja az esetleg a szövetségbe még nem tartozó gyártulajdonosok figyelmét arra, hogy netán szükséges utbaigazítás végett a szövetséghez fordulhatnak.

Az újpesti részletkereskedők hitelszervezete. Az újpesti részletkereskedők az új végrehajtási novellának a hitelezőket érintő rendelkezései miatt megalkotották az Újpesti kereskedők hitel-védőszövetségét s központi irodát létesítettek, amelynek célja a szövetség tagjait a hitel igénylők viszonyairól a szükséges információkkal ellátni és könnyelmű vagy szertelenül igénybe vett hitelt megakadályozni s így a hitelezőket a veszteségektől megóvni. A szövetséghez a budapesti részletkereskedők is csatlakoznak.

A takarmányhiány. A Temesvármegyei Gazdasági Egyesület felhívta a községek előljáróságait, hogy tekintettel a folyó évi nagy takarmányhiányra, hirdessék ki a községek, hogy a kispagdák szalma-készletüket a legnagyobb takarékoság szem előtt tartásával okszerűen használják fel. Az pedig, akiknek netalán felesleges szalmakészlete akadna, ezt

értékesítés céljából a községi előjárás útján jelentse be. Krassó-Szörény vármegyéből a takarmányhiányt illetően a következőket írják: Krassó-Szörény vármegye területén határozottan takarmányhiány van. A takarmányhiány következtében a lakosság nagy mennyiségben hajítja jószágát a vásárra és ott féláron pocskolja el. A takarmányhiány enyhítésére a gazdasági egyesület minden intézkedést megtett. Fölhívta az összes előjárásokat a szükséges takarmány bejelentésére. A bejelentések beérkezése után augusztus hó 20-án, a takarmányok kedvezményes beszerzése és szállítása iránt részletes javaslatok kíséretében a földművelésügyi miniszteriumhoz fognak fordulni. A takarmányhiány következtében, bár az állat ára 50 százalékkal csökkent, a hus ára változatlanul tartja magát. Ezzel szemben Szepesmegyéből azt jelentik, hogy a takarmánytermés minden tekintetben sikerült.

Az ideai szőlőtermés. A földművelésügyi miniszterium szőlészeti és borászati felügyelőinek jelentése szerint a szőlők is megsínylették a tartós száraz időjárást; sok helyen okozt kárt a peronospora és a lisztharmat. Az ideai termést országos átlagban ennek dacára jó közepesnek mondják. Tavalyi borkészlet csekély; az ideai borárak is magasak fésznek. A jelentéseket, melyek az egyes kerületekből beérkeztek, az alábbiakban közöljük:

Budapesti kerület. A tartós szárazság következtében a szőlő fejlődése megállott, homoki szőlőkben ennek következtében 25 százaléka kár mutatkozik. Több helyen fellépett a fürtön a peronospora. Terméskilátás: jó közepes. Borkészlet kevés; hektoliterenként lanya kereslet mellett 41—60 korona áron veszik.

Szekszárdi kerület. A szőlők a tartós szárazság következtében sokat szenvednek, sőt helyenként a nap perzselő hatása is észrevehető. Terméskilátás közép. Számbavehető borkészlet a kerületben nincs. Az árák 32—58 korona közt változnak hektoliterenként. A kereslet szűnhet.

Pécsi kerület. A szőlők a tartós szárazság következtében több-kevesebb kárt szenvedtek. Július 19-én és 20-án Hosszúhetyén, Martonán, Pécsváradon, Szilágyon, Berkesd és Püspökánásd községekben a jégverés 20 százaléka kárt okozott. A terméskilátás jó közép. Eladó borkészlet alig van. Az árák 40—50 korona között mozognak. A kereslet szűnhet.

Tapolcai kerület. A tartós szárazság következtében több helyen a szőlőbogyók hullani kezdenek. Egyes helyeken a peronospora, lisztharmat is fellépett; a kerület délnyugati részén kisebb jégverés volt. A terméskilátás jó közép. Eladásra váró borkészlet több helyen található. Az árák minőség szerint 44—200 korona között változnak.

Pápai kerület. A tartós szárazság következtében a szőlőbogyók több helyen fonnadni kezdenek. Somlyóhegy és a somlyóvásárhelyi részen, valamint Győr és Komárom vármegye egynéhány községében a jégverés is okozott némi kárt. A terméskilátás jó közép. Eladó borkészlet alig van. Az árák 48—120 korona között mozognak hektoliterenként. A kereslet szűnhet.

Soproni kerület. A szőlőfejlődés általában kedvező. Helyenként a peronospora és a jégverés okozott kárt. A terméskilátás közepesnek mondható. Eladó borkészlet csekély. Az árák 60—120 korona között változnak hektoliterenként. A kereslet élénk.

Pozsonyi kerület. A szőlő fejlődése általában jónak mondható. Több községben erős jégverés volt, mely igen érzékeny kárt tett a szőlőkben. A peronospora jelentése is több községben konstatálható. A terméskilátás, tekintve a több helyen előfordult jégverést, csak közepesnek mondható. Pozsony város kivételével eladó borkészlet alig van. Az árák 48—80 korona közt változnak hektoliterenként. A kereslet lanya.

Egri kerület. Az oltványos szőlőkben igen sok a visszaesés. A tartós szárazság a szőlő fejlődésében nagyon meglátszik. Több helyen a jégverés is érzékeny kárt okozott. A terméskilátás jó közép. Eladó borkészlet kevés. Az árák 42—46 korona közt változnak hektoliterenként. A kereslet lanya.

Miskolczi kerület. A szőlők fejlődése általában jónak mondható. Egyik községben a jégverés 50 százaléka kárt okozott. A terméskilátás jó közepes. Az árák 48—60 korona között változnak hektoliterenként. A kereslet lanya.

Tarcali kerület. A szőlők fejlődése az utóbbi időben beköszöntött esőzés következtében megnyugtató. Jégverés több helyen tett kárt. A terméskilátás átlagban csak közepesnek mondható. Eladó borkészlet csak Tokajhegyalján van. Közönséges ó-borok 60—70 korona ár között változnak.

Munkácsi kerület. A szőlők a tartós szárazság dacára is elég jól fejlődnek. Elvélve jégverés is volt, nagyobb kárt azonban nem okozott. A terméskilátás jó közepesnek ígérkezik. Eladó borkészlet nincs.

Szilágysomlyói kerület. A szőlők általában jól fejlődnek. Szórványosan a jégverés tett kisebb-nagyobb kárt. Bő termésre van kilátás. Eladó borkészlet kevés. Az árák 80—100 korona ár között változnak hektoliterenként. A kereslet lanya.

Bihardiószei kerület. A szőlők fejlődése általában jónak mondható. Nagyobb jégkár 25—30 százalék volt Bihardiószei és Jankafalva községekben. A terméskilátás igen jó. Eladó borkészlet igen csekély. Az árák 40—60 korona ár között változnak. A kereslet igen lanya.

Fehértemplomi kerület. A szőlők az utóbbi időben beállott esőzések következtében elég jó fejlődést mutat. Bő termésre van kilátás. Eladó borkészlet csekély. A kereslet lanya.

Kecskeméti kerület. A szőlők az aszály miatt fonyadni kezdenek. Szórványosan jég és szőlőmoly kártétele mutatkozik. A terméskilátás közepes. Eladó borkészlet csekély. A kereslet szűnhet.

Szabadkai kerület. A tartós szárazság révén a szőlőbogyók sok helyen hullanak. A peronospora és szőlőmoly igen sok szőlőben érzékeny kárt okozott. A szőlőmoly kártétele cirka 30—50 százalékra tehető. Ez idő szerint közepes termésre van kilátás. Eladó borkészlet csekély. Az árák 40—50 korona ár között változnak hektoliterenként. Kereslet lanya. Új törkölyös must hl-re történnek kötések 27—28 koronával, ez irányban a kereslet élénk.

Marosvásárhelyi kerület. A szőlők fejlődése jónak mondható. Aranyos—Gyéres—Detrehe környékén nagy jégverés volt. Tordán a peronospora és lisztharmat lépett fel. A peronospora jelenléte mindenütt konstatálható. Általában bő termésre van kilátás. Eladó borkészlet kevés. Az árák 50—60 korona közt változnak hektoliterenként.

Ménusi kerület. Jó termés remélhető, ám-bár július közepén a fakó rothadás fellépett.

A bécsi zugtőzsdések ellen. A bécsi tőzsde és a rendőrség követésre méltó szigorral lép föl azok ellen a zugtőzsdések ellen, akik a bécsi pénzpiac jó hírnevét veszélyeztetik. A bécsi gabonátőzsde főtitkári hivatala ma hivatalos közleményben figyelmezteti a tőzsde tagjait, hogy saját érdekében a tőzsde hivatalos helyiségein kívül sem üzleteket ne kössenek, sem pedig üzleti tanácskozásokat ne folytassanak. Ugy a rendőri hivatal, valamint a városi kerületi hivatal intézkedtek, hogy a zugbörzsetek a legszigorubbán üldözzék és mindazokat a kávésokat, vendéglősöket és szállodásokat, kiknek helyiségeiben hasonló célból összejövetelek történnek, azzal büntessék meg, hogy iparjogositványukat megvonják.

Gazdasági munkásházák Balatonfüreden. Balatonfüred község képviselőtestülete, számot vetve azzal, hogy a községben a szőlőművelésre megfelelő munkaerő drága pénzen nem lehet beszerezni, mert a községben évek óta mutatkozó lakáshiány miatt idegen községből munkások oda le nem telepedhetnek, a szükséges munkaerő biztosítását azzal vélte elérhetőnek, hogy munkáslakások építésére tesz kezdő lépéseket. A vármegye melegen támogatta a község törekvését s most Darányi földművelésügyi miniszter értesítette Zala vármegye alispánját, hogy ha a község 75.000 korona törlesztés kölcsön felvételét határozta el: a törvény értelmében a legmesszebbmenő kedvezményeket hajlandó megadni, hogy a balatonfüredi munkáslakások megépítettén, ezzel az ottani munkásviszonyok javíttassanak.

Ujfonógyár Aradon. Aradon — mint onnan benünket értesítene — Ha e f i e János elzászi nagyiparos egy nagyszabású fonógyárat óhajtat létesíteni. Az illető gyárossal folytatott tárgyalások során az aradi hatóság meggyőződött arról, hogy a gyár alapításával a város és környékén nagyobb gazdasági fellendülés várható. Az új gyáralapításhoz a kereskedelemügyi kormány is az iparpártolási törvény által megengedett állami támogatást kilátásba helyezte.

A pozsonyi sörárpavásár, mint már jelentettük, augusztus 15-én nyílik meg. A vásár jó sikerűnek ígérkezik, mert háromezernél több vagon kiváló szép árpa mintáit jelentették be.

A vasárnapi munkaszünet rendezése. A kereskedelmi miniszternek a vasárnapi munkaszünet rendezése tárgyában közölt előadói tervezete országos szerte teljes megaláddal fogadtatott. A verseczi kereskedők már annak idején mozgalmat indítottak abban az irányban, hogy a vasárnapi munkaszünetes napokon a kereskedelmi árusítás déli 12 óráig legyen megengedve, mert a vasárnap délelőtti árusítás igen fontos érdeke és égető szüksége a vidéki kereskedelemnek. A különféle munkások rendszerint vasár-

nap délelőtti szerzik be a kereskedőktől szükségleteiket, mert hétköznapokon egész napokon át úgy a gyári mint a gazdasági munkások el vannak foglalva. A verseczi kereskedők inkább olyan megoldást keresnek az ügynek, hogy valamelyik hétköznap felét tartásuk munkaszünetül, hogy az ország sok ezer kereskedője, különösen a vidékiek, ne károsodjanak azzal, hogy a munkások, bevásárlási idejük hiányozván, a legszűkebb korlátok közé szorítják bevásárlási szükségleteiket.

A gyulavidéki vasut a Máv kezelésében. Annaik idején megemlékeztünk már arról, hogy a magyar királyi államvasutak a gyulavidéki h. é. vasutat állami kezelésbe fogja átvenni. Az átvétel augusztus elsején történt meg a gyulavidéki vasut és az államvasutak kiküldöttjeinek közbenjöttével. Augusztus elsején reggel már a máv. indította meg a vonatokat.

TŐZSDÉK

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTEKTŐZSDE

Gabonátőzsde.

Budapest, augusztus 5.

Az amerikai tőzsdékről ma reggelre egy centig terjedő alacsonyabb jegyzések érkeztek, ennek folytán kedvtelenül és a tegnapi zárlatnál némileg alacsonyabb jegyzésekkel indult meg a mai üzlet a határidőpiacon. A forgalom folyamán, amely különben ma sem öltött nagyobb arányokat, változó volt az irányzat, mi mellett mérsékelt ingadoztak az árfolyamok. Kezdetben az alacsony kezdő árfolyamok mellett jó vételkedv mutatkozott, amint azonban ennek folytán emelkedtek a jegyzések, később a kínálat jutott túlsúlyra, ami egy kis visszafejlődést idézett elő.

A készáru piacon a mai buzaforgalom megfelelő volt, de a kereslet nem volt általános és csak egyes malmok vásároltak. Elkelt 40.000 mm. lanya irányzatnál 10 fillérrel olcsóbb áron. Rozs 5 fillérrel olcsóbb, zab és tengeri változatlan.

A készáru piacon elkelt:

Buza: Tiszavidéki: 1500 mm. 81 kg. 23.60 korona, 300 mm. 81 kg. 23.50 korona, felső, 100 mm. 80 kg. 23.50 korona, felső, 500 mm. 80.5 kg. 23.70 korona, 200 mm. 80.5 kg. 23.70 korona, 100 mm. 80 kg. 23.65 korona, 200 mm. 80 kg. 23.65 korona, 200 mm. 80 kg. 22.50 korona, üszkös, 800 mm. 80 kg. 23.45 korona, 2700 mm. 80 kg. 23.40 korona, 100 mm. 80 kg. 23.60 korona, 100 mm. 81.5 kg. 23.60 korona, 150 mm. 80 kg. 23.55 korona, 100 mm. 79.5 kg. 23.25 korona, 100 mm. 79 kg. 23.40 korona, 100 mm. 79 kg. 23.45 korona, 500 mm. 79.2 kg. 23.20 korona, felső, 800 mm. 78.8 kg. 23.— korona, 100 mm. 78.5 kg. 23.40 korona, 100 mm. 78.5 kg. 23.40 korona, 100 mm. 78 kg. 23.25 korona, 100 mm. 76.5 kg. 22.75 korona. Pestvidéki: 100 mm. 79 kg. 23.20 korona, 100 mm. 78 kg. 23.20 korona, 100 mm. 77 kg. 23.20 korona, 100 mm. 79 kg. 22.80 korona, 100 mm. 78.5 kg. 23.— korona, 300 mm. 79 kg. 23.20 korona, 1000 mm. 77.5 kg. 21.50 korona, üszkös. Fejérmegyei: 100 mm. 78 kg. 23.20 korona. Bácsági: 500 mm. 80 kg. 23.50 korona, 100 mm. 80 kg. 23.40 korona, 500 mm. 81 kg. 23.40 korona, 100 mm. 79 kg. 23.40 korona, 1000 mm. 80 kg. 23.— korona, hibás, 200 mm. 79.5 kg. 23.45 korona, 200 mm. 79.5 kg. 23.50 korona, 500 mm. 79 kg. 23.20 korona, 100 mm. 79 kg. 23.20 korona, 500 mm. 79 kg. 23.20 korona, 100 mm. 79.5 kg. 23.40 korona, 600 mm. 79 kg. 23.— korona, 1000 mm. 78.5 kg. 23.10 korona, 200 mm. 78 kg. 23.20 korona. T.-Bácsági: 1400 mm. 80 kg. 23.30 korona. D.-Földvári: 3000 mm. 78 kg. 23.15 korona. Felsőmagyarországi: 100 mm. 80 kg. 22.80 korona, 100 mm. 79 kg. 22.70 korona. Bácskai: 100 mm. 80 kg. 23.50 korona, 100 mm. 79 kg. 23.40 korona, 100 mm. 79 kg. 23.30 korona. Szerémségi: 300 mm. 79 kg. 23.25 korona, 100 mm. 80 kg. 23.25 korona, 100 mm. 78 kg. 23.25 korona, 100 mm. 79 kg. 23.— korona, 300 mm. 79 kg. 23.— korona, 300 mm. 77.5 kg. 22.40 korona. Rozs: 500 mm. 18.80 korona, 300 mm. 18.60 korona, 400 mm. 18.60 korona, 200 mm. 18.50 korona, 1000 mm. 18.65 korona, mind kpf., par. Zab: 100 mm. 16.80 korona, 200 mm. 16.80 korona, 150 mm. 16.40 korona, 100 mm. 16.60 korona, 200 mm. 16.50 korona, 200 mm. 16.40 korona, 200 mm. 16.40 korona, 200 mm. 16.40 korona, 200 mm. 16.70 korona, mind kpf. Az árák 100 kg.-kint koronákban értendők.

A határidőpiacon kötött:

Déllelőtt:
Előfordult kötések (50 kg.-knt):
 Buza 1908. októberre 11.20, 11.19 11.24, 11.17.
 Buza 1909. áprilisra 11.60, 11.56.
 Rozs 1908. októberre 9.37, 9.38, 9.29.
 Zab 1908. októberre 8.24, 8.25, 8.22.
 Tengeri augusztusra 0., 0.
 Tengeri 1909. májusra 7.28, 7.30, 7.26.

1 óra 30 perczkor zárulnak:

1908. októberi buza	11.16-11.17
1909. áprilisi buza	11.54-11.55
1908. októberi rozs	9.39-9.40
1908. októberi zab	8.21-8.22
1908. júliusi tengeri	7.63-7.64
1909. májusi tengeri	7.27-7.28

Budapesti gabonaforgalom.

1908. augusztus 4-től augusztus 5-ig.

	Érkezett:	Elszállított:
Buza	28673	—
Rozs	2128	1222
Arpa	719	4609
Zab	1313	817
Tengeri	126	3587
Liszt	105	13767
Korpa	100	4320

Értéktőzsde.

Az értéktőzsdén ma is kifejezetten szilárd volt az irányzat, de megint csak a két hitelrészvény felé fordult az érdeklődés, amelyek mérsékelten tovább javították az árfolyamukat, míg a többi értékek, az Államvasutak sem kivéve, meglehetősen el voltak hanyagolva. Az üsztőznés, úgy mint az utóbbi napokban mindig, ma is Bécs felől jött, ahol úgy látszik, a két hitelrészvényt tökéreos kezék vásárolják.

A déli tőzsde javult berlini jelentések nyomán barátságos hangulattal nyílt meg. Az üzlet folyamán azonban bécsi eladásokra az irányzat elgyengült és a forgalomba került értékek árfolyamai mérsékelt üzlet mellett némileg csökkentek.

A tegnapi zárathoz viszonyítva az Osztrák hitel 1.75 koronával, a Magyar hitel 2.25 koronával javult, az Államvasut ellenben fél koronával gyengült.

Forgalomba került: Osztrák hitel 627.50-629.- 628.25 koronán, Magyar hitel 741.- 742.50-742.25 koronán, Államvasut 692.- koronán, Leszámitolóbank 470.- 470.50-470.- koronán, Jelzálog 432.50.- 432.- koronán, Városi villamos vasut 261.75 koronán, Közuti 536.50-537.- 536.50 koronán, Hazai bank 276.50 koronán, Danubius 227.- koronán.

Előtőzsde.

Előtőzsde szilárd.
 Kötötték: Osztrák hitelrészvény 627.50-628.75 Magyar hitelrészvény 741.- 742.50 Rimamurányi vas-
 mü 557.75-558.- Magyar leszámitoló-bank 470.-
 Jelzálogbank 432.50. Közuti vaspálya 536.50-537.-
 Városi villamos vasut 261.75.

Déli tőzsde.

Déli tőzsde gyengült.
 Kötötték: Osztrák hitelrészvény 629.- 628.-
 Magyar hitelrészvény 743.- 742.- Osztrák-magyar
 államvasut 692.75. Rimamurányi vasmű 558.50-558.-
 Magyar leszámitoló-bank 470.50-469.50 Jelzálogbank
 432.50-431.50. Városi villamos vasut 262.- 261.50.
 Erzsébet kir. szanatórium-sorsjegy 7.35-7.40. Keres-
 kedelmi bank 3335.- Fővárosi takarékpénztár 2140.-
 Drasche-féle téglagyár 447.- 448.-

Prálim-üzlet: A díjbiztosításokért fizettek: Osz-
 trák hitelrészvényekért holnapra 4-5 K, 8 napra 8-
 10.- K, 1908. augusztus hó végére 24-26 K.

Utőtőzsde.

Utőtőzsde szilárd. Kötötték: Osztrák hitelrészvény
 627.75-630.- 629.50. Magyar hitelrészvény 742.25-
 742.50-742.25. Leszámitoló-bank 470.- koronán.

BÉCSI GABONATŐZSDE.

Bécs, augusztus 5. (Saját tudósítónk jelentése.)
 Az itteni piacon rozs aránylag gyöngébb lett, de csak 5 fillért veszített, buza ellenben változatlan maradt, de úgy ebben, mint rozsban is csak nagyon jelentéktelen volt az üzlet. A konzum szigorúan tartózkodott a vásárlástól. Tengeriben és zabban változatlan árak mellett mindössze néhány jelentéktelen kötés fordult elő. Az export némi csekély tételeket vásárolt árpában teljes árak mellett, nagyobb üzlet azonban részint a magas árak miatt, részint csekély kínálat következtében nem fejlődhetett ki. Az északamerikai piacok valamivel gyöngültek, Liverpool és Páris ellenben szilárd irányzatot jelentett.

Jegyezett buza: új tiszavidéki 12.15-12.50 ko-
 rona, marosi 11.90-12.25 kor., bánáti 11.90-12.25
 korona, tótfelvidéki és csepeli régi 11.70-12.10
 korona, új ————— korona, új déli vasuti
 11.75-12.10, marchfeldi 11.75-12.10 korona.

Uj-rozs: tótfelvidéki 9.80-10.05 korona
 csepeli 9.75-10.- kor., pestmegyei 9.80-10.05
 déli vasuti 9.75-10.- korona, különféle magyar
 9.75-10.- kor., osztrák 9.85-10.05 korona.

Arpa: morvaországi 9.20-10.90 kor., march-
 feldi ————— kor., bécsvidéki ————— kor.,
 tótfelvidéki 8.30-10.40 kor., csepeli ————— kor.,
 győri ————— kor., déli vasuti ————— kor.,
 tiszavidéki ————— kor., takarmány 7.40-7.70.

Magyar tengeri: régi 8.10-8.30, új —————
 ————— korona, cinquantin 8.60-8.90, új —————
 korona.

Magyar zab: selejtes ————— kor., közepes
 8.50-9.- korona, elsőrendű 8.95-9.30 kor.,
 válogatott ————— korona, cseh-morvaországi
 és alsóausztriai 8.45-8.70 korona.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE.

Bécs, augusztus 5. A mai előtőzsde — tekintettel a jobb törökországi hírekre és a külföldi tőzsdékről érkezett szilárdabb jelentésekre, barátságosabb irányzattal indult. Bankértékek szilárdak voltak, különösen a két hitelrészvény javult. A déli tőzsde tartott árfolyamokkal indult. Később az üzlet nagyon elcsön-
 desedett és az árfolyamok mérsékeltlen csökkentek. Berlin szilárd irányzatot jelentett.

11 óraker zárulnak:

Osztrák hitel. 628.25. Magyar hitel. 742.50,
 Länderbank —, Államvasut 692.—
 Elbavölgyi vasut —, Déli vasut 113.75 —
 Alpési bányafürsület 672.25. Rimamurányi 558.—
 Májusi járadék 96.40, Magyar koronajár. 92.85
 Orosz érték 95.45, Török sorsjegy 183.50, Német
 márka 117.43.

1 óraker jegyeztek:

Osztrák hitel 628.25, Magyar hitel 742.—,
 Länderbank 436.—, Unio-bank 538.50, Államvasut
 692.—, Anglo-bank —, Bankverein —,
 Déli vasut 113.75, Gözhajó —, Alpési bányar-
 részvény 672.25. Májusi járadék 96.40, Magyar
 koronajáradék 92.85, Török sorsjegy 183.50, Német
 márka 117.43, Elbavölgyi vasut 453.—, Rima-
 murányi 558.—, Orosz járadék —, Keleti vasu-
 tak —, Skoda —, Magyar jelz. —, Kár-
 páti petroleum —.

Bécs, augusztus 5. (Osztrák értékek zárlata.)
 4-2 százalékos papír-járadék 96.35, 4 százalékos
 osztrák arany járadék 115.75, 1860-as sorsjegy
 150.50, Osztrák hitelsorsjegy 472.—, Angol osztrák
 bankrészvény 294.—, Bécsi Bankverein 519.90,
 Osztrák-magyar bank 1734.— Déli vasut 112.75
 Dunagőzhajózási társ. 1000.— Dohány rész. 396.50
 Cs. k. arany (vert) 11.34 Német bankv. 117.45 Osztr.
 Lloyd 401.— 4.2 száz. ezüst. jár 96.70-99.15, Osztr.
 koronajáradék 96.55, 1864-es sorsjegy 260.50, Osz-
 trák hitelintézeti részvény 627.—, Union-Bank
 539.—, Osztrák Länderbank 435.90, Osztrák-ma-
 gyar államvasut 691.—, Elbavölgyi vasut 451.50,
 Alpési részvény 680.75, 20 frankos 19.06, Lon-
 doni váltóár 239.42, Lipótkohó 432.—, Törökors-
 jegy 183.— Nyugodt.

Bécs, augusztus 5. (Magyar értékek zárlata.)
 4 százalékos arany-járadék 110.80, Tiszai és szeg-
 köcs. sorsjegy 142.50, Magyar hitelbank részvény
 781.—, Magyar leszámitoló és váltó részvény 467.—
 Rimamurányi 556.50, Magyar cukoripar —, Adria
 hajózási részvénytársaság 393.—, Magyar ko-
 ronajáradék 92.80, 4 százalékos magyar földteherm.
 kötv. 93.25, Magyar nyer.-k. sorsjegy 184.—,
 Kassa-Oderbergi vasut részvény —, Magyar jel-
 zálogbank 431.—, Magyar keresk. bank —.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDE.

Berlin, augusztus 5. (Tőzsdejelentés.) A mai ha-
 tározott szilárdság nemcsak a nyugati tőzsdékről
 érkezett barátságos jelentésekkel és magasabb new-
 yorki árjegyzésekkel áll összefüggésben, hanem leg-
 inkább azokkal a terjedelmes fedezésekkel, amelyek
 a maguk részéről viszont a spekuláció vállalkozóbb
 kedvében találják magyarizataikat. Az érdeklődés
 középpontjában bányáértékek állanak, amelyek szá-
 zalékos emelkedéseket tüntetnek fel, továbbá bankok
 és amerikaiak a mellett szintén javultak. Járadékok
 közül hazaiak folytatták tegnap kezdődött emelke-
 dedésüket, de japánok még magasabbra emelkedtek.
 Hajózási értékek szintén szilárdak. Az utolsó órában
 a spekuláció bányáértékekre, bankokra és amerikai
 értékekre szorított, míg egyéb értékek háttérben

voltak. Zárlat szilárd. A készpénzpiac ipari értékei
 tulnyomólag szilárdak. Magánleszámitolási kamatláb
 2⁷/₈, napi pénz 3³/₈%.

Zárlatkor jegyezték: 4-2 százalékos papírjára-
 dék —, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 98.60,
 osztrák hitelrészvény 197.40, Déli vasut 21.60,
 orosz bankjegyek 214.50, 4 százalékos új orosz köl-
 csön —, Disconto Commandit 175.10, Dinamit-
 truszt 164.10, Harpeni 200.15, Unifikált török
 járadék —, 4,2 százalékos ezüst-járadék 96.40,
 4 százalékos magyar aranyjáradék 93.10,
 Magyar koronajáradék —, Osztrák-magyar
 államvasut —, Bécsi váltóár 85.10, Olasz
 járadék —, Alt. villamossági Edison 213.75,
 Gelsenkircheni 193.60, Laurakohó 210.10. Szilárd.

Frankfurt, (Zárlat.) aug. 5. 4-2 százalékos
 papírjáradék —, 4 százalékos osztrák arany-
 járadék 98.70, 4 százalékos magyar aranyjáradék
 —, Osztrák hitelintézeti részvény 197.50, Osztrák-
 magyar államvasut 148.—, Északnyugati vasut
 —, Bustiehradi vasut —, Londoni váltóár
 203.87, Bécsi Bankverein 140.—, Villamos részvény
 141.50, 3 százalékos magyar aranykölcsön 77.50, 4-2
 százalékos ezüstjáradék 99.20, Osztrák koronajára-
 dék 96.60, Magyar koronajáradék 92.95, Osztrák-
 magyar bank 124.50, Déli vasut részvény 21.40,
 Elbavölgyi vasut —, Bécsi váltóár 85.10, Párisi
 váltóár 811.25, Union bankrészvény —, Alpési
 bányarészvény —, Szilárd.

Hamburg, (Zárlat) augusztus 5. 4-2 százalékos
 ezüstjáradék 98.90, 1860. sorsjegy 152.50, Déli vasut
 21.40, 4 százalékos aranyjáradék 98.20, Osztrák
 hitelrészvény 198.10, Osztrák-magyar államvasut
 —, Olasz járadék 104.30, 4 százalékos Magyar
 aranyjáradék 93.10. Szilárd.

London, augusztus 5. Angol consol —.

Páris, aug. 5. (Zárlat.) 3 százalékos Francia
 járadék 96.35, Osztr. aranyjáradék 99.30, Magyar
 aranyjáradék 94.10, 5 százalékos Bolgár kötelez-
 vény 1896. évről 48.30, 4 százalékos Olasz jára-
 dék 103.80, Déli vasut elsőbbségi kötv. 290.—
 5 százalékos marokkói járadék 512.—, 4 százalé-
 kos 1890. Román kölcson —, 4 százalékos
 Kons. amort. román járadék —, 4 százalékos
 Amort. román járadék 1905. 92.90, 5 százalékos
 Orosz járadék 1906. 98.15, 5 száz. Orosz kincstári
 utalvány 1904. 513.—, 4 száz. Szerb járadék 1907.
 —, 4 százalékos spanyol járadék 95.75, 4 száza-
 lékos unifikált török jár. 92.15, Török sorsjegy
 170.—, Török dohányrészvénye 417.—, Osztrák föld-
 hitelintézet 1120, Osztr. Länderbank 468.—, Ma-
 gyar Jelzálogbank —, Banque de Paris 1455,
 Banque Ottomane 673.—, Osztr. magyar állam-
 vasut 740, Déli vasut 120.—, Meridional vasut 663,
 Keleti vasutak —, Waggon Lits —, Hartmann
 gépgyár 543.—, Rio Tinto 17.36, Sucrerie d'Egypte
 30.—, Tula 236.—, Thomson Houston —, Urikányi
 köszén 154, Chartered 20.75, De Beers 284.—, East
 Rand 105.50, Jagersfontein 91.75, Transvaal Consols
 —, Transvaal Land Company 52.50, Váltó Am-
 sterdamra (rövid) 208.—, Váltó német piacokra
 (rövid) 123.18, Váltó Bécsre (rövid) 104.87, Váltó
 Belgiumra (rövid) 1/8. Olasz aranyváltó (rövid)
 1/8, Váltó Svájcra (rövid) 1/8. Csek Londonra 251.35,
 Magánkamatláb 1¹/₈. Bányadt.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK.

Vásáresarnok.

1908. augusztus 4-én.

Dinnye tekintélyes mennyiségben került a
 piacra és változatlan árak mellett értékesült. Korai
 szőlőből az érett chasselas madelaine keresett, az
 éretlen áru azonban alig helyezhető el. A szőlő
 árak már most is jóval olcsóbbak, mint más éveke-
 ben ilyenkor. Szép nagy ringló elég jól helyez-
 hető el, zöld, apró áru azonban teljesen eladha-
 tatlan. Nyári almában az üzlet igen vontatott. Fi-
 nomabb fajkörte kellemes irányzat mellett kielégítő
 elhelyezésre talál. Vaj lanyha. Korai burgonya
 csendes. Káposzta elég élénk. Tojásiüzletünk re-
 dukált árak és csekély helyi szükséglet mellett
 igen csendes.

Mai árak:

Husneműk: Helybeli marhahus hátulja 128 —
 136 K, eleje 108-112 K, vidéki borju, bőrbőn
 hosszan mérve súlylevonás nélkül 70-80 K,
 helybeli borjúhús 84-96 K, sertésus szalon-
 nával 130-132 K, lehozott sertés 140-144 K,
 szalonna friss 128-132 K, szalonna sózott 116-
 120 K, szalonna füstölt 128-132 K, olvasztani
 való 124-132 K, háj 144-152 K, sertészsír
 136-140 K, mind métermázsánként. Füstöltus
 (vidéki) kg.-ja 1.30-2.00 K, hazai sonka 1.70-
 2.- K, szalámi magyar 3.20-3.40 K, nyári szalámi
 1.20-1.40 K.

Vad: Óz 1.60-1.80 K, szarvas —.70 —.80 K,
 dánvad —, vaddisznó —, K kg.-ként
 egészben, nyul nagy — K, nyul sültő —
 — K, togyoly — K, fácán — K

Csüt
 szalonk
 kötege
 Ba
 2.- K,
 2.60-3
 Vágott
 —160
 Pulárd
 Zö
 8.— 8
 — K,
 petrezs
 12. 13
 hagyma
 100 kg
 K, leve
 K, kife
 —
 24.— K
 K, ecce
 Gy
 Alma
 ranett,
 másod
 8-12
 rendű
 Fontos
 K, turk
 Veressz
 Ve
 monkér
 Te
 K, il.
 1.70 K
 lódi er
 san sz
 To
 71-72
 Buda
 Hizott s
 héz (pá
 fillér K
 tisza
 fehér
 pestv
 bász
 " "
 bász
 " "
 " "
 " "
 Rozs
 " "
 " "
 Arpa
 " "
 Zab
 " "
 Tenge
 Repoz
 B
 Dunánt
 Felsőm
 Nyírség
 Erdély
 —án ag
 Pesti...
 Külö
 termé
 diaszt
 szalonn
 " "
 " "
 szilva k
 " "
 " "
 " "
 szilvaiz
 herema
 " "
 " "

szalonka ———. K, darabonként. Fenyvesmadár kötegye ———.

Baromfielők: Elő rántani való csirke 1.40—2.— K, sütni való 2.60—2.80 K, kacsza sovány 2.60—3.40 K, kacsza hizott 4.—5.— K, liba fiatal ———. K, lud hizott 10.—16.— K, tyúk ———. K, pulyka ———. K páronként. Vágott: szépen tisztított baromfi: hizott lud 1.40—1.60 K, hizott ruca ———. K, hizott pulyka ———. K, levestyúk 1.90—2.40 K kg.-ként, Pulárd ——— darabonként.

Zöldségfélék: Burgonya (vaggonáru) sárga 8.—8.20 K, rózsza uj 6.90—7.— K, fehér ———. K, kifli ———. K, sárgarépa 5.—12.— K, petrezselyem 5.—12.— K, vöröshagyma makói 12.—13.— K, közönséges hazai ———. K, fokhagyma 22.—28.— K, káposzta ———. K 100 kg.-ként. Burgonya, uj ———. K, kalarábé ———. fill, spárga solo K, közép ———. K, leves — f kg.-ként. Zöldbab hüvelyes 24—30 K, kifejtett ———. K, zöldborsó hüvelyes ———. K, kifejtett ———. K. Paradicsom 18.—24.— K 100 kg.-ként. Uborka salátának 2.—5.— K, ecetbe —.50—1.— K 100 darabonként.

Gyümölcsfélék: Szőlő —.50—.60 fillér kg.-ként Alma válogatott elsőrendű áru (aranyarpen ranett, Jonathan, Törökbalint, batul stb.) ———. K, másodrendű 16—18 K., harmadrendű apró áru 8—12 K. Körte elsőrendű 32—50 K, másodrendű 14—32 K, dió I. ———. K, II. ———. K. Fontos (rétes) alma ———. K. Görögdió 5—8 K, turkestan és cantalup 10—20 K 100 kg.-ként. Veresszilva 6—10 K ringló 12—20 K 100 kg.-ként.

Vegyésárak: Méz —.60—.96 K kilogrammonként.

Tejtermékek: Teavaj (centrifugált) I. 2.—2.30 K, II. ———. K, főzővaj (köptült) 1.50—1.70 K, tehénturó 12—20 K, kilogr.-ként. Valódi erdélyi juhturó és munkásturó igen jutányosan szállíthatunk.

Tojás: bácskai 72—74 K, erdélyi apróbb áru 71—72 K.

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest—Kőbánya.

Budapest, augusztus 5-én. (Hivatalos tudósítás), Hizott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felül) ——— fillér Közép (páronként 300—400 kilogramm

terjedő sulyban) ——— fillér. Fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli sulyban) 129—130 fillér. Fiatal közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő sulyban) 130—131 fillér. Könyvt (páronként 250 kgr-ig) 133—137 fillér. Szerbiai nehéz (páronként 260 kg fölül sulyban) ——— fillérig, közép (páronként 240—260 kilogramm sulyban) ——— fillérig.

Sertéslétszám 1908. évi augusztus 3. napján volt készlet 38150 drb., 1908. augusztus 4-én felhajtott 124 darab, 1908. augusztus 4-én elszállított 305 darab, 1908 augusztus 5. napjára maradt készletben 37877 drb. A hizott sertésüzlet irányzata: változatlan.

Sertéskonsumvásár.

Budapest, aug. 5. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 58 darab sertés, 32 darab süldő, — darab malacz. Pótfelhajtás — drb sertés, — drb süldő — malacz. Mai napi felhajtás 726 darab sertés, 17 darab süldő, 10 darab malacz, összesen 784 darab sertés, 49 darab süldő, 10 darab malacz. Eladatott 601 darab sertés, 22 darab süldő, — darab malacz. Eladatlanul visszamaradt 183 drb sertés, 27 darab süldő, 10 drb malacz. Mai árak: Zsirsertés öreg elsőrendű 350 kg-on felül ételsulyban 106—110 fillér, ételsulylevonással — fillér. II. rendű 280 kg-tól 350 kgr-ig, 100—102 fillér, ételsulylevonással — fillér, fiatal nehéz, 300 kg-on felül — fillérig, ételsulylevonással 134—136 fillérig; fiatal közép 220 kg-tól 300 kg-ig — fillér, ételsulylevonással 136—138 fillérig, könnyű 220 kg-ig — fillér, ételsulylevonással 136—138 fillér. Hussertés, nehéz 300 kilogrammon felül — könnyű 140—300 kgr-ig — fillérig, ételsulylevonással — fillérig. Belföldi süldő 96—108 fillérig, horvát süldő — fillér Malacz — fillérig. — (Arak minden levonás nélkül kilogrammonként, elősulyban értendő.) A vásár irányzata közepes. Az árak változatlanok.

Felelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS

Kiadótalajdonos

A Magyar Újságkiadó Részvénytársaság

Igazgató: ERDŐS ARMAND.

VIZÁLLAS.

Table with columns for location (Inn, Duna, Horva, Vág, Kába, Dráva, Mura, Száva, Szamos, Kraszna, Latorca, Laboreca, U g) and price per meter (méter) for August 5 and August 4.

Asi az Odol... minden nap használja, az a tudomány mai állása szerint a legjobb fog- és szádpótlást gyakorolja.

Table with columns for Buza (tiszavidéki, fehérmogyai, pestvidéki, bánágyi, bácskai) and prices for 100 kg and 1000 kg.

Table with columns for Egyéb gabonaneműek (Rozs, Árpa, Zab, Tengeri magy., Repeze) and prices for 100 kg and 1000 kg.

Table with columns for Burgonya (Dunántúli, Felsőmagyarországi, Nyírségi, Erdélyi, Bánágyi, Pesti) and prices for Fehér, Rozsa, sárga, and Koronátölt-koronákig.

Table with columns for Különféle termények (diagnózsir, szalonka, szilva készáru, heremag) and prices for Faj and Koronánként.

Table with columns for Államadósság közkölcsonők (Magyar aranyáradek, All.köb. Vaskapu celjar, Horv.-szlav. reg.-kari, M. földleherment, Horv.-szlav. 4%, Horv.-szlav. jelez. földköt, Konv. osztr. adom.korona, Egyes. osztr. ár. papir, Osztrák aranyáradek, áll.-sors 1860, 1000 K, 1860-beli 200 K, 1861-beli 200 K, Bosz.-herc. orsz. k. 1895, vasúti 1898, 1902, Bpest. sz. kes.-löv. kölc. 4%, Bpest. szekes.-löv. kölc. 4%, Orosz államkölcsön aug. 7.5%) and prices for Pénz and Áru.

Table with columns for Záloglevelek, Elsőségek (Belvár. tkpt. r.-t., Egyesült. löv. takpt., korona ért., Kiebírt. orsz. földh. 34 év, 50% evre, M. agrár-jár. b. szőlőköt, zaloglevél kölc., M. áll. tkpt. r.-t., 65 évre, 65 évre 4%, Magy. földhitelt. 41 évre, 50 évre 4%, 65 évre 3 1/2%, szab. és talajjav. 4%, M. jelz. nitob. frt.-ban 4%, ugyaznak 50 évre 4 1/2%, forint értékben 4%, 50 évre kor. é. 4%, közs. kötv. 50 évre 4 1/2%, ugyaznak 50 évre 4%, 60 év 100 frank 3 1/2%, nyer. kötv. lit. é. 4%, osztr. felülb. 4%, nyer. kötv. kor. é. 3%, M. lezársz. pztitk 50 évre 4%, M. tkpt. közp. jelz. 4 1/2%, közs. kötv. 60 évre 4 1/2%, közs. kötv. 70 évre 4 1/2%, Orosz. közp. hitelsz. kötv. 4%, Bpest.-szil. bank 50 évre 4%, P. hazai. tkp. közs. kötv. 4%, frt. é. 4%, 100 K b. é. nyitók, Pesti m. keresk. bank 4 1/2%, K. é. 4%, közs. kötv. vt. 110 frt 4 1/2%, közs. kötv. vt. 105 k. 4%, Adria tengerhajóz. r.-t. 4 1/2%, Bpesti közaut. vaspálya —, Déli vasút 100 marka ért. 4%) and prices for Pénz and Áru.

Table with columns for Takarékpénztárak (Belvárosi takarékpénztár, Budapest-Erzsébetvárosi tak., Budapest-Lipótvárosi bank r.t., Bpesti tak. soroz. zálogk. r.-t., Egyesült pesti fővárosi tkp., Magy. áll. takarékpénzt., Magy. orsz. központi takpt., Pesti hazai első takarékpénzt.) and prices for Pénz and Áru.

Table with columns for Bankok részvényei (Angol-osztrák bank, Budapesti bankgyűjtő-t., Első magyar iparbank, Fiumei hitelbank, Bpesti piros és pénztár egylet, Hazai bank aug. k., Hermes magy. áll. váltóüzlet, Magy. agr. és jár. b.r.-t. 5%, M. hitelbank aug. k., M. jelzáloghitelb. aug. k., Magy. kereskedelmi r.-t. 5%, Magy. k. sz. osztálysorsj., M. lez.-és pénzv.-bank 5%, M. pénzüm. k. p. h. b. r.-t., M. tkp. közp. jelz.-ja 5%, Magyar telephit. és par. bank, Osztrák hiteltit. aug. v. 5%, Osztrák-magyar bank, Pesti m. keresk. bank, Unionbank) and prices for Pénz and Áru.

Table with columns for Biztosító társaságok (Első magyar áll. biztosító, Fonciere pesti bizt. int., Magy. jég-és viszontb., Nemzeti baleset biztosító, Pannónia viszontbizt. intézet) and prices for Pénz and Áru.

Table with columns for Gőzmalmak (Concordia, Első budapesti, Erzsébet, Lajza, Pesti malmok és sütők, Pesti Viktoria) and prices for Pénz and Áru.

Table with columns for Különféle vállalatok (Bpest-szil.-lőrinczi teglgyár, Egyes. tégl-és cseménygy., Esztrák. egy. közb.-bánya, Felsőm. banya és kohóüzem, Kőbányai gőztéglyagy., Köszvényes és teglgyár, Lechner rakosi teglgyár, Magyar asztali r.-t., Magyaráll. közb.-b. r.-t., Magyar kerámia gyár, Salgótarjáni közbánya) and prices for Pénz and Áru.

A levél.

— Aztán írjon, hisz tudja, magától egy betű írás is boldoggá tesz.

Ennyi az egész, amit az utra kész asszonynak imádója elrebegett.

— Peszre, hogy írók. Szegény fiu, hogy szeret! És mégis mennyit kínoztam az utóbbi napokban. Te vigyázatlan férfi, miért esdekelsz ilyen kegyért? Hisz gyáva vagy. Tudom, hogy te írod az első levelet! Alig, hogy az asszony czéjához jut, máris ott találja leveledet, amelyet te, alig hogy a vonat a Perronról kibogott, és sietve irtál meg. Rendszerint akkor jut kezeihez, amikor vagy a strandra készülsz, reggelihez vagy ebédhez, avagy tenisz-partihoz öltözködött át. Élvezetes pillanatot szerezhetnél magadnak, ha meghallanád, amikor firtelés közben odaveti bámulójának:

— Ezt attól a szegény izétől kaptam.

A szegény szót gyengéd hangsúlylyal fogja kiéneki, hogy látszatát kelte annak, hogy kedvel téged.

Te szegény halandó ezalatt várod a választ türelmetlenül, idegesen, mintha az egész életed tetted volna fel a levélre.

Gondoltál arra valaha is, hogy mit jelent egy asszonynak levelet írni? Bizonyára azt hiszed, hogy az oly egyszerű dolog. Pedig milyen nagy tévedés ez! Csak nem fogja szived bálványá előttd feltárni szíved? Hiszen gondolatait nagyobb titokban tartja, mint a toilette-titkait. Légy egész nyugodt, ha levelet kapsz, nem lesz abban semmi, ami a távollevő gondolatmenetét, szokásait, terveit, irántad való érzelmeit megvilágítaná, sőt lehetőleg még azt is titokban tartja, hogy hol írta a levelet. Természetes, hogy kiránduláskor, amikor többen látják, dobja a levél-szekrénybe. Miért? Csak ösztönszerűleg, hogy azután alkalomadtán, ha netán rá kerülne a sor, védekezhessek.

Te beleöntötted leveledbe egész lényed, ő pedig mindenkor tartózkodó hangon fog írni. Az asszonyok régi tulajdonsága, hogy levelezéseit, ha nem is aláírják, de legalább fátyolnak használhassa. És mégis, az asszony levele mindig azt fogja kifejezni, amit titokban akart tartani.

A férfi, aki ismeri asszonyának természetét, szokásait, sohasem nézi azt, ami a levélben foglaltatik, hanem, hogy hölgye miért írta azt. Az asszonyok levele akkor van a legnagyobb meggyőződés hangján írva, ha el akarja trelni figyelmedet az igazságról. Ha felzaklatott idegeiről panaszkodik, vagy érzelmeit hangsúlyozza, akkor csak azt akarja tudtadra adni, hogy most a legnyugodtabb. Ha valamit leplezni kell, légy egész nyugodt, a levél hangja a leggyengédebb lesz. Ha nem fél, akkor a levél hangja fenyegető és követelő.

Mindez szabály, azonban egy nagy baja mégis van, nem vehetjük soha sem hasznát. Ha a szívünk bálványától, az imárott asszonytól levelet hoz a posta, de hogy is elemezzük, hogy mi lehetne benne, csak azt olvassuk ki belőle, ami nekünk kedves, amit mi szeretnénk, hogy benne legyen. A levél mindig olyan hatással van ránk, amilyenek mi éppen akarjuk. Mit használ az a halálra szánt embernek,

hogy a mikor chloroformot szív be, nagy páthoszszal kiált fel:

— Ez chloroform! — Hisz azért mégis csak örök álmokra hajthatja fáradt fejét!

Tulajdonképpen mire is jó ez az egész teória? hogy megrövidítem neked a türelmetlen várakozás keserves perceit! Ugy-e mily szépen elmúlt az idő. Látod? Éppen most jön ő! Na, ne ijedj meg, csak a levélhordó jön. Hozza a rég várt levelet! Rohani eléje, szakítsd fel a borítékot és rezzenj meg tartalmától! Wertherrel együtt mondom neked, hogy nincs más illúzió, mint a szerencse. A többi az semmi.

Marcel Prévost.

IDŐJÁRÁS:

A meteorológiai központi intézet távirali jelentése. 1908. augusztus 5-én reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban az idő változékony jellegét megtartotta. Eső az északi és keleti határmezsgyében esett és itt-ott erős szél keletkezett. A hőmérséklet ma reggelre emelkedett és maximuma: Verseczen 32 C°, minimuma: Tátrafüreden 4 C° volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Melegebb idő várható elvéve zivataros esőkkel.

Allomás	Levegőtér magasság +	A hőmérséklet Celsius szerint	Szélirány és erője	Felhőzet	Csapadék mm		Hőmérséklet	
					mm	mm	max.	min.
A-Szatmá	62.1	12.0	NW	2	4	2	17	9
Ungvár	60.8	14.2	NW	2	1	7	17	11
Késmárk	61.5	10.7	E	1	0	1	17	0
Losonc	61.3	14.7	W	3	0	1	21	11
Ógyalla	61.3	16.6	NW	1	0	0	21	15
Budapest	61.7	18.0	NW	2	0	ny	22	12
Hérvény	62.0	16.3	NW	1	0	ny	24	12
Keszthely	62.6	17.4	NW	1	0	ny	24	12
Pécs	61.9	16.1	NW	0	0	ny	26	14
Zágráb	62.4	18.7	NW	0	0	ny	26	14
Plum	61.5	18.6	NW	1	0	ny	24	14
Szeged	61.1	18.4	NW	1	4	ny	24	16
Temesvár	60.8	18.0	SE	3	0	ny	24	16
Nagyvárad	61.9	15.2	NW	1	1	ny	24	18
Kolozsvár	60.9	15.2	NNW	1	0	ny	20	18
Nagyzeben	—	—	—	—	—	—	—	—
Szatmár	—	12.0	N	3	0	ny	23	8
Arad	—	11.2	N	3	0	ny	15	12
Solymos	—	11.8	N	3	0	ny	15	12
Komárom	—	18.4	NW	1	1	ny	21	11
Magyaróvár	—	17.2	NW	1	2	ny	21	13
Sopron	—	19.0	NW	1	0	ny	18	11
Keszik	—	19.8	NW	1	0	ny	23	15
Cirkvenca	—	15.3	E	1	0	ny	25	9
Debrecen	—	—	—	—	—	—	—	—
Köcskőmet	—	15.0	W	2	0	ny	22	12
Oroszáza	—	18.3	NW	3	1	ny	24	10
Arad	—	17.5	W	2	4	ny	20	14
Zsombolya	—	18.2	SE	1	3	ny	22	13
Versec	—	—	—	—	—	—	—	—
Orsova	—	16.7	SE	1	1	ny	27	18

Kivonat a hivatalos lapból.

— Augustus 5. —

Kinevezések. A pozsonyi ítélőtábla elnöke Honheiser Sándor díjtalan joggyakornokot a pozsonyi ítélőtábla területére díjas joggyakornokká; a pozsonyi pénzügyigazgatóság Czeller Vilmos budapesti lakost a galántai adóhivatalhoz segélydíjas adóhivatali gyakornokká; a marosvásárhelyi törvényszék elnöke Kristóf Ferencz marosvásárhelyi ítélőtáblai napidíjas szolgát, a felügyelete alatt álló marosvásárhelyi járásbíróshoz, III. oszt. hivataloszállgávé nevezte ki.

Áthelyezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Klima Lajos budapesti X. kerületi tisztviselői teleti állami főgimnáziumi rendes tanárt az újpesti állami főgimnáziumhoz; a marosvásárhelyi törvényes elnöke Lőrinczi András gyergyószentmiklós járásbírósi hivataloszállgát a marosvásárhelyi törvényszékhez helyezte át.

Névmagyarosítások. A belügyminiszter Szcdl-majer Antal budapesti lakos Szénásra, Rosenzweig Salamon wien lakos, valamint Egon és Mártha nevű kiskorú gyermekei Radóra, Deutelbaum Adolf budapesti lakos Kovácsra, Blum Imre budapesti lakos Bokorra és Steiner Béla budapesti lakos családi nevének Kövesire kért átváltoztatását megengedte.

Pályázatok. Pozsony városánál III. oszt. mérnök, a gyulai pénzügyigazgatóságnál pénzügyi titkári, az aranyosmaróti adóhivatalnál adóosztályi állásra 2 hét; — Baranya vármegye törvényhatóságánál két központi irnoki, a mezőcsáti járásbíróshoz irnoki, a kamarakerdői nyaralótelepen (Csongrád várm.) postai ügynoki és a tahi járásbíróshoz szolgai állásra 4 hét alatt lehet beadni a pályázati kérvényeket.

EGYETERTÉS

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: **FAJOR MATYÁS**

Órajavítás 1 korona.

Pótlandó új részeken kívül. Zsebórajveg, mutató 10 kr.

Ferenc-körut 44.

Schwimmer Albert órásmester.

Nyitva este 9 óráig. Nyitva este 9 óráig.

Elektrotechnikai Szakiskola.

Laboratóriummal és tanulmányi helyekkel egybekötve. Szakiskola a teljes elektrotechnika és géptan számára.

Pozsony, Vallom-utca 14. sz.

Folyó évi szeptember 3-8 között vannak a beiratkozások az I. időszakba, oly tanulóknak számára, kik

Elektrikusoknak (gyári hivatalnokok stb.)

akarják magukat egy elméletileg, mint gyakorlatilag (2 év. folyam alatt) kiképeztetni. — Felveletkor: 14-től 24 évig. Képzettség: 3-4 közép vagy polgári iskola, kereskedelmi vagy ipariskola. Az elektromos erő állandóan növekedő alkalmazása erős világi és világiági célokra, továbbá a kémiai gyárakban stb. stb. a t. szűkítő (gyármunka) nézőpontjából a tanulóknak (gyármunkák) fennnevezett intézetbe való beiratkozása által azon ép oly szűk, mint reményteljes pályára küldeni, jelentkezni minden nap lehet. Az intézet internátussal egybe van kötve. Kívánatra az igazgatóság prospektust küld és kérdőközlésekre postafordulattal felel.

Az igazgatóság.

Rendkívül olcsó és kényelmes hajójáratok Budapest, Vác és Nagymaros között.

Az Első cs. kir. szab. Dunagőzhajózási - Társaság közli, hogy kedvező időjárás esetén f. é. augusztus hó 9-én azaz vasárnap rendkívül olcsó és kényelmes kirándulási hajójáratokat tart fenn Budapest—Vác—Nagymaros között

Indulás Bpest-Petőfi-térről	8:00 órakor de. és 2:30 órakor du
» Bathányi-térről	8:05 » » 2:35 » »
» O-Budáról	8:20 » » 2:50 » »
Érkezés Vácra	10:00 » » 4:20 » »
» Nagymarosra	11:00 » » 5:30 » »
Ind. vissza Nagymarosról	11:30 » » 8:00 » este
» Vácra	12:15 » déli » 8:45 » »
Érkezés Bpest-Óbudára	1:10 » du. » 9:40 » »
» Bathányi-térről	1:20 » » 9:55 » »
» Petőfi-térről	1:30 » » 10:00 » »

Ezen járatok rendkívül mérsékelt menetdíjai a következők: Budapestről-Vácra vagy megfordítva

I. hely 40 fillér, II. hely 30 fillér
 Budapestről Nagymarosra vagy megfordítva
 I. hely 1 korona, II. hely 70 fillér.
 Vácra Nagymarosra vagy megfordítva
 I. hely 60 fillér, II. hely 40 fillér.

Négy és tíz év közötti gyermekek félárón, katonatisztek és katonai hivatalnokok az I. osztályon félárón, katonák (logénység) a II. osztályon félárón a m. kir. állami és udvari hivatalnokok a szabályos irnoki igazolvány alapján az I. osztályon a II. osztályú jeggyel utazhatnak. Azonkívül az utazó közönség kényelmére való tekintettel olcsó menet- és térítvények adatnak ki és pedig Budapestről Nagymarosra és vissza
 I. hely 150 fill. II. hely 120 fill.

Vácra Nagymarosra és vissza
 I. hely 90 fillér, II. hely 75 fillér.

Fenti járatok alkalmával egy nagy s minden kényelemmel ellátott termos gőzhajó közlekedik, melyen a közönség első elől is védve van. A hajón jó vendéglő van polgári árákkal s pontos kiszolgálással. Nagymaros és Visegrád között csavargózás közlekedik, melynek állomása Nagymaroson közvetlenül a hajó kikötőhelye felett van. Ha e járatokat bármily okból abban kellene hagyni, úgy erről a társulat idejekorán hírdetést fog közzé tenni.

Budapest, 1908. A forgalmi igazgatóság.

Wagner Manó

tan- és nevelőintézete nyilvánossági joggal.

Az intézet áll: főgymnasium, polgári és elemi iskolából.

Rákospalotán, Budapest mellett.

A nagyméltósága vallás és közoktatásügyi magy. kir. minisztérium az intézet nyilvános főgymnasiumát az érettségi vizsgák tartási jogával ruházta fel és így osztály és érettségi bizonyítványal államérvényesek.

A tanulók lehetnek bennlakók és bejárók. Az intézet egészséges levegőjű út katasztrális holdnyol parkban fekszik. Orvosok véleménye szerint a tanulók kitűnő elátásban részesülnek. Oktatás a legújabb pedagógia szerint.

Értesítővel készséggel szolgál az intézet igazgatósága

Rákospalota

Budapest, mellett posta, távirida és telefon állomás.

Telefon: Rákospalota 10. Telefon: Rákospalota 10.

BERSON ideális gummi-sarok a legjobb a világon! Legnagyobb kényelem! Nyugodt és biztos járás! Ideges és lejtűsoknak jótévő egyedül a BERSON féle gummi-sarok. Minden szakmájában kapható. Valóán csak akkor, ha a BERSON névvel van elnevezve. Kéredj megbiztosítást! Sigmund Beer & Söhne Wien VI/2.

KÜLÖNFÉLÉK.

Csak egyet hagyj meg.

Kegyetlen sors, ha összetépted
Sok édes, szép reményemet,
Csak egyet hagyj meg, arra kérlek:
A dalt, a dalt, azt el ne vedd!

Mint roskadó vándort ülti
Tavaszi enyhe fuvalom,
Ugy hat már csüggedő szívemre
Kopott, szegényes kis dalom.

Mindegyik dal egy elszállt álom,
Egy szertefoszlott szép remény
S legyezeti lelkem, ha fáradt,
Mint beteget az enyhe fény.

Nincs bent kacaja, nincs rózsairat,
Nem cifra a ruhája sem,
De belesírom könyveimet
S ez olyan jól esik nekem.

Hányszor sódort a sorsnak árja
S hittem, hulláma eltemet,
De egy-egy kis dal visszatartá
Már elmerülő lelkemet.

S ha minden összedülni látszik
S mély csüggedés karjába fon,
Körülszállnak biztatva, intve
A könnyel ázott kis dalok...

Kegyetlen sors, ha összetépted
Sok édes, szép reményemet,
Csak egyet hagyj meg, arra kérlek:
A dalt, a dalt, azt el ne vedd!

Feleki Sándor.

(Ellopott tüdővész-bacillusok.) Furcsa lopás történt a minap a párisi Andral-kórházban. A kórház hátsó udvarában vasketreczekben őrzik a kísérleti czélokra szolgáló bacillus-telepeket. Ismeretlen tolvajok behatoltak az egyik ketrecbe és elvittek belőle tizennégy kagylót, amelyek a tüdővész s a nyakszirtmerezvedés bacillusai voltak beoltva. Mivel valószínű az a feltevés, hogy a kagy-

lókra inyes emberek éheztek meg s hogy a szörnyű betegségek csirait valaki megessi, a kórház igazgatósága sietve értesítette a lopásról a rendőrséget. A rendőrség nyomban értesítette a dolgról Páris valamennyi csemegekereskedőjét. Valószínű azonban, hogy addigra a szerencsétlen kagylók tartalma már eltűnt a torkos tolvaj gyomrában. Annyi bizonyos, hogy kisebb bűnért rettenetesebb bűnhődés még nem ért tolvajt, mint azt a boldogtalant, aki a kagylók tartalmát felhörpintette.

(Királytölgy Nagyszében mellett.) Nagyszében város „Zölderdő” nevű erdőrezsében, a „majális”-tér felett, a vendéglőtől mintegy 300 ölnyire, egy nyiladék végpontján elterülő koralaku tisztás közepén egy 1881. évben ültetett kocsányos tölgy áll, mely jelenleg 8 m. magas, 45 cm. kerülettel bír s 35 éves. Ez a tölgy ugyanazon a helyen áll, ahol ezelőtt egy 400 éves öreg tölgy állott, mely alatt királyunk — akkori osztrák császár — 1852-ben Nagyszében város meglátogatása alkalmával tartózkodott, végignévezvén azt az ünnepi menetet, melyet ott tiszteletére rendeztek. Az ünnepi menetben résztvettek a nagyszébeni iparosok is czéhek szerint jelvényeikkel és szerszámaikkal, képviselve voltak továbbá a mezőgazdaság stb. A tölgyfát, mely már egészen odvas volt, 1880. évben ismeretlen tettesek felgyújtották; csak a tuskó külső kerülete maradt meg s ebbe ültették aztán a fentemlített tölgyet, melyet a király látogatásának emlékére „királytölgy”-nek neveznek.

(Milyen lesz a jövő esztendő?) Old Moore, a híres angol jósnő az 1909-i esztendőt vérszél teljes esztendőnek jelzi. Jóslása szerint egy nagy államférfi megbukik, a londoni Cityben nagy tüzvészdul, egy nagy vasuti szerencsétlenség fog történni s a londoni szerkesztőségek felett vészves vihar vönul el. Ezek azonban csak egyes kisebb jelentőségű jóslatok, mert Old Moore azt is bejelenti, hogy a márczius kellemetlen hónap lesz az összes európai uralkodókra nézve, az április egy világhírű pénzümber romlását és halálát rejteti, májusban Newyorkban óriási katasztrófa történik, nem felejt el azonban a vigasztalást sem, mert júliusban Mexikóban egy nagy ezüstbányát fedeznek fel, mely bizonyára igen megörvendeztetni az emberiséget. Szeptemberben óriási földrengés lesz Nyugatindianában, a november csak az amerikaiaknak veszedelmes, a december azonban már Európa hajós nemzeteit is remegésbe ejtheti.

(Hattyu és csuka küzdelme.) A „Berni Bund”-ban érdekesen írja le egy szemtanu egy hattyu és egy csuka küzdelmét. A Genfi-tavon történt az eset. Szép rajban uszott a hattyu-család, elől a him, utána a nőstény és végül a három fiatal hattyu. Egyszerre csak a fiatal hattyuk egyike, amely pedig már kacsanagyságu volt, fejével a víz alá került és hiába igyekezett szabadulni, valami lefelé huzta. Az öregek rögtön segítségére siettek és szárnyaikkal hatalmasan paskolták a vizet. Színházi távcsövével a szemtanu igen jól kivethette, hogy a fiatal hattyu fejét egy hal ragadta meg, amelyik végre is elengedte a zsákmányt, mert az öregek erősen támadták. A jelenség megfigyelője rögtön a küzdelem helyszínére csónakázott, de már nem tudott segíteni a szerencsétlen kis hattyun, mert az már nem volt életben. Másnap a halászok egy hatfontos csukát fogtak. Valószínűleg az volt a hattyu gyilkosa.

(A szultán cigarettái.) A világ legkitünőbb és legdrágább cigarettáit a török szultán szívja. Palotájában külön pavillonszerű épület van, melyben fiatal kipurált munkás készíti kézi-gépekkel a szivarokat. Törökország legkitünőbb dohányját szállítják ide és a leveleket akkép válogatják, hogy száz közül egyet találjanak méltónak arra, hogy a szultán százára feldolgozzák. A gyártás költsége — a dohányárát bele nem számítva — darabonként egy korona.

(Füredi rendőrség.) Atlantic Cityben, Amerika leglökölőbb tengeri fürdőjében nagy háborúság tört ki a fiatalok és öregek közt. Az előbbiek pártja azt tartja, hogy a tengeri fürdőben eltöltött idő az üdülésnek s a városi merev etikettől való megszabadulásnak az ideje, míg az öregek szerint a társadalmi formákat még a tengerparton is szigorúan meg kell tartani. Atlantic City polgármestere a konzervatívoknak fogta pártját s valamennyi partort utasította, hogy az ifjuság tulcsapongó kedvének s „zabolátlanóságának” legnagyobb erélyvel szegjék útját. E zabolátlanóságok közé tartozik például, hogy a fiatalok nem elégszik meg a pusztá flirttel, de kart karba öltve, egymáshoz simulva sétál a tengerparton, sőt meg is csókolják egymást. Továbbá: egy filadelfiai megközelíthetetlen szépség, ki udvarlójával a városban gögösen bánik, a tengerparton órákig ül a homokban s az udvarló szöke fejét órákig nyugtatja a leány ölében. Ilyen s hasonló dolgokért Stoy polgármester néhány párt letartóztatott, ami a felháborodás roppant viharát idézte fel s a polgármestert naponta több száz tiltakozó levél ostromolja. A polgármester azonban hajthatatlan, mert eljárásában a szülők helyeslése támogatja.

A NAGY TITOK

IRTA: W. COLLINS.

36

— Ne vesztegessen több szót reá. A bocsánatkérése teljesen elégséges — szoltam én. Ha azt mondtam önnek, hogy a skót itéletnek nem vetem magam alá, elcsupán csak azt gondoltam, amit szavaim ki is fejeztek. Az itélet férjem nevére foltot hagyott, mely egész életét elkeseiriti. És mert becstelennek képzelem magát, ezért hagyott el engem. Neki az nem elég, hogy én megvagyok győződve az ártatlanságáról! És semmi nem hozza őt többé vissza hozzám, csak ha be tudnám bizonyítani ártatlanságát, melyben a nagy közönség sem hisz. Ő maga, a barátai, a védői kétségbe vannak, hogy valaha is megtalálják ezeket a bizonyítékokat, mely által ártatlansága kiderülne. Én a hitvese vagyok! És senki úgy nem szereti, mint én. Csak én nem vagyok elcsüggedve, mert életfeladatomból tüzet ki az ő ártatlanságának a kiderítését. Ön férjemnek régi jó barátja, azért jöttem, hogy a segítségét kikérjem...

Most úgy látszott, mintha én ijesztettem volna meg őtet.

Dexter elsápadt és kezével idegesen simogatta a homlokát, mintha el akarná fejből távolítani az emlékeit.

— Ez lenne álmaim legszebbike? kérdezte gyenge hangon. Talán éjszakai vízióm elevenedett meg önben?

— Én csak egy gyámoltalan nő vagyok, feleltem, aki elvesztette a boldogságát és szeretné azt visszanyerni.

Dexter ismét közelebb toltá hozzám a gördülő székét. Kezemnek egy intésére azonban ismét hátra huzta. Néhány pillanatig szótlánul néztünk egymásra. A kezei reszkettek, az arca mindinkább elsápadt, az alsó ajka vetyhüden lógott alá.

Vajon milyen régi, eltemetett emlékek éledtek fel újra benne iszonyu elevenséggel?

— Az ön érdeke tehát abban áll, hogy megjelje Macallan asszony halálának a rejtélyét? — kérdezte aztán.

— Igen.
— És azt hiszi, hogy én ebben a segítségére lehetek?

— Megvagyok róla győződve.
Lázasan felemelte jobb kezét és mutató ujját felém nyújtotta.

— Ön valakit gyanusít, szolt aztán.
A hang, melyen ezt mondta, halk, fenyegető volt, mintegy óvás, hogy vigyázzak és óvatos legyek.

Ha azonban most nem vagyok bizalmas és őszinte vele, esetleg elveszitem azt az előnyt, amit eddig olyan nagy fáradsággal nyertem.

— Ön meggyanusít valakit, ismételte még egyszer.

— Talán, feleltem én.
— Egy bizonyos személyt gondol?
— Nem.
Hosszan, gyengén felsóhajtott.
— Nem volna oly kegyes és öt percze elbocsátana? — kérdezte lehajtott fejjel.
— Már észrevehette, hogy azok az emlékek mennyire lesujtanak. Rögtön rendelkezésére állok...

E szavakkal kigördült az előszobába és bezárta maga után az ajtót.

TIZENKILENCZEDIK FEJEZET.

Ez a kis szünet reám nézve éppen olyan kívánatos volt, mint Dexterre. Kissé le kellett csilapodnom, hogy a bekövekezendőkre összeszedjem magam. Kis idő múlva felnyitott ujból az ajtó.
— Ugy! — kiáltotta felém Dexter, mielőtt még láthattam volna — most teljesen összeszedtem ismét magam.

Rövid távolléte alatt ismét teljes változáson ment át. A szemei fénylettek, az arca pedig égett ujjab izgalom hatása alatt. Mögötte a leány lépett be, egy tálczán üveget, poharakat és biskvittet hozott.

— Mielőtt izgalmas dolgunkba belekezdünk, szükségünk van egy kis frissítőre. Én már ittam egy kevés bort; szabad egy pohárral megkínálnom?

Egy öreg velencei poharat biboros folyadékkal töltött meg.

— Burgundi — szolt hozzám. A borok királya. Az ön egészségére és boldogságára üritek egy poharat.

Egy második poharat is tele töltött és fenéig kiitta. Most értettem, a szemei miért fénylettek, az arca pedig miért oly kipirult.

Én szintén ittam a borból.
Végre összeszedtem minden bátorságomat és hirtelen megkérdeztem:

— Dexter ur, ujjabban nem hallott semmi hírt Beaully asszony felől?

A vidám, jó érzés, melyben jelenleg volt, hirtelen eltűnt Dexter arcáról, mint egy kihunyó fény sugar.

— Ismeri Beaully asszonyt? — kérdezte megváltozott hangon.

— Csak a per olvasása után — feleltem én.
— De mégis valami érdekelheti — különben nem kérdezősködnék utána — szolt Dexter ujjlag. Ez az érdek baráti vagy ellenséges érzület?

Egy pillantás, melyet reá vetettem, ismét figyelmeztetett: legyek óvatos, mielőtt minden késő.

— Ha erre a kérdésre választ óhajt — feleltem én — ismét vissza kell térnem a periratra.

— Csak rajta! felelte haragos kedvvel. Ki vagyok szolgáltatva az irgalmának. Mártir vagyok, a farakásra rákötözve és várom a máglyát. Csak éleszse a tüzet.

— Csak tudatlan asszony vagyok, feleltem, nem is ügyelve az ő megjegyzéseire, de nekem mégis úgy rémlik, mintha a per egy részében nagy tévedés fordult volna elő.

— Nagy tévedés? ismételte Dexter, mialatt igyekezett a dolgot könnyen felfogni. De azért észrevehettem, hogy ez a kijelentésem hatással volt reá, mert a keze reszkett, amint a poharat ismét a szájához vitte.

(Polyt köv.)

EGYETERTES

S Z I N H A Z A K
Csütörtökön 1908, augusztus 6-án.

Fővárosi nyári színház
A kék egér.
Bohózat 3 felvonásban.
Kezdeté fél 8 órakor

Városligeti Nyári Színház
Az elnémult harangok.
Színjáték 4 felvonásban.
Kezdeté fél 8 órakor

Műsor.
Péntek: Csókkirály
Szombat: Csókkirály.
Vasárnap d. u. A komédiások
Este: Szép Heléna.

Király színház Zárva
Műsor.
Szombat: 100 év múlva
Vasárnap: 100 év múlva

A legelőbb és legmegbízhatóbb kartellon kívül új és egyszer használt

ponyva-zsák
és kővektől gyár és kölcsönintézet

NAGEL ADOLF, Budapest,
V., Arany János-utca 10.
Vidéki telefon 35-92. Távirat: Nagela Budapest.

ITT a tavasz!!
elmúlt atél

de visszamaradt sok durva és vöröses arc és kézbőrt Gyorsan és biztosan eltünteti azokat az elismert kitűnő **Rogátsy-féle**

Magyar-Pipere-Borax

Allandóan használva az arc, kéz és bőrt, a testbőrt puhán üdén és tisztán megtartja

a rogátsy-féle MAGYAR PIPERE-BORAX eltünteti szeplőt, pörsonyot, alkát miltössert patánát májfoltot, a rángos bőrt bársenytmává, a vörös vagy naránított bőrt fehérré teszi.

Gyermekápolásnál, fürdőzésnél nélkülözhetetlen: Kitűnő hatással bír szomgyuladásnál, valamint for- és szájalapásnál. Mosás és vasalásnál a ruhát hófehérré és tükörsimává teszi, a nélkül, hogy a ruhának árta az

Ara 30 és 75 fillér. Vidékre 10 nagy doboz bérmantvo.

Rogátsy-féle magyar pipere-borax-krém K 1—
Rogátsy-féle magyar pipere-borax-szappan K—80.

Kapható minden gyógyszerertában, drogériában és jobb fűszerüzletben. — Csak dobozban, nem kimérve
Egyedüli készítője **Rogátsy Kálmán** drogéria Bpest, készítője **Rogátsy Kálmán** Rákóczi-út 10.
Elvándulnak a ROGÁTSY névvel.

DELI étterem és kávéház
a Dunapartl korzón, Wurm-u. sarkán
Ma és mindennap délután 1/2-1/2-ig és este 1/2-1/2-ig kezdő új európai hírd

CISKOVSKY
quartette hangversenyek, fényes változatos műsor.
Hűvös és meleg ételek. Rendes polgári árak.

TENNIS-RAKET JAVITO
Tennis-pálya-készítő és felszerelő. Versenyjátékosok egyedüli raketjavítója. — MACHER REZSŐ sportüzlete Budapest, IV., Koronahereg utca 3. szám. (Az udvarban)

IFJ. SCHULLER FERENCZ
nagyvendéglője
VI. kerület, Andrássy - ut 39. szám.
A szakmabizonyok legkedveltebb étterme.
Kérésre árák! * Kitűnő kiszolgálás

AMERIKAI PARK
Telefon 4-49. **UJ-ÖSBUDAVARA** Igazgató: Friedmann A.

Nyitva délután 6 órától reggel 4 óráig.
Ma és mindennap

Nagy Disz Előadás
a Varietében.
Persina 100 idomított állattal.

8 Tan-Kvai 8 a kínai művészek
8 Colini-Clairons 8 a forgószéltáncosok
és az egész monstre augusztusi műsor.

A Tabarin Moulin-Rougeban
Kezdeté 12 órakor 25 szonzációs új szám Kezdeté 12 órakor
HAJNALIG TÁNCZELŐADÁSOK
Az előadások kedvezőtlen időben is megtartnak.

Kovács Gyula zongora-fermel
Budapest, V., Ferenc-József-tér 5-6.
Gresham-palota. Telefon 110-68

zongorák, pianók és harmóniumok legolcsóbb árban. Teljesen új hangszerek berbeadása.
Részlet és javító osztály. Zongora hangoltatás eszközteltek.

Allandó képkiallítás eredeti képekben, és művészi reprodukciókban.

Butor
készpénzért és részlete

3 szoba teljes berendezés 360 forintért
mely áll 1 háló, ebédlő és szalon, 100 szoba allandóan készpénz raktáron a legegyszerűbb kivitelű a legfinomabbig. Képes árjegyzék ingyen. Album 60 fillér bélyegben.

Ragy Imre lakberendezési vállalata.
Budapest, Váci-körút 9. (Szerencsen-utca sarok.)

Frenreisz István
éttermei
VIII., József-körút 56 sz.
A szép terrazon kívül megnyitott a kellemes udvari kert-helyiség is. A kapunál külön bejárat. Kitűnő ételek és italok müncheni és udvari stílusban. Fűszermes bizalommal.

Tévedés
kikerülése végett vásároljon óvszerkülönlegességet a **GUMMI KIRÁLY-nál**
HATSOHEK N.
Csakis: Budapest, Károly-körút 6.
ARJEGYZÉK TITOKTARTÁSSAL INGYEN.

BOKOR ARMIN és Dr. SINGER LEÓ
FIU INTERNÁTUSA
Megnyitlik az 1908/09. tanévre szeptember 1-én. A fővárosi legegészségesebb helyén. Tágas szellős lakhelyiségek. — Modern berendezés. Kitűnő ellátás (szigoruan rituális élemezéssel). — Vallásérköszös nevelés. Egyéni oktatás szaktanárook vezetésével. Nyelvkurzusok, zene és torna. — Üdülő otthonban jelentkezni lehet július 15-ig.
Budapest, VII., Lövölde-tér 2. szám.
Kivánatra prospektust küld az igazgatóság.

BEKETOW CIRKUSZ Városliget
Telefon 107-48
Ma este 9 órakor

Nagy Fényes Előadás
„Nino“ a világ legerősebb embere. Nino 2 autómobil emei fel egyszerre a benne ülökkel együtt. Az autómobilok súlya 1800 kg. Verona csoport a jelenkor legkiválóbb kerék párművészei és húgy 1 férfi és az egész nagy műsor.

Ne tévovázzék, ha fáj a feje,
hanem használjon azonnal

BERETVAS-PASTILLAT
amely 10 perc alatt a legmakacsabb migránt és fejfájást elmulasztja. **Ara 1-20.** Kapható minden Orvosok által ajánlva. Gyógyszertárban és drogériában. — Készíti:
Beretvas Tamás gyógyszerész Kispesten.
3 doboznál ingyen postaszállítás.

Most jelent meg!
AZ ARANY POLGÁR
REGÉNY. Írta: LOVIK KÁROLY.
Singer és Wolfner kiadása, Budapest, VI., Andrássy-út 10.
Ara 3 korona

PÁLMALIGET" NAGYVENDÉGLŐ
ARÉNA-UT 74. SZÁM.
Esténként **BANDA MARCI** és **FIAT** zenekarának hangversenye. — Előkelő családok találkozó helye. — Elemdrendű konyha, kitűnő menüs-györöki és különleges borok. — poooo számos látogatót kér tisztelettel. ooooo

EKAMP GYULA a bikszádl furdó étterem volt bérloje.

Internátus elemi iskolai fiúk számára.
A „Kis-Sváhég“ tövén levő „Szt. József“-fiúnevelőintézetbe 6—10 éves fiúk vételnek fel havi 70 koronáért, melyért teljes ellátást és egyenruhát kap a növendék. Prospektust szivesen küld az igazgatóság:
BUDAPEST, I. KER., ISTENHEGYI-UT 32.

Lóversenyek.
1908. augusztus 9., 11., 13., 15., 16., 18., 20., 22., 23., 25., 27., 29., és 30.
Kezdetük mindig délután 3 órakor.
Belépti jegy naponként:
I. oszt. (Passepartout) uraknak ... 10 K — f.
I. » » hölgyeknek ... 6 K — f.
II. » » katonatisztoknak ... 6 K — f.
III. » » ... 2 K — f.
Allóhely a verseny pálya közepén ... K 60 f.

Egész évre (Saison-) jegyek 36 napra:
(Május 11 nap, augusztus 13, október 12 nap.)
I. oszt. (Passepartout) uraknak ... 200 K
I. » » hölgyeknek ... 100 K

Az augusztusi 13 napra:
I. oszt. (Passepartout) uraknak ... 100 K
I. » » hölgyeknek ... 50 K
I. » » katonatisztoknak ... 50 K

A külön elkerített fogadási helyre (booknaker körébe) belépti jegy mind a 13 napra 100 kor. Aug. 9-től 18 ig 60 korona, aug. 20 tól 30-ig 60 korona.

E jegyek kaphatók a Magyar Lovaregylet irodájában (IV. ker., Semmelweis-utca 17. II. emelet.)
A totalisateurökhöz azonban mint eddig ugy ezúttal is szabad a bemenet.
Villamosvasutak egész a helyszinig közlekednek.
Frissítő-helyek minden osztálynál.

HALÁSZLÉ
Dunai terras. Gyönyörű kilátás.
Katonahangverseny.

Vadászoknak és turistáknak
 nélkülözhetetlen, télen melegítő, nyáron hűsítő, törv. védett

Nimród
meleg és hideg italtartó lapos börlök filcczel bélelve, közöngesz üveggel, mely ugyanazon szolgáltatást tesz, mint a drága

THERMOS PALACZK
a forró ital reggel beöntve, télen a legkellemesebb italt szolgáltatja egész nap és nyáron a behűtött ital nem melegszik meg benne egész nap. Továbbá **THERMOS PALACZK** védőtokok **bőrből**, filcczel bélelve saját találmányom, legolcsóbban kapható;

ACS LASZLÓ szíjgyártó. Ullői-út 19. szám

Czimbalom kedvelők
Mielőtt bárhol czimbalmot vásárolnának, kérejenek árjegyzéket a czimbalomkészítő elismert első szakértőjétől, ki minden tekintetben a legjobb világhírű szabadalmazott czimbalmokat készíti. Czimbalmok már 25 értől kezdve kaphatók, ugyanint az összes hangszerek a legjobb minőségben. Számos kiállításon elsőrendű különté és elismerés a legjobb és szakértő munkáért.

Habits Antal Budapest, VII. kerület Erzsébet-körút 42. szám

Hull a haja? Használja a **Petroleum-hajszeszt.**
Egy eredeti csomag ára 2 korona. Főcsiszolóház helyén
Gara Géza és Tsa drogéria Bpest, VIII. József-körút 78. Tel.: 107-48

1902. 1903. 1904. években 10 első díjjal kitüntetve
KALLAI LAJOS motorgyára
 BUDAPEST, VI., Gyár-utca 52. szám.
 (Régi házszám VI., Gyár-utca 50. szám.)
 Teljes jótállás kitűnő eszélésért!

KALLAI LAJOS-féle
 bűnös villamos benzinko-
 mobi eszélőeszközök,
 melyek gépes edzői házi úta
 könnyen üzemben tarthatók, legjobban ajánlatosak.
GOZGÉPEK BECSEKÉLTETNEK.

Ezen motorkok több 100 példányban kitűnően mű-
 ködnek az ország minden részében. Többek között:
 Kozma József Kadarkút, Somogy megye.
 Tóth Péter bagyi földművelő, Csantavér, B. R. m.
 G. Birtó József földművelő, Oszegéd, Pest megye.
 Olcsó árak részlete. **Árjegyzék ingyen.**

Ujdonság!
Gamsbua
 Ujdonság!
 — K. 380-tól felfelé. —
A. Sachsel Bécs
 kalapkészítő

XVII., Kalvarienbergg. Nr. 34.,
 II., Taborstrasse Nr. 39.,
 XVI., Neulerfelderstr. Nr. 2.
 képes árjegyzék ingyen és
 bérmentve.

PARISI VILÁGKIÁLLÍTÁS „GRAND PRIX“ 1900
Kwizda-féle SERTÉSPOR
 diätetikai szer a hizás
 elősegítésére.

Árak: Kis doboz ker. 1.20, nagy doboz ker. 2.40

Valódi csak ezen védjeggyel képes
 árjegyzék ingyen és bérmentve. — Fő-
 raktár: **TÖRÖK JOZSEF** gyó-
 gyszerár, Budapest, Király-utca 12. —
 Andrásy-ut 28. szám.

Mindenütt kapható a legfinomabb
Weider tejszín és Zsolna csokoládé
 Csokoládé dessert bonbonok.
Weider Ármin és Béla
 csokoládé és cukorkagyár ZSOLNA.

Pontos és legjobb
ÓRÁK
 5 évi jótállás
 mellett.

Arany és ezüst órák, evő-
 eszközök, nápszafandékok
részletfizetésre is.

Javításokra és vidéki megrende-
 lésekre különös gondot fordítok.
 Árjegyzék 2000 rajzzal ingyen és bérmentve.
POLGÁR KÁLMÁN
 műorás
 Bpest, Erzsébet-körút 29. sz. I. em.

GAZDASÁGTANI TANKÖNYVEK az elemi nép-iskolák szá-
 mára. ::

Gazdasági gyakorlókönyv.

Szerkesztették Kozma László és Mihály Ferenc.

I. kötet, a fiúiskolák V—VI. osztálya számára. Ára 80 fillér.
 II. kötet, a leányiskolák V—VI. osztálya számára. Ára 80 fillér.
 Engedélyezve 11152—1908. szám alatt.

Gazdasági és kertészeti füzetek.
 Irtá Dobóczky Lajos.

I. rész. A mezőgazdaság, kertgazdaság és állattenyésztés köréből. A fiúisko-
 lák V—VI. osztálya számára. Ára 72 fillér.
 II. rész. A kertgazdaság, a háztartás, baromfityenyésztés, tejgazdaság, hizla-
 lás. A leányiskolák V—VI. osztálya számára. Ára 52 fillér.
 Engedélyezve 51266—1908. szám alatt.

Megjelent
 könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál,
 Budapest, VI. kerület, Andrásy-út 21. szám.

Lampel R.

A m. kir. szabadalm.
**osztály-
 sorsjáték**
 IV. osztályának

TÖRÖK

HUZÁSA
 f. é. augusztus
 11-én, 12-én és 13-án.

IV. oszt. sorsjegyek árai:
 (melyek a III. osztályban
 játszottak)

1/1 sorsjegy 40.— K.
 1/2 sorsjegy 20.— K.
 1/4 sorsjegy 10.— K.
 1/8 sorsjegy 5.— K.

IV. osztályu vételár:
 (új vevők részére)

1/1 sorsjegy 104.— K.
 1/2 sorsjegy 52.— K.
 1/4 sorsjegy 26.— K.
 1/8 sorsjegy 13.— K.

A XXII. sorsjátékban rövid idő alatt
14 millió 521.250 korona
 készpénz lesz kisorsolva

Török A. és Tsa bankház r.-t.
 Budapesten.

Legnagyobb osztállysorsjáték-üzlet.
 Központ: Szervita-tér 3/c. (Török-palota.)
 Fiókok: Váci-körút 4. sz. — Teréz-körút 46. sz.

Vadászoknak!

Kiváló szakértők által belőtt és elismert
 egy és kétesövű vadászfegyvereket,
 flóberteket, karabélyokat, céllövő fegy-
 vereket és revolvereket csekély havi

részletfizetésre

árfelemelés nélkül szállít

Aufrecht és Goldschmied
 fegyveráruháza
 Budapest, VII., Rákóczi-ut 26. szám.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

E hirdetési rovatban minden... egyszerű beiktatása közönséges... betűkből 4 fillérrel, kompakt... betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETESEK

E hirdetési rovatban minden... egyszerű beiktatása közönséges... betűkből 4 fillérrel, kompakt... betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

Pénzszekrények
használtak és újak, rendkivül olcsó áron kaphatók a budapesti pénzszekrényraktárban. Budapest, V. Bálvány-utca 6/C.

Műasztalosnál
Készen kaphatók sima fényezett hálószobák, cse-resznye, mahagoni és szürke jávorfából igen jó minőségben raktár tulzufaltsága miatt igen olcsón. Néhány sima angol ebédlő berendezés és uri butorok is vannak készen. Réti, Lónyai-utca 25.

Kastély
(Biharmegyében) gyönyörűen berendezve, két melléképülettel, parkkal, hozzá egy 7000 koronát jövedelmező szőlővel eladó. Czim megtudható: Mosse Rudolf-nál Budapest, Nádor-utca 11.

Szabók részére
mindennemű zsinór, gomb és szabó-kellék képes nagy árjegyzékét kívánatra ingyen küldi a Budapesti Paszománygyár Részvénytársaság Nagymező-utca 46.

Grammofon!
hatalmas hanggal, kevésbé használva, legnagyobb lemezekkel, mindenáron eladó. Nyár-utca 5. a. 5.

Modern lakások
III., Lajos-utca 70 sz. novemberre 2-3-4-5 szobával, minden modern kényelemmel, gáz, villany, kiadók. Ugyanott tágas pinceszehelyiség.

12 cserfatartály
vaspántal 50 hl-től, fejebb 150 hl-ig, tartályonként 6 korona hiltérneként, azonnal eladó hely Nasice. Tulajdonos: Josefina Blau Natice.

Csemege-szölőt
legszebb fehér és piros Chasselas 5 kilonként 3 koronáért, óriási almát, zamatos körtét, nemesfajú szilvát 2 koronáért szállít Müller J. szőlőtelepe Kis-kunhalas.

Butorvevőknek
ajánlom az 1908. évről kitűnő minőségben elkészült mintaberendezéseket asztalos és kárpitos butorokban, melyeket újabbak előállítására miatt 30%-kal olcsóbban míg a készlet tart elárulom. Sárkány J. butoriparos, VII., Erzsébet-körút 26. Zion palota.

ASSZONYOK
védekezettek!
Tulajdonos: Fischer Reza, Fischer Reza asszony Budapest, VII., Damjanich-utca 2/B. földszint, a. 5.

Zalogcédulákat,
brilliansokat, ékszereket, aranyat, ezüstöt, platinát legmagasabb áron veszek. Brilliansokért többet fizetek, mint amennyit vették. SCHILLER IZIDOR, Sip-utca 8.

Onnek övni kell a feleségét!
Minden család részére legfontosabb illusztrált könyv a tuldb gyermekáldás ellen, melynek eredményét a hálaíratok ezrei igazollják, diszkrétan küldöm 90 fillér magyar levélbélyegért. Frau Anna Kaupa, Berlin, 247. Lindenstr. 50.

Jogi,
politikai szigorlatokra, alap- és államvizsgákra (egyetárgyakból is) Kolozsvárra, Budapestre ugyszintén államszámvevőtanai államvizsgára teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészít. Jogi szeminárium, Budapest IV. Magyar-utca 3. III. em. 6. (ezelőtt Rózsá-utca 44.)

Kolozsvári
jogtudományi és állam-tudományi szigorlatokra, Államvizsgákra és alapvizsgákra igen alaposan és lelkiismeretesen készítünk elő a legrövidebb idő alatt kiprobált módszerünkkel, igen szerény díjazásért. A vissza sikerét biztosítja 6 év óta fennálló és kiváló eredményeket produkáló intézetünk. Váltójogból speciális tanfolyam, melyre korlátolt számban veszünk fel hallgatókat. Csakis utólagos vizsga sikere utáni igen osokoly díjazással. Levél-beli érdeklődésekre kimerítően válaszol Dr. Erős Vilmos, Kolozsvár, Magyar-u. 2.

Magyar Tanügyi Intézet. (Hatóságilag engedélyezve.) József-körút 10. Felvilágosítást nyújt ügy bel- mint külföldi iskolákról, elintéz minden a tanügyi körbe tartozó ügyet, elintéz iskolai beiratasokat, gondoskodik középiskolai tanulóknak, egyetemi hallgatóknak tisztességes családoknál leendő elhelyezéséről, állásáról. Szülőket gyermekeiknek minden egyes tanfolyamból való előmeneteléről az iskolában, valamint lakásán való viselkedéséről kététenként, illetve havonként körülményesen értesít, rojúk felügyel. Beszerzi a könyveket és tan-szereket. A tanulók korrepetálásáról gondoskodik. Tanító-személyzetet (tanár, nevelő, tanító, nevelőnő) ajánl, illetve elhelyez. Tanácsot, felvilágosítást és útmutatást ad magánvisz-gálai ügyben. 28849

Csemege-szölő
csakis nemes fajok posta-kosaranként 3 korért, más-zsánként 40 korért, szegfű-körte, csemege alma, turkesztán és görög dinnye, fejes káposzta, paradicsom, teljes kukorica, kovász-uborka zöld paprika vegyes sen vagy egyenként 2 kor-ért, ismételdőknak külön árajánlatot küld Gyümölcs-kivittel Csongrádról.

BUTOR
árverésről, finom és egy szerű butor, hálószobák és garson szobák Szalon bór-fotellák, gyönyörű tükrök, diván, bőrszék, íróasztal, porzsaszőnyeg és egyes darabok; Földes B. VII., Kertész-utca 43. Király-utca sarokházban.

Ajtók, Ablakok,
vasredőnyök, használtak és újak, bármily méretben és alakban, igen olcsón kaphatók
Wiener A. utódánál
BUDAPEST, ÜLLŐI-UT. 123. TELEFON 62-80.

Magánnyomozó
törv. bejegyzett cég el-vállal bírsámi, házassági örökségi és egyéb kényes ügyekben teendő kutató-sokat, személyek, laká-sok üzletek feltűnés nél-kül megfigyelést a el-tűnt egyének és növtö-len levelek írónak ki-nyomozását, bel és kül-földön. Barna Libor Já-nos, Budapest, Rákóczi-ut 6. L. 15. Telefon 103-52. 28887

Parketagyár
Gyönyörűen ajánlja gyárt-mányait. 27733

Stenografai
Rákóczi-ut 60. I. em. ezelőtt Váci-körút 83. Ingyenes gépirasoktatás az összes írógéprendszerekben. Díjta-lan és biztos állasközveti-lés. A „Stenográfia” orszá-gos Gábelbörzer gyorsíró-és gépiróiskolában havonta új magyar, német, gyors-írás, gépirás és kereske-delmi szaktanfolyamok kez-dődnek a legelőnyösebb feltételek mellett. Levelező és vitairásu-kurzusok. Az egyes tanfolyamok okleve-les gyorsíró- és kereske-delmi akadémiai rendes tanárok vezetése alatt állanak. Sokszorosító- és másolóiroda. Beiratások naponta az intézet helyi-ségeiben kizárólag Rákóczi-ut 60. Össze nem tévesz-tendő hasonló hangzású iskolákkal.

Csemege-szölő
csakis nemes fajok posta-kosaranként 3 korért, más-zsánként 40 korért, szegfű-körte, csemege alma, turkesztán és görög dinnye, fejes káposzta, paradicsom, teljes kukorica, kovász-uborka zöld paprika vegyes sen vagy egyenként 2 kor-ért, ismételdőknak külön árajánlatot küld Gyümölcs-kivittel Csongrádról.

ELEKTRO-MOTOROK
minden nagyságban, ál-landó vagy raktár
Laub Lipót,
BUDAPEST,
Liszt Ferenc-tér 17. sz.

BUTOROK
háló-, ebédlő-, szalonbe-rendezések, továbbá ur-szoba, iroda berendezések pör- és mahagoni butorok, szőnyegek és függönyök palódi angol bér garnitúrák eladása és vétela.

Wechsler Károlyné
VII., Király-utca 23. száma L. emelet 265

Saját gyártmányú
vas-és rézbutorok
Rézagy --- 45.- (ft)
Vasagy matracozzal 8.50
Gyermekegy --- 11.50
Sodronyagy-betét 3.50
Vas-és rézbutorok 2741
árban. 28048

WEISZ LIPOT
Király-utca 99. szám.
TELEFON 57-01.

Olcsó kölcsönök!
Tisztviselőkölcson 6-6 1/2%-ra, 15-35 évre, kezesek és életbiztosítás nélkül is. Életbiztosítótól való elutasítás nem akadály. Előzetes költségek nincsen! Díjazás utólagos! Felzálogkölcson 4-4 1/2%-ra, 4-62-5-05% annuitás mellett. Másodhelyre 6 1/2%-ra. Övedékokra az érték 75%-ig. Katonatiszteknek hadnagytól kezdve előnyös feltételekkel. Tarcshított, Váltókölcson gyorsan és előnyösen folyósítunk. Ingatlanok erdők, bányák adásvétele Osztalysorsjegyek hivatalos áron. Mindenféle bankügylet lebonyolítását elvállaljuk! Minden felvilágosítás díjtalan! Képviselek alkalmazatnak! Rún és Társá bankbizományi és kereskedelmi iroda. Budapest, VI., Eötvös-utca 2. Király-utca sarok. Telefon: 105-34. Válaszbélvez. 28420

Vadászfegyver
gyűjtőmenny, részben örök-ségből származó egyenként is pótom áron eladó. Közöt-tük Toplewer-kulesu Lan-caster 20 forint, Előrefekvő lakatszerkezettel, modern Hammerles 35 forint, Grener-záru, Bücksfinte 40 forint, Schnelleres Mannlicher 28 frt. Drilling, valódi Krupp acélcőcsvekkel 65 frt. Winchester 35 frt. Néhány jobb revolver, mint Brauning Weldogghamer-les, ugyanitt Görz Zeiss, Voigtländer és más finom fényképezőgépek, egy rész-szönyeg és egy motorke-rékpár nagyon olcsón azonnal eladó. IV/E. Egyetem-tér 5. szám. Radonál. 49082

Zalogcédulákat
veszek. Elzálogosított, brilliansokat, gyöngyö-keket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kivál-tok és teljes értéket ki-fizetem.

Singer Jakob
ékszerkereskedő
BUDAPEST,
Király-utca 91. szám.
Izabella-utcasarkán

30 forint.
Varrógépek
egy új valódi és-á-ádi Singer varró-gép, szárazkörtöng-nyelű 6 ovi földal-lásos szatla
SINGER A.
megépeznél Budapest, fősz-let Akácfa-utca 55. Minden-omú varrógépek javítását legutányosabb áron elváll-alom. Árjegyzék ingyen.

A legelőnyösebb részlel-fizetésre
zongorát,
pianinót,
czím balmot,
hegedűt
készpénzbeni áron a leg-ujabb rendszerű
bankhitel
utján kizárólag csakis
Reményi nagy magyar hang-szerterelőpén.
Prospektus és Árjegyzék in-gyen.
Budapest, Király-u. 58. szám.

Szőlőt
Gyöngyös-Visontahegyit 5 kilonként K 4.-, zamatos körtét, rétes- és asztali almát K 2.50 „Mátragyöngye” görög, turkesztán, cantalup és ananász dinynyét vasu-ton 25 kilonként 7 koroná-ért szállít Löwy Gyula mintagazdasága Gyöngyö-sön.

Butor
részletre is
mélyen leszállított áron kapható a
Butor-Udvarban
Budapest, VI., Eötvös-u. 17. (Andrássy-ut sarkán.)
Arjegyzék ingyen.

Ajtók és
ablakok
régii és új vasredőnyök teljes vasalással, Kapuvás rácszatok, korlátok, kerámilapok, Kéhlhoimi lapok olcsón kaphatók
Kelemen Mór,
épület-bontós vállalkozónál
Budapest, Nádor-u. 72-74
Klók azlet Sziget-ut 5.

Modern
urasági butorok
alkalmi vétela és eladása
háló-, ebédlő-, szalon-uriszoba és irodai teljes berendezések. Dus raktár szőnyegek, függönyök, teri-tők, csillárak, vas-és réz-butorokban.
GROSZ SANDOR és társa
Budapest, Liszt Ferenc-tér 8. sz. ezelőtt Gyár-utca
Telefon 14-09.

INGYEN
bermentve és titoktartással küldjük érdekes ábrás
GUMMI-
halhólyag stb ről szóló ár-jegyzékünket.
GUMMI - HALHÓLYAG
2, 4, 6, 8, 10, 12, 14 kor. tozta
NAKIRA valódi indai férfi-hálhólyag-gosszág tozhatja 12 korona.
Uterus - Spray
egutabb női különlegesség 14 kor
PESSAR OCLUS
női szer 3-11 kor.
MINTA-GYŰJTEMÉNY
12 db legfinomabb óvszer 4k.
IRRIGATOR 9 koronától 10 koronáig.

INGYEN
küldjük
m ű l á b a k
m ű k e z e k
t á n g y e k
s é r v k ö t ő k
stbről szóló legújabb nagy képes árjegyzékünket
u n i v e r s á l i s
s é r v k ö t ő k
páratlanok, kis onyho nyo-másu peletával a legna-gyobb sgrv is elzárható.
HASKOTÓK,
Gummiharis-nyák stb.
mertők szerint készítettnek.
MAGYAR ORVOSI MŰSZER-
TÁR
Budapest, VII., Rákóczi-ut 32.
Pontos címre és a vörös korosztárra utvaljand.

Magyar kir. államvasutak igazgatósága. 143852/908. szám.

Pályázati hirdotmény.
A magyar királyi államvasutak igazgatósága 360 darab 250 léc-köri nyomásra kiprobált, 100 léc-környi tüzemnyomásán használható, 26-28 liter víz befogadására képes dréger-szeleppel ellátott foly aczé-lből készített forrasztás, vagy hegesztés nélküli huzott cseppfolyós, u. n. Blan-gáz szállítására alkalmas, le-olímozható sisakkal bíró tartányok (palacsok) szállítására, melyeknél a dréger-szelep egy a tömlő megerősítésére szolgáló balmeneti csavaranyával el-zárható nyulványonál bir-ion és oly tömlőnyaggal tömítendő, melyet a csepp-folyós gáz megtámadni nem képes, nyilvános pályázatot hirdet.

A részletes módozatokat tartalmazó ajánlati felhívás, ajánlati úrlap és bővebb felvilágosítás a magy. kir. államvasutak igazgatóságának anyag- és leltárbeszer-zési szakosztályánál, Bpest, VI., Andrássy-ut 73. II. em. 46. kapható. A minta ugyanott megtekinthető.

Az ezen pályázatra vonatkozó, ineként egy koronás belyeggel ellátandó, sörletlen borítékban lezárt és a czég pecsétjével lepecsételt ajánlatok 1908. szeptember 5-én déli 12 óráig a tennib említett szakosztálynál benyujtan-dók, vagy posta útján oda beküldendők.

A bantapénz 1908. szeptember hó 4. napjának déli 12 órájáig a magyar kir. államvasutak főpénztáránál (Budapest, VI., Andrássy-ut 75.) teendő le.

INGYEN
DRÁGABB, MINY
NÁLUNK RENDELT FENYKÉP
NAGYJASOK
ADUNK EGY ÉLETNAGYSÁG
KÉPEST 5 KORONÁÉRT
DISZES PASZPARTUVAL
55-68 CCM. NAGYSÁGBAN
CSOMAGOLVA SZINES
OLAJKÉP
ARA 10 KORONA.
KÉPVISELŐK MINDENÜTT
FELVÉTELYEN.
SYAVADKÉP
MINDEN IRÁNYBAN
FENYKÉPHAGYÍTÓ ES
RAFAEL FÉSTÉSZETI MŰTEREM
BUDAPEST, VIL ROTTENBILIER-0-40
KITŰNTETVE AZ 1908. ÉVI PÁRTI
NEMZETKÖZI KIÁLLÍTÁSON
DISZKOLEVÉL-KERESZTTEL ES
ARANY-ÉREMMEL.